

Jaarverslag

Vlaamse overheid

2006

Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Vlaamse overheid

Jaarverslag

Beleidsdomein Landbouw en Visserij

2006

Beste lezer,

Naar goede gewoonte presenteren we u het jaarverslag van het beleidsdomein Landbouw en Visserij, althans van een deel van het beleidsdomein.

2006 was het jaar waarin Beter Bestuurlijk Beleid (BBB) een concrete invulling kreeg, en de werking en dienstverlening van het beleidsdomein Landbouw en Visserij geïntegreerd werden in een nieuwe structuur.

Het jaarverslag 2006 biedt u dan ook voor de eerste keer een overzicht van de activiteiten en verwezenlijkingen van onze organisatie in haar nieuwe hoedanigheid die sinds 1 april 2006 van toepassing is.

In deze publicatie vindt u de activiteiten van het Departement Landbouw en Visserij, het Agentschap voor Landbouw en Visserij, een beknopt overzicht van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) en het Vlaams Informatiecentrum over Land- en Tuinbouw (VILT) terug.

Voor een inzicht in de activiteiten van de overige entiteiten van het beleidsdomein, in het bijzonder van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) en VLAM, verwijzen we u graag door naar hun eigen jaarverslagen.

Het afgelopen jaar werden tevens de voorbereidingen getroffen om het beleidsdomein Landbouw en Visserij ook letterlijk een nieuw uitzicht te geven, want in maart 2007 verhuisden de diensten van het hoofdbestuur en de buitendiensten Vlaams-Brabant naar het Ellipsgebouw.

En om het nieuwe geheel daarenboven een herkenbare stem te geven, werd eind 2006 een woordvoerder aangesteld, die als aanspreekpunt fungeert voor het hele beleidsdomein en deze zomer effectief deze taak ter harte zal nemen.

Heel wat vernieuwing dus, maar er zijn ook zaken die niet veranderen.

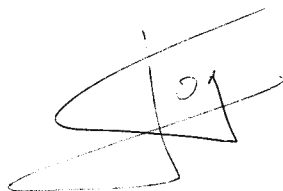
In 2007 streven we onverminderd voort naar een betere en kwalitatief hoogstaande dienstverlening voor de Vlaamse land- en tuinbouwer en visser. Klantvriendelijkheid en efficiëntie blijven hierbij centraal staan.

Via dit voorwoord willen we eveneens de medewerkers van het beleidsdomein danken voor hun blijvende inzet en enthousiasme, die onontbeerlijk zijn om dagdagelijks deze kwaliteitsvolle dienstverlening te garanderen.

We wensen u een aangename en nuttige lectuur van dit verslag. Suggesties blijven steeds welkom.

J. Van Liefferinge
Secretaris-generaal

N. Van Ginderachter
Administrateur-generaal

P. De Clercq
Woordvoerder

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord
Inhoudsopgave

Departement Landbouw en Visserij

- 1 Secretariaat-generaal 11**
 - 1.1 Vlaams programma voor plattelandsontwikkeling 11
- 2 Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling 13**
 - 2.1 Voorlichting en vorming 13
 - 2.1.1 Groepsvoorlichting 13
 - 2.1.2 Sturing van het onderzoek 13
 - 2.1.3 Opvolgen erkende praktijkcentra 14
 - 2.1.4 Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) 15
 - 2.1.5 Naschoolse landbouwworming 16
 - 2.1.5.1 Vormingsactiviteiten 16
 - 2.1.5.2 Organisatoren 16
 - 2.1.5.3 De landbouwworming in cijfers 16
 - 2.1.5.4 Innovatieve vormingsprojecten 24
 - 2.1.6 Landbouweducatie 24
 - 2.1.7 Draagvlakverbreding landbouw-milieu 24
 - 2.1.8 Demonstratieprojecten 25
 - 2.1.9 Projecten hoeve- en streekproducten 25
 - 2.2 Kwaliteit en innovatie 26
 - 2.2.1 Fokkerij 26
 - Genetische diversiteit 26
 - Kleine herkauwers 27
 - Paarden en ezels 27
 - Pluimvee en konijnen 28
 - Rundvee 28
 - Varkens 28
 - 2.2.2 Kunstmatige voortplantingstechnieken 28
 - 2.2.3 Biologische landbouw 29
 - 2.2.4 Actieplan biologische landbouw 30
 - 2.2.5 Karkasclassificatie 30
 - 2.2.6 Fonds voor Landbouw en Visserij 31
 - 2.2.7 Bijzondere steun pluimvee 32
 - 2.2.8 Houderijsystemen leghennen en braadkippen 33
 - 2.2.9 Melk 33

- 2.2.10 Zorgboerderijen 34
- 2.2.11 Promotie van landbouwproducten 34
- 2.2.12 Europese kwaliteitsregelingen 34
- 2.3 Landbouw en platteland 36
 - 2.3.1 Milieumaatregelen 36
 - 2.3.2 Leader + 2000-2006 38
 - 2.3.3 Adviesverlening 38
 - 2.3.4 Afbakening van de agrarische en natuurlijke structuur van het buitengebied 38
 - 2.3.5 Decreet integraal waterbeleid en bekkenbeheerplannen 39
 - 2.3.6 Actieplan glastuinbouw 40
 - 2.3.7 De Vlaamse Land- en Tuinbouwraad 40
- 3 Afdeling Landbouw- en Visserijbeleid 41**
 - 3.1 Opdrachten 41
 - 3.2 Activiteiten 42
 - 3.2.1 Proactief nieuw EU-wetgeving begeleiden 42
 - 3.2.2 Raden en beheerscomités 43
 - 3.2.3 Wetgeving 44
 - 3.2.4 Informatieverstrekking 46
 - 3.2.5 Mededelingen aan Europa 48
 - 3.2.6 Overleg 49
 - 3.2.7 Samenwerking 50
 - 3.2.8 Internationaal overleg 50
 - 3.2.9 Specifieke visserijactiviteiten 51
- 4 Afdeling Monitoring en Studie 53**
 - 4.1 De afdeling 53
 - 4.2 Landbouwonderzoek 55
 - 4.3 Het landbouwmonitoringsnetwerk in werking 56
 - 4.4 Beleidsvoorbereidende studies 56
 - 4.4.1 Innovatie 57
 - 4.4.2 Toekomstverkenning Landbouw en Milieu (SELES) 57
 - 4.4.3 Effecten van WTO-onderhandelingsvoorstellen voor de Vlaamse landbouw (SELES) 57
 - 4.4.4 Milieumodule 58
 - 4.4.5 Ontwerpen van een conjunctuurbarometer 58
 - 4.4.6 Evaluatie van de bijsturing van de Vlaamse melkquotaregeling in het tijdvak 2005-2006 58
 - 4.4.7 Analyse Pijler I-resultaten 59
 - 4.4.8 Klimaatbeleidsplan 60
 - 4.4.9 Jonge landbouwers 60
 - 4.4.10 PDPO 2000-2006: een terugblik 60
 - 4.4.11 PDPO 2007-2013: ex ante evaluatie 61
 - 4.5 Rapporten 61

5	Managementondersteunende Dienstverlening	65
5.1	Begroting en Boekhouding	65
5.1.1	Opmaak van de begroting	65
5.1.2	Uitvoering van de begroting	65
5.2	Communicatie	66
5.2.1	Over gerichte informatie en persoonlijke communicatie	66
5.2.2	Infovragen	66
5.2.3	'www.vlaanderen.be/landbouw' in cijfers	67
5.2.4	Interne communicatie	68
5.2.5	Beurzen, publicaties en persberichten	69
5.3	Horizontale Juridische Dienstverlening	70
5.3.1	Regelgeving	70
5.3.1.1	Beter Bestuurlijk Beleid (BBB)	70
5.3.1.2	Pachtwetgeving	70
5.3.1.3	Institutioneel	71
5.3.1.4	Fiscaal	71
5.3.2	Geschillenbeheer	71
5.3.3	Adviesverlening	72
5.4	Logistiek	72
5.4.1	Beter Bestuurlijk Beleid (BBB)	72
5.4.2	Vorbereiding en coördinatie verhuizingen	72
5.4.2.1	Herschikkingen in Merelbeke, Brugge en Oostende naar aanleiding van BBB	72
5.4.2.2	Verhuizing van hoofdbestuur en buitendienst Vlaams-Brabant naar Ellips (maart 2007)	72
5.4.2.3	Verhuizing van Buitendienst Antwerpen naar VAC Anna Bijns	73
5.4.3	Archivering	73
5.5	Personeel en Organisatieontwikkeling	74

Agentschap voor Landbouw en Visserij

6	Directoraat-Generaal	75
6.1	Interne Audit	75
7	Afdeling Markt- en Inkomensbeheer	77
7.1	Dienst Referenties	77
7.1.1	Beheer van de toeslagrechten	77
7.1.1.1	Overzicht van 2005 en 2006	77
7.1.1.2	Overdracht van toeslagrechten	78
7.1.2	Beheer van de premierechten voor zoogkoeien	79
7.1.3	Beheer van de melkquota	79
7.1.3.1	Definitieve quotumoverdrachten: osmoses	79
7.1.3.2	Definitieve quotumoverdrachten: quotumfonds en mobiliteiten	79
7.1.3.3	Beheer van de heffing	80

7.1.4	Beheer van de schoolmelksubsidies	80
7.1.5	Ontkoppelingen in 2006	80
7.1.5.1	Ontkoppeling van de melkpremie en extra betalingen	80
7.1.5.2	Ontkoppeling van de tabakspremie	81
7.1.5.3	Integratie van de compensatiesteun voor suikerbieten en cichoreiwortelen	82
7.1.5.4	Aanvragen via de nationale reserve	83
7.2	Dienst Aangiften	84
7.2.1	Verzamelaanvraag 2006	84
7.2.2	Zoogkoeienpremie	85
7.2.3	Slachtpremie voor kalveren	86
7.3	Dienst Controles	86
7.3.1	Controles ter plaatse op subsidiabiliteit van landbouwpercelen	86
7.3.2	Controle op de bedrijfstoelage met behulp van satellietbeelden	86
7.3.3	Rundveecontroles	87
7.3.4	Randvoorwaardencontroles	87
7.3.5	Controles melk	88
7.3.6	Controles energiegewassen	88
7.4	Dienst Berekeningen	88
7.4.1	Algemeen principe	88
7.4.2	Uitbetaling van de bedrijfstoelage	88
7.4.2.1	Saldo 2005	88
7.4.2.2	Voorschot 2006	89
7.4.3	Uitbetaling van zoogkoeienpremie	89
7.4.3.1	Saldo voor de aanvragen van de campagne 2005	89
7.4.3.2	Voorschot voor de aanvragen van de campagne 2006	89
7.4.4	Uitbetaling van slachtpremie kalveren	90
7.4.4.1	Saldo voor de aanvragen van de campagne 2005	90
7.4.4.2	Voorschot voor de aanvragen van de campagne 2006	90
7.4.5	Uitbetaling van de speciale toeslagrechten	91
7.4.6	Uitbetaling van de niet-ontkoppelde oppervlaktegebonden premies	91
7.5	Administratieve vereenvoudigingen	91
7.5.1	E-loket	91
7.5.1.1	Het doel van het e-loket	91
7.5.1.2	Wat is het e-loket?	91
7.5.2	Eenmalige perceelsregistratie	92

8 Afdeling Procesondersteuning 93

8.1	Dienst Identificatie	93
8.1.1	Taken	93
8.1.2	Realisaties in 2006	94
8.2	Dienst Betalingen en Inningen	95
8.3	Dienst Informatica	96
8.3.1	Structuur en taken	96
8.3.2	Realisaties in 2006	98
8.3.2.1	Implementatie MTR	98
8.3.2.2	Geografisch Informatie Systeem (GIS)	99

8.3.2.3	Het e-loket	99
8.3.2.4	Informaticabeveiliging	100
8.3.2.5	Modernisering proces softwareontwikkeling	101
8.3.2.6	Informatiebeheer voor een moderne overheid	102
8.3.2.7	Exploitatie en investeringsuitgaven informatica	102
8.4	Coördinatiecél en e-governmentcél	104
9	Afdeling Productkwaliteitsbeheer	105
9.1	Toelaten van rassen van landbouw- en groentegewassen tot het handelsverkeer	105
9.2	Keuring van plantaardig teeltmateriaal	108
9.2.1	Toezicht op handel en productie	108
9.2.1.1	Eenjarige teelten: zaaizaad en aardappelpootgoed	109
9.2.1.2	Meerjarige teelten: plantgoed en boomkwekerijproducten	112
9.2.2	Toezicht op bedrijven die hoevezaad voor derden trieëren	114
9.2.3	Het Laboratorium voor Zaadontleding	115
9.3	Ondersteunende activiteiten	116
9.3.1	Verdere uitbouw van een aangepast informaticasysteem	116
9.3.2	Opmaak regelgeving	117
9.3.3	Overleg met de sector	118
9.3.4	Internationale contacten	118
10	Afdeling Structuur en Investerings	119
10.1	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds	119
10.1.1	Beleidsvisie	120
10.1.2	Begroting 2006	120
10.1.3	Nieuw ingediende dossiers	120
10.1.4	Toegekende steun van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds	123
10.2	Begeleiding van bedrijven in moeilijkheden of in reconversie	125
10.3	Afbouw veestapel	126
10.3.1	Situering maatregel	126
10.3.2	Overzicht resultaten maatregel	127
10.3.3	Financieel luik	128
10.4	Europese en Vlaamse steun voor verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten	130
10.4.1	Inleiding	130
10.4.2	Programmeringsdocument 2000-2006	130
10.4.3	Lopende dossiers 2006	130
10.4.4	Uitbetaalde steun	130
10.5	Tuinbouwproeftuinen en -centra	133
10.6	Gemeenschappelijke Marktordening Groenten en Fruit	134
10.6.1	Inleiding	134
10.6.2	Goedkeuring programma's	134
10.6.3	Inhoudelijke controle ingediende uitgaven	135
10.6.4	Controle van de erkenningsvoorwaarden van de telersverenigingen	135
10.7	Bedrijfsbeheer	136

11 Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) 137

- 11.1 Samenwerking met de sector 137
- 11.2 Tien productgroepen 138
- 11.3 De markt bepaalt de koers 138
- 11.4 Promotie binnenland 138
 - 11.4.1 Overkoepelende activiteiten 139
 - 11.4.2 Promotiecampagnes sectoren 140
 - 11.4.3 Europese middelen 141
- 11.5 Promotie buitenland 141
- 11.6 Know-how inzake kwaliteitsbeheer 142

12 Vlaams Informatiecentrum over Land- en Tuinbouw (VILT) 143

- 12.1 Elektronische communicatie 143
- 12.2 Landgenoten 144
- 12.3 Buiten Adem 144
- 12.4 Cursus landbouw-natuurgids 145

Afkortingen 146

1 Secretariaat-generaal

1.1 Vlaams programma voor plattelandsontwikkeling

Op 15 oktober 2006 werd het Europese boekjaar met betrekking tot de betalingen voor het programma voor plattelandsontwikkeling voor 2006 afgesloten. Met het afsluiten van dat laatste betalingsjaar werd meteen ook een punt gezet achter het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) 2000-2006.

Inzake uitgaven werd 2006 terug een jaar waarin het Europese budget maximaal werd besteed. Er werd 113,18 miljoen euro uitbetaald aan de begunstigden van de maatregelen. De Europese Commissie financierde hiervan 44,4%, het overige deel werd gefinancierd door Vlaanderen.

Vlaanderen raamde oorspronkelijk voor de volledige programmaperiode 2000-2006 een budget van 545,2 miljoen euro. De definitieve cijfers tonen aan dat de totale bestedingen op het eind van de programmaperiode ongeveer 487,79 miljoen euro bedragen, waarvan 195,66 miljoen euro aan Europese middelen (40%). Het verschil is te wijten aan de trage start van het programma, daar de Vlaamse regelgeving niet simultaan met de opmaak van het programma kon worden opgezet.

Sinds 2004 lopen de onderhandelingen tussen de Europese Commissie en de lidstaten over de verderzetting van het plattelandsontwikkelingsbeleid voor de periode na 2006. In 2005 werd een akkoord bereikt over het kader waarbinnen dient te worden gewerkt (Verordening 1698/05) en in 2006 werden dan de laatste besprekingen gevoerd over de praktische uitwerking van het programma en de maatregelen. Dit alles werd vastgelegd in 3 commissieverordeningen: 1320/06 betreffende de overgangsmaatregelen, 1974/06 betreffende de uitvoeringsbepalingen en 1975/06 betreffende de controlebepalingen.

In 2006 kregen de lidstaten ook hun definitieve financiële enveloppe voor plattelandsontwikkeling toegekend. België kreeg in totaal 418,61 miljoen euro. Op een deel van de middelen (40,74 miljoen euro) kan Vlaanderen geen aanspraak maken, omdat ze moeten worden toegekend aan de

convergentiegebieden (in België is enkel Henegouwen onder deze criteria erkend). Vlaanderen zal in de komende periode kunnen rekenen op 224,52 miljoen euro. De jaartranches werden door de Europese Commissie bepaald en zijn degressief over de komende 7 jaar, gaande van 34,32 miljoen euro in 2007 tot 29,22 miljoen euro in 2013.

De middelen die zijn toegekend aan het programma dienden te worden verdeeld over de verschillende assen, met respect voor de vastgelegde Europese minima. Voor het Vlaams programma voor plattelandsontwikkeling betekent dit het volgende:

- As 1 - Verbetering van het concurrentievermogen van de land- en bosbouwsector: 60%;
- As 2 - Verbetering van het milieu en het platteland: 25%;
- As 3 - De leefkwaliteit op het platteland en de diversificatie van landbouwactiviteiten: 13% (hierbij de 5% van As 4 'Leader' inbegrepen).

In 2006 werd ook verder gewerkt aan de Vlaamse strategie voor plattelandsontwikkeling, een beschrijvend document dat aan het programma dient vooraf te gaan. De werkzaamheden liepen echter enige vertraging op omdat de Europese Commissie eiste, in tegenstelling tot een eerder engagement van haar kant, dat een nationaal strategisch kader werd opgesteld. Het compromis bestaat erin dat een gezamenlijke nationale strategie is opgesteld die rekening houdt met, en verwijst naar de beide regionale deelstrategieën die ook deel uitmaken van het document.

Om echter geen verdere vertraging in de uitvoering op te lopen, werd in 2006 ook het programma voor Vlaanderen opgemaakt, waarin alle maatregelen voor de komende periode worden beschreven. De bevoegde ministers hebben er voor geopteerd om een continu beleid te voeren. Dit heeft tot gevolg dat het overgrote deel van de maatregelen een voortzetting is van de maatregelen uit het programma 2000-2006, zoals bv. VLIF-investerings- en vestigingssteun, steun voor opleiding en sensibiliseringsprojecten, landbouwmilieumaatregelen, bebossing van landbouwgronden en zorgboerderijen. Voor wat As 3 betreft, werd geopteerd om voor het overgrote deel aan maatregelen via gebiedsgerichte werking projecten op te zetten. De provincies hebben hierbij een belangrijke rol en treden op als medefinancier. De Leader-methodiek zal toegepast worden met het oog op de realisatie van de doelstellingen van As 3, en bouwt dus ook verder op de leefkwaliteit op het platteland in al zijn aspecten.

Het programma werd officieel ingediend bij de Europese Commissie op 7 december 2006. De ontvankelijkheidsverklaring werd ook in 2006 afgeleverd door de Europese Commissie. Dit heeft tot gevolg dat de uitgaven voor maatregelen uit het nieuwe programma vanaf 1 januari 2007 voor cofinanciering in aanmerking zullen komen onder de opschortende voorwaarde van de definitieve goedkeuring van het programma.

2 Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling

2.1 Voorlichting en vorming

2.1.1 Groepsvoorlichting

De afdeling werkt aan het vulgariseren van recente informatie uit het landbouwonderzoek naar de verschillende sectoren. Op die manier wordt wetenschappelijke en vaak vrij complexe materie omgezet in verstaanbare en direct bruikbare informatie voor de land- en tuinbouwers. De afdeling draagt zo ook bij tot de sterke ontwikkeling op vlak van techniek en management die de Vlaamse landbouw de laatste jaren kenmerkt. De thema's die in de voorlichtingsactiviteiten aan bod komen, sluiten aan op een langetermijnvisie voor de Vlaamse land- en tuinbouwer, en hebben betrekking op het behoud van de rendabiliteit en de concurrentiekracht van de bedrijven. De activiteiten worden, afhankelijk van het thema, de sector en het seizoen, georganiseerd onder de vorm van studiedagen, voordrachten, sensibiliseringsacties, publicaties of als demonstratieproeven. Tabel 2.1 geeft een overzicht per sector.

De studiedagen organiseert de afdeling zelf of in samenwerking met derden, en dit voor alle geledingen van de beroepssector. Hiermee speelt de afdeling in op de vraag van de sectoren naar onafhankelijke informatie en beleidsoverschrijdende expertise. Sensibiliseringsacties worden meestal opgezet rond actuele thema's of nieuwe en complexe wetgevingen, die snel moeten doordringen tot de sector. De afdeling staat zelf in voor het opmaken van neutrale, vulgariserende en beschrijvende brochures of kan in bepaalde gevallen haar medewerking verlenen aan derden. Voor de brochures opgemaakt in eigen beheer, staat de afdeling in zowel voor de inhoud als voor de logistiek. Deze brochures kunnen gratis aangevraagd worden of gedownload worden van de website van het beleidsdomein. Van de 56 beschikbare brochures zijn er in 2006 11.719 opgevraagd en verstuurd.

De afdeling schrijft ook artikels in vakbladen. Voor individuele studiedagen of rondleidingen worden de teksten van de sprekers vaak gebundeld in een praktische folder, proefveldgids of brochure.

De afdeling organiseert demonstratieproeven op toonaangevende pilootbedrijven waarbij nieuwe technieken of nieuwe maatregelen op bedrijfsvlak gedemonstreerd worden. Deze proeven vormen een aanvulling op de proeven van de erkende praktijkcentra.

2.1.2 Sturing van het onderzoek

Door haar nauw contact met de verschillende land- en tuinbouwsectoren en de expertise op praktijkniveau, heeft de afdeling de opdracht om de noden uit de sector te vertalen naar onderzoeksinstellingen. De afdeling

Tabel 2.1 Aantal activiteiten per sector

	Studie- dag	Deelnemers studiedag	Voordracht	Deelnemers voordracht	Artikel	Cursus	Brochure	Demonstratie- proeven	Proefveld- gids	Praktijk- centrum	GMO
Melkvee	18	963	-	-	12	-	3	-	-	-	-
Vleesvee	10 (1)	870	3	75	2	-	2	2	-	-	-
Varkens, paarden en kleinvee	23(2)	3730	8	279	2	-	-	-	-	-	-
Dierenwelzijn en stallenbouw	13(3)	1265	9	1300	16	-	-	-	-	-	-
Voedergewassen	18(4)	1300	35	1720	33	-	-	9	5	1	-
Fruit	8	475	29	1810	21	1 (15 daags)	-	40	-	3	4
Groenten	2	200	1	85	-	-	1	-	-	7	4
Granen, eiwit- en oliehoudende gewassen	9	950	3	145	1	-	-	7	3	2	-
Industriële gewassen	24	2450	19	1020	-	-	-	9	9	2	-
Sierteelt, boomkwekerij en gewas- bescherming	8	695	29	712	51	2 (8 daags)	-	37	-	2	-

(1) waarvan 4 rond stallenbouw (350) en 2 rond beweiding

(2) waarvan 3 rond mestverwerking (480)

(3) gebeuren in samenwerking met specifieke sectoren

(4) naast 4 in samenwerking met melkvee (200), 2 met vleesvee (110) en 4 in samenwerking met akkerbouw over erosie (650)

baseert haar insteek bij de advisering en opvolging van onderzoeksprojecten op de relevantie ervan voor de bedrijven. Op die manier worden ILVO-projecten, IWT-projecten en demonstratieprojecten op systematische manier beoordeeld op hun beleidsrelevantie en hun belang voor de betrokken sectoren. Bij de concrete uitwerking worden de projecten ook opgevolgd om een goede uitwerkingsfase te garanderen. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de afdeling Monitoring en Studie.

2.1.3 Opvolgen van erkende praktijkcentra

De Vlaamse overheid heeft via de afdeling een nauwe band met de praktijkcentra in de plantaardige productie. Die praktijkcentra richten zich op praktijkgericht onderzoek dat een antwoord biedt op heel actuele uitdagingen. Door de jaren heen hebben de 17 praktijkcentra zich ontwikkeld als het referentiepunt voor hun respectievelijke sectoren. De Vlaamse Regering heeft het belang van de praktijkcentra benadrukt met de goedkeuring op 14 mei 2004 van een besluit betreffende de toekenning van subsidies aan die 17 praktijkcentra. Dit nieuw besluit heeft tot doel de werking van de praktijkcentra te optimaliseren en de financiering te verbeteren.

Vanaf 2005 kunnen de praktijkcentra rekenen op een vaste, jaarlijks weerkerende werkingssubsidie. De omvang daarvan is onder meer gelinkt aan de productiewaarde van de sector. Een belangrijke voorwaarde is dat de sector vanaf 2006 voor elke euro van de Vlaamse overheid zelf 0,75 euro bijdraagt. Als tegenprestatie voor de subsidie moeten de praktijkcentra

op basis van hun missie en opdrachten specifieke activiteiten ontplooiën in een welbepaalde sector van de land- en tuinbouw. De resultaten van deze onderzoeksactiviteiten moeten op elk moment voor elke landbouwer te raadplegen zijn ('open kennissysteem').

Er zijn 7 coördinatiecomités, één per sector, opgericht met de bedoeling de onderzoeks- en voorlichtingsactiviteiten van de deelnemende praktijkcentra op elkaar af te stemmen.

De afdeling is ook betrokken bij het Landbouwonderzoekplatform. Dat platform is een forum voor overleg tussen de praktijkcentra, de hogescholen en universiteiten die bij landbouwonderzoek betrokken zijn, het ILVO en de Vlaamse administratie. De bedoeling van dit platform is nagaan welke opportuniteiten voor samenwerking er zijn en hoe deze optimaal kunnen worden ingevuld.

In de dierlijke productie heeft de grote beleidsaandacht voor praktijkonderzoek zich vertaald in een screening naar mogelijkheden voor dergelijk onderzoek in Vlaanderen. Dit heeft in 2006 geleid tot de oprichting van 4 praktijkcentra in samenwerking met partners uit de verschillende sectoren: een centrum voor de rundveehouderij, de varkenshouderij, de pluimveehouderij en voor kleine herkauwers.

2.1.4 Gemeenschappelijke Marktordening (GMO)

De afdeling coördineert en beoordeelt de operationele programma's van de telersverenigingen in de uitvoering van de Gemeenschappelijke Marktordening Groenten en Fruit of GMO (Europese Verordening 2200/96). De realisatie van de GMO vraagt heel wat administratief toezicht. De afdeling is betrokken bij vijf van de zeven clusters en brengt advies uit over

de uitvoering van de programmering van de productie, integraal keten- en kwaliteitsbeheer, onderzoek, telersbegeleiding en milieuvriendelijke teelten en technieken.

De afdeling adviseert en verricht de inhoudelijke controle van de acties in de operationele programma's. Bij deze controle moet worden nagegaan of de acties compatibel zijn met de richtsnoeren, en of de uitgaven in verhouding staan tot de realisatie. Op die manier wordt een grotere samenwerking gestimuleerd en is een hoge kwaliteit, een sterke concurrentiepositie en een milieuvriendelijke productie gegarandeerd.

2.1.5 Naschoolse landbouwworming

De afdeling staat in voor de erkenning van de centra, de registratie van de lesgevers, de subsidiëring van de vormingsactiviteiten, de inspecties ter plaatse, de visering van de getuigschriften en de betaling van de vergoeding voor sociale promotie aan de deelnemers.

2.1.5.1 Vormingsactiviteiten

Een onderscheid wordt gemaakt tussen cursussen, korte vormingsactiviteiten en voordrachten:

- de starterscursussen zijn gerichte opleidingen voor personen die zich in de landbouw wensen te vestigen of een landbouwbedrijf wensen over te nemen;
- de vormingscursussen zijn cursussen die verband houden met de landbouw. Het kunnen theoretische cursussen of praktijkcursussen zijn;
- de stages zijn individuele praktische opleidingen van minimum tien dagen op een actief landbouwbedrijf;
- de korte vormingsactiviteiten zijn bijeenkomsten van maximum 3 uur rond een sociaal, juridisch, technisch, economisch, milieukundig of ethisch thema. Zij zijn bestemd voor landbouwers of hobbylandbouwers;
- de vervolmakingsdagen zijn opleidingen voor de bijscholing van de lesgevers uit de landbouwworming.

2.1.5.2 Organisatoren

De erkende centra zijn vzw's die de vorming in de landbouwsector in hun statuten hebben ingeschreven. De algemene centra zijn in ten minste vier provincies actief. Zij moeten beschikken over een centrale dienst met een voldoende technisch-economische beroepskwalificatie om startersopleidingen in de verschillende sectoren te organiseren. De algemene centra kunnen alle vormingstypen inrichten voor landbouwers. De gewestelijke centra zijn meestal gespecialiseerd in een specifieke sector, of zijn regionaal georiënteerd. Zij kunnen starterscursussen type C (fytocursussen), vormingscursussen, vervolmakingsdagen en korte vormingsactiviteiten voor landbouwers inrichten. De centra voor hobbylandbouwworming hebben als statutair doel de vorming van personen die de landbouw als hobby uitoefenen. Zij kunnen enkel korte vormingsactiviteiten inrichten. In 2006 waren 5 algemene centra, 35 gewestelijke centra en 11 centra voor hobbylandbouwworming erkend.

2.1.5.3 De landbouwworming in cijfers

Begrotingsjaar 2005

De vormingsactiviteiten worden steeds toegewezen aan het begrotingsjaar waarin zij starten. Een aantal opleidingen is jaaroverschrijdend. De afdeling beschikt daardoor bij het opstellen

van dit jaarverslag enkel over de definitieve cijfers van het begrotingsjaar 2005. De in dit verslag opgenomen gegevens van 2006, zijn ramingen op basis van de ingediende aanvragen. De ramingen zijn meestal overschat. De subsidie is forfaitair en wordt aan de inrichters (de erkende centra) uitbetaald. Ze wordt berekend per ingericht lesuur, per stagedag of per vormingsactiviteit. De bedragen zijn gekoppeld aan het indexcijfer van de consumptieprijzen. Het aantal verschillende subsidiebedragen is in de nieuwe regelgeving gereduceerd tot de rubrieken weergegeven in tabel 2.2.

Tabel 2.2 Basistoelagen en geïndexeerde toelagen (euro)

Type toelage	basis	2006
Cursussen, korte vorming, vervolmaking (euro/lesuur)		
- Lesgeververgoeding	40,00	42,18
- Werkingssubsidie voor theoretische lessen	60,00	63,28
- Werkingssubsidie voor praktijklessen	85,00	89,64
- Organisatietoelage algemene centra	10,00	10,55
Stages (euro/stagedag)		
- Lesgeververgoeding	24,00	25,31
- Werkingssubsidie	60,00	63,28
Korte vorming hobbylandbouw (euro/les)		
- Werkingssubsidie	70,00	73,82
Aanvullende vergoeding buitenlandse lesgever (euro/dag, enkel vervolmakingsdagen)		
	87,00	91,75

In 2006 was er op de begroting 3,15 miljoen euro voorzien voor de landbouwworming en 34.000 euro voor de sociale promotie. Tabel 2.3 toont de verdeling van de vergoedingen.

Tabel 2.3 Type vergoedingen, begrotingsjaar 2005

Voorwerp	Bedrag	%
Lesgeververgoedingen (in miljoen euro)	1,21	31,3
Werkingsubsidies (in miljoen euro)	2,36	61,2
Organisatietoelage algemeen centrum (in miljoen euro)	0,22	5,9
Vergoedingen sociale promotie deelnemers (in euro)	62.866,74	1,6
Totaal (in miljoen euro)	3,87	100

Uit tabel 2.4 blijkt dat de middelen voor 47% dienden voor de inrichting van cursussen, en voor 83% naar de algemene centra gingen. De uitgaven zijn in 2005 ten opzichte van 2004 gestegen.

Tabel 2.4 Uitbetaalde subsidies volgens type vorming van begrotingsjaar 2003 en 2004 en volgens type centrum voor begrotingsjaar 2005, in miljoen euro, behalve (*): in euro

Begrotingsjaar	Cursus	Type vorming				Totaal
		Korte vorming	Vervol-making (*)	Stage	Hobbyland-bouw-vorming	
2003	2,02	0,89	-	0,38	0,19	3,49
2004	1,74	0,98	-	0,34	0,19	3,27
2005	1,81	1,49	37.691,38	0,46	0,20	3,81
- Algemene centra	1,63	1,01	34.117,53	0,46	-	3,14
- Gewestelijke centra	0,17	0,27	3.573,85	-	-	0,46
- Centra voor hobbylandbouw-vorming	-	0,20	-	-	-	0,20

Jaarprogramma's

De centra dienen jaarlijks voor 1 november een jaarprogramma in. De minister keurt het programma goed in functie van de beschikbare middelen. Elk centrum krijgt een aantal uren toegewezen dat in dat jaar met zekerheid kan worden uitbetaald. Bij de goedkeuring van het jaarprogramma voor 2006 was er nog geen zekerheid over de Europese cofinanciering. De minister heeft daarom in juni een gereduceerd jaarprogramma goedgekeurd en nadien een aanvullend programma op basis van een inschatting van de nog nodige middelen. Op basis van het aantal gerealiseerde uren in 2006 werden er globaal voldoende middelen vastgelegd, maar voor de korte vorming en de stages waren de middelen onderschat (tabel 2.5).

Tabel 2.5 Realisatie van de aangevraagde jaarprogramma's (aantal uren/stagedagen)

Vormingstype	2005			2006 (1)		
	Aan-gevraagd	Toegekend	Gerealiseerd	Aan-gevraagd	Toegekend	Gerealiseerd (1)
Cursussen	30.270	27.102	14.561	27.230	19.923	17.061
Korte vorming	15.314	14.469	12.320	15.238	11.140	13.231
Vervolmaking	451	451	329	618	452	337
Stages (dagen)	4.867	4.678	5.334	5.260	3.846	4.821
Hobbylandbouwvorming	4.589	4.369	1.942	4.701	3.438	2.566
Totaal	55.491	51.069	34.486	53.047	40.015	38.016
%	100	92,0	62,1	100	75,4	71,7

(1) toestand op 1/2/2007, voorlopige gegevens

De lesgevers

De vormingsactiviteiten worden gegeven door de vaste medewerkers van de centra en door losse medewerkers uit het onderwijs, het wetenschappelijk onderzoek, de landbouwvoorlichting en de bedrijfswereld. In 2006 werden 477 nieuwe lesgevers bij de afdeling geregistreerd.

Vormingsactiviteiten

Voor 2005 zijn er definitieve cijfers, die steunen op de door de centra ingediende schuldvorderingen. Voor 2006 kunnen we op basis van de ingediende aanvragen van vormingsactiviteiten al een aantal voorlopige conclusies trekken. De voorlopige gegevens zijn meestal overschat. De basis van de subsidiëring is het lesuur of de stagedag. In de tabellen krijgt een stagedag hetzelfde gewicht als een lesuur. Per korte vormingsactiviteit voor hobbylandbouwers wordt bij gebrek aan gegevens ook één uur gerekend, hoewel de meeste langer duren. In 2005 werden 34.486 uren vorming gesubsidieerd. De details zijn weergegeven in tabel 2.6.

Het totaal aantal uren zou in 2006 stijgen naar 38.016. Het jaar 2005 vertoonde een daling in het aantal uren cursus, een stijging in de korte vorming, en een forse piek in het aantal stagedagen. In 2006 zouden alle opleidingen opnieuw in aantal stijgen, behalve de stages. De stijging in de korte vorming is toe te schrijven aan de voorlichting rond een aantal actuele thema's.

De stijging in het aantal stages in 2005 is het gevolg van de nieuwe regelgeving die bepaalt dat stagiairs die ouder zijn dan 40 jaar voortaan ook in aanmerking komen voor subsidiëring. Het aantal korte vormingsactiviteiten voor hobbylandbouwers is in 2005 fors gedaald en zou weer stijgen in 2006. De algemene centra zijn veruit de grootste inrichters van zowel cursussen, korte vorming als stages. Zij zien hun aandeel in de vorming nog groeien in 2006.

Tabel 2.6 Evolutie van het aantal betoelaagde vormingsactiviteiten per begrotingsjaar per type vormingsactiviteit en per centrum

Type vormingsactiviteit	2004	2005	2006 (1)
Cursussen (uur)	16.416	14.561	17.061
Korte vorming (uur)	13.109	14.262	15.797
Vervolmaking (uur)	494	329	337
Stages (dagen)	3.872	5.334	4.821
Totaal	33.891	34.486	38.016
Type centrum	2.004	2.005	2006 (1)
Algemene centra	26.351	27.413	30.952
Gewestelijke centra	4.632	5.131	4.498
Hobbylandbouw	2.908	1.942	2.566
Totaal	33.891	34.486	38.016

(1) toestand op 1 februari 2007, voorlopige gegevens

Thema van de vormingsactiviteiten

Tabel 2.7 geeft de thema's van de cursussen weer. De tabel steunt op het aantal uren ingediende, niet geannuleerde aanvragen, zodat er een afwijking kan zijn t.o.v. uitbetaalde uren. De informaticaopleidingen nemen nog steeds het grootste aantal uren in en zijn weer in zwang na de forse daling van 2004. Actueel zijn hier bedrijfsgerichte cursussen over internet (718 lesuren) en multimedietoepassingen (1.239 lesuren). Zowel het aantal A-cursussen als B-cursussen is in 2006 opnieuw gestegen in aantal, parallel met de toename van het aantal stages.

Tabel 2.7 Thema's van de cursussen (aantal uren) op basis van de themacodes, periode 2004-2006

Sector	Totaal aantal uren Onderwerp	Begrotingsjaar			Voorbeelden	
		2004	2005	2006		
01. Algemeen	02. Economische aspecten	-	20	-		
	03. Bedrijfsleiding	2.915	1.669	2.899	Starterscursus type A, management	
	04. Ziektebestrijding	487	483	695	Fytocursussen	
	07. Huisvesting	124	158	168	Metselen, electriciteit	
	08. Mechanisatie	352	517	722	Onderhoud machines, lassen	
	09. Juridisch en sociaal	21	66	42	Wetgeving	
	10. Veiligheid	81	127	32	Werken met heftrucks	
	11. Milieuproblematiek	-	21	-	-	
	12. Informatica	6.461	4.232	5.481	Computergebruik, internet	
	13. Commercialis./verwerking	168	133	-	Labels, lastenboeken	
	14. Verbreding	89	-	96	Zorgboerderijen	
	Totaal 01. Algemeen	-	10.698	7.426	10.135	
	02. Rundvee	01. Algemene thema's	69	21	71	-
		03. Bedrijfsleiding	561	409	800	Starterscursus type B
04. Ziektebestrijding		155	49	164	Klauwverzorging	
05. Technische thema's		42	-	-	Graslanduitbating	
06. Selectie		683	501	981	Kunstmatige inseminatie	
08. Mechanisatie		66	-	-	Machinaal melken	
12. Informatica		140	21	42	Sectorspecifieke software	
13. Commercialis./verwerking	209	85	86	Melkverwerking		
Totaal 02. Rundvee	-	1.925	1.086	2.235		
03. Varkens	01. Algemene thema's	109	22	61	-	
	03. Bedrijfsleiding	47	136	334	Starterscursus type B	
	06. Selectie	28	-	-	Kunstmatige inseminatie	
	12. Informatica	84	21	-	Sectorspecifieke software	
Totaal 03. Varkens	-	268	179	395		
04. Pluimvee	01. Algemene thema's	21	-	-	-	
	03. Bedrijfsleiding	-	44	-	Starterscursus type B	
	05. Technische thema's	-	-	21	-	
Totaal 04. Pluimvee	-	21	44	21		
05. Paarden	01. Algemene thema's	61	-	-	-	
	03. Bedrijfsleiding	789	330	460	Starterscursus type B	
	05. Technische thema's	77	-	-	Mennen, werken met paarden	
Totaal 05. Paarden	-	927	330	460		

Sector	Totaal aantal uren Onderwerp	Begrotingsjaar			Voorbeelden
		2004	2005	2006	
06. Schapen en geiten	01. Algemene thema's	45	-	-	-
	03. Bedrijfsleiding	141	252	143	Starterscursus type B
	05. Technische thema's	68	-	-	Rantsoenen
Totaal 06. Schapen en geiten		254	252	143	
07. Bijen en hommels	01. Algemene thema's	548	382	439	Imkerscursussen
	04. Ziektebestrijding	-	-	32	-
	06. Selectie	38	39	102	Koninginnenteelt
	07. Huisvesting	42	66	-	Korfvluchten
Totaal 07. Bijen en hommels		628	487	573	
08. Akkerbouw	03. Bedrijfsleiding	-	-	42	-
	05. Technische thema's	-	137	31	-
	08. Mechanisatie	95	63	126	Onderhoud machines
Totaal 08. Akkerbouw		95	200	199	
09. Groenteteelt	01. Algemene thema's	37	-	-	-
	02. Economische aspecten	23	-	-	-
	03. Bedrijfsleiding	229	24	245	Starterscursus type B
	05. Technische thema's	-	48	44	-
	12. Informatica	-	-	168	-
Totaal 09. Groenteteelt		289	72	457	
10. Fruitteelt	03. Bedrijfsleiding	71	-	31	Starterscursus type B, management
	04. Ziektebestrijding	22	41	21	Geïntegreerde teelt
	05. Technische thema's	552	225	118	Snoeien,...
Totaal 10. Fruitteelt		645	266	170	
11. Sierteelt	01. Algemene thema's	30	-	-	-
	05. Technische thema's	22	-	21	Plantenkennis
	06. Selectie	-	-	46	-
Totaal 11. Sierteelt		52	-	67	
12. Tuinaanleg	05. Technische thema's	1.251	1.466	1.186	Onderhoud, snoeien, bomen vellen
	08. Mechanisatie	139	63	139	Onderhoud materieel
	09. Juridisch en sociaal	-	-	26	-
	10. Veiligheid	-	-	21	Werken met graafmachines
	12. Informatica	90	48	75	Tuintekenen op computer
Totaal 12. Tuinaanleg		1.480	2.030	1.447	
13. Floristen	05. Technische thema's	251	93	156	Bloemschikken
Totaal 13. Floristen		251	93	156	
14. Groendiensten	05. Technische thema's	-	96	325	-
Totaal 14. Groendiensten		-	96	325	
Eindtotaal		17.533	12.335	16.738	

De stijging zit vooral in de rundvee- en varkenssectoren. De rundveesector is de meest actieve landbouwsector in de vorming. De cursussen kunstmatige inseminatie (KI) hebben weer succes. De sector tuinaanleg is gedaald in het aantal uren ten opzichte van 2005, maar blijft goed aanwezig. Er is een verwachte toename in het aanbod aan opleidingen bestemd voor de groendiensten. Voor de korte vorming beschikt de afdeling enkel over gegevens van de centra die hun aanvragen indienen via internet. Dit vertegenwoordigt ca. 75% van de gesubsidieerde uren. Uit tabel 2.8 blijkt dat de korte vorming het medium bij uitstek is voor de verspreiding van actuele informatie van algemene, (bedrijfs)economische en juridische aard. 40,2% van de informatie is niet sectorspecifiek. Actuele thema's in 2006 waren DIMONA (aangifte van seizoenarbeiders via internet of gsm - 838 lesuren), mid term review (537 lesuren), het mestbeleid (350 lesuren). De technische onderwerpen komen tevens uitvoerig aan bod. Die zijn uiteraard wel sectorspecifiek. De korte vormingsactiviteiten voor hobbylandbouwers behandelen vooral technische thema's. 56,8% van de activiteiten handelen over bloemschikken. De starterscursussen zijn theoretische lessen. De vormingscursussen daarentegen omvatten 49,4% praktijklessen. In de korte vorming is 15,1% van de lesuren praktijk.

Tabel 2.8 Thema's van de korte vormingsactiviteiten van de algemene en gewestelijke centra in 2006 op basis van de aanvragen via internet

Thema\sector	Algemeen	Economische aspecten	Bedrijfsleiding	Ziektebestrijding	Voeding/bemesting/teelttechniek	Selectie	Huisvesting	Mechanisatie	Juridische en sociale onderwerpen	Veiligheid	Milieuproblematiek	Informatica	Commercialisatie en verwerking	Verbreding	Totaal	%
Algemene thema's	849	829	66	22	180	18	40	189	1.076	68	255	875	20	39	4.526	40,2
Rundvee	395	524	252	215	334	68	37	41	38	12	45	3	36	4	2.004	17,8
Varkens	169	103	87	74	27	41	33	3	31	0	18	0	0	0	586	5,2
Pluimvee	26	3	0	13	5	0	0	0	3	8	6	0	0	0	64	0,6
Paarden	12	8	0	27	36	40	13	0	45	0	0	0	0	18	199	1,8
Schape en geiten	19	2	6	42	35	17	8	0	66	0	3	0	0	5	203	1,8
Bijen en hommels	43	15	11	118	258	113	26	2	32	4	9	0	59	8	698	6,2
Andere diersoorten	4	1	0	13	6	2	0	0	0	2	1	0	0	0	29	0,3
Akkerbouw	62	56	14	33	158	20	0	3	16	2	8	0	24	0	396	3,5
Groenteteelt	200	233	0	122	361	27	10	23	117	35	8	41	26	0	1.203	10,7
Fruitteelt	87	36	0	112	165	8	0	4	30	0	0	0	57	0	499	4,4
Sierteelt	26	49	6	20	96	5	7	31	22	17	0	3	2	0	284	2,5
Tuinanleg	31	0	0	6	43	0	0	46	0	33	0	3	0	0	162	1,4
Floristenopleiding	0	0	0	0	38	0	0	0	0	0	0	0	0	0	38	0,3
Groendiensten	210	0	0	21	24	12	0	30	14	57	0	3	5	0	376	3,3
Totaal	2.133	1.859	442	838	1.766	371	174	372	1.490	238	353	928	229	74	11.267	100,0
%	18,9	16,5	3,9	7,4	15,7	3,3	1,5	3,3	13,2	2,1	3,1	8,2	2,0	0,7	100,0	

De deelnemers

De afdeling telde voor 2005 in totaal 6.053 deelnemers aan cursussen, 168.578 aan korte vormingsactiviteiten voor landbouwers en 68.242 aan korte vormingsactiviteiten voor hobbylandbouwers.

De installatieproeven

Het installatieattest geeft toegang tot de subsidies van het Vlaams Landbouw investeringsfonds (VLIF) aan personen die geen landbouwopleiding gevolgd hebben. Het wordt behaald na het slagen voor een installatieproef. De cursisten kunnen aan de proeven deelnemen na het volgen van een algemene starterscursus (type A), een bijzondere starterscursus (type B) en een stage van tweemaal twee weken. De resultaten van de proeven van 2006 zijn terug te vinden in tabel 2.9.

Tabel 2.9 Resultaten van de installatieproeven in 2006

Provincie	Voorjaar		Najaar		Totaal	
	geslaagd	niet gesl.	geslaagd	niet gesl.	geslaagd	niet gesl.
West-Vlaanderen	69	23	24	6	93	29
Antwerpen	27	9	5	1	32	10
Limburg	12	6	11	2	23	8
Oost-Vlaanderen	38	7	22	5	60	12
Vlaams-Brabant	15	7	11	1	26	8
Totaal	161	52	73	15	234	67

Kwaliteitsbewaking en inspecties

De afdeling inspecteert steekproefgewijs een aantal vormingsactiviteiten ter plaatse. In 2006 zijn 649 inspecties van vormingsactiviteiten uitgevoerd. De afdeling heeft ook haar medewerking verleend aan de cel Inspectie en Audit voor de controle van zes boekhoudingen van centra.

Sociale promotie

De landbouwers en hun helpers die een cursuscyclus van ten minste 75 uren binnen een tijdsbestek van 5 jaar met goed gevolg beëindigd hebben, kunnen een vergoeding voor sociale promotie ontvangen van 2 euro per lesuur (4 uur per stagedag).

In 2006 werd op deze basis een totaal bedrag van 84.650 euro uitbetaald aan 281 begunstigden.

2.1.5.4 Innovatieve vormingsprojecten

In 2005 en in 2006 vond een oproep plaats voor de indiening van innovatieve vormingsprojecten. In 2005 was het thema e-learning, in 2006 konden naast e-learning ook peterschapsprojecten ingediend worden. Volgende projecten uit oproep 2005 waren het afgelopen jaar nog in uitvoering:

- internet video e-learning (NAC);
- agrarische opleidingen via het Web! (NCBL/CERCOsoft NV);
- e-prevent (NCBL/PreventAgri/EDUplus/EPYC);
- interactieve ondernemerschapsacademie voor land- en tuinbouwers (NCBL/Innovatiesteunpunt);
- met e-learning naar on-line teeltregistratie en on-line waarschuwingsberichten (PCLT/REO-Veiling / VeGeBe).

In 2006 werden volgende projecten goedgekeurd:

- elektronische kenniscirkels (NCBL/Boerenbond);
- landbouwvorming in een e-leeromgeving (PCLT/Indie Group);
- peterschapsproject landbouwers in machinecoöperatieplatform (NCBL/Agrobedrijfshulp);
- peterschap voor ondernemende land- en tuinbouwers (NCBL/Innovatiesteunpunt).

2.1.6 Landbouweducatie

Ter versterking van het maatschappelijk draagvlak voor een meer duurzame landbouw subsidieert de afdeling landbouweducatieve en visievormende activiteiten. In 2006 erkende de minister 2 verenigingen als centrum voor landbouweducatie. Hierdoor zijn er 11 erkende centra voor landbouweducatie. Ze kunnen jaarlijks voor 30 september bij de afdeling een jaarprogramma ter subsidiëring indienen. Boerderijklassen vzw, Plattelandsklassen vzw, de Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze (VELT) vzw, Plattelandsactie Kempen + (PAK+) vzw en het West-Vlaams Agrarisch Vormingsinstituut (WAVI) vzw kregen een goedkeuring en voerden in 2006 hun actieplan uit.

2.1.7 Draagvlakverbreding landbouw-milieu

In 2006 werkten het Departement Leefmilieu, Natuur, en Energie (dienst Doelgroepen beleid, Natuur- en Milieueducatie), VLM en de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling voor de derde keer op rij samen rond projecten in het kader van “Draagvlakverbreding landbouw-milieu”. Volgende projecten liepen in 2006 en werden op het einde van het jaar afgesloten:

- Gluren bij de Buren in Vlaams-Brabant (Regionale Landschappen in Vlaams-Brabant);
- Gluren bij de Buren in de provincie Antwerpen (Hooibeekehoeve);
- Boeren voor NATUUR voor boeren (Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren);
- Ganzen, gasten met lasten (Regionaal Landschap Meetjesland en PROCLAM).

Ook werd in het kader van deze ‘Draagvlakverbreding’ verder aandacht besteed aan de cursus Landbouw-natuurgids, een vervolgmodule op de cursus Natuurgids van het Centrum voor Natuur- en Milieueducatie. De afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling was betrokken bij de stuurgroep en werkte mee bij het opstellen en redigeren van de cursustekst, het lesgeven en de evaluatie.

2.1.8 Demonstratieprojecten

In april 2006 werd voor de zevende maal een oproep tot het indienen van demonstratieprojecten gelanceerd. De demonstratieprojecten moeten de land- en tuinbouwers bewust maken van nieuwe praktijken en technieken die bijdragen tot een meer duurzame land- en tuinbouw. Deze moeten vooraf hun waarde al hebben bewezen door wetenschappelijk onderzoek of meetbare praktijkervaring. In de demonstratieprojecten wordt het sensibiliseren van land- en tuinbouwers beoogd. Er wordt veel belang gehecht aan het toepassen van nieuwe inzichten uit de projecten door de landbouwers en de tuinders zelf. Daarom worden de projecten veelal uitgevoerd door organisaties die dicht bij de land- en tuinbouwers staan, samen met technisch-wetenschappelijke experts. Zij begeleiden pioniersbedrijven die voortrekker zijn in hun sector. Het werken met voorbeeldbedrijven of groepen die samenkomen op praktijkbedrijven wordt aangemoedigd. De demonstratieprojecten-oproep 2006 kaderde in vier thema's die van belang zijn voor een duurzaam landbouwbeleid:

- het beperken van nitraatresidu;
- het beperken van gebruik van gewasbeschermingsmiddelen;
- het voldoen aan lastenboeken;
- duurzaamheid en kwaliteit in de dierlijke sector.

Er werden in 2006 21 projecten geselecteerd voor een totaal budget van 1.473.108 euro.

2.1.9 Projecten hoeve- en streekproducten

Begin 2006 zijn de eerder goedgekeurde projecten van start gegaan. Het betrof in totaal vier projecten. KVLV bouwt hun eerder opgezet steunpunt voor hoeveproducenten verder uit. Het innovatiesteunpunt ontwikkelt via het project een aangepaste marktaanpak voor elke zelfvermarkter. Het plattelandscentrum Meetjesland vzw zal in de diverse streken van Oost-Vlaanderen de mogelijke synergieën tussen het recreatieve en toeristische potentieel en de hoeve- en streekproducten in de verf zetten. Het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen zet in overleg met de plaatselijke producenten verschillende acties op touw die de afzet van de plaatselijke hoeve- en streekproducten bevorderen.

2.2 Kwaliteit en innovatie

2.2.1 Fokkerij

Het Vlaamse fokkerijbeleid legt de nadruk op de versterking van de foktechnische werking in de erkende fokkersverenigingen, in de groepering van alle fokkerijexpertise van een sector en in de uitbouw van een fokkerijcentrum. De fokkerij in Vlaanderen wordt ondergebracht in zes fokkerijsectoren: genetische diversiteit, kleine herkauwers, paarden en ezels, pluimvee en konijnen, rundvee en varkens. Het Vlaams Fokkerijcentrum vzw is erkend als fokkerijcentrum en is belast met de volgende opdrachten:

- de verbetering van de samenwerking tussen de fokkerijsectoren;
- de verbetering van de samenwerking tussen de erkende verenigingen en organisaties in elke fokkerijsector en de coördinatie van de gezamenlijke uitwerking en uitvoering van projecten van erkende fokkersverenigingen en organisaties;
- het opzetten van initiatieven om de fokkerijwerking in Vlaanderen bekend te maken.

Genetische diversiteit

In de fokkerijsector Genetische diversiteit zijn twee verenigingen erkend, namelijk het Vlaams Interprovinciaal Verbond van Fokkers van Neerhofdieren (VIVFN) en het Steunpunt Levend Erfgoed (SLE). VIVFN wordt belast met de organisatie en coördinatie van een programma voor het beheer van de pluimvee- en konijnenrassen in Vlaanderen, de organisatie en coördinatie van een programma voor de instandhouding van de genetische hulpbronnen van de Belgische pluimvee- en konijnenrassen, en de vaststelling van de lijst van pluimvee- en konijnenrassen waarvoor een register wordt bijgehouden. SLE is erkend voor het bijhouden van de stamboeken van acht zeldzame schapenrassen. Eind 2006 heeft SLE een aanvraag ingediend voor het

bijhouden van het stamboek van twee geitenrassen (Vlaamse geit en Kempense geit) en een schapenras (Ouessant). Na de administratieve controle van de ingediende dossiers, zullen deze rassen wellicht aan de lijst van bij te houden rassen door SLE toegevoegd worden.

Kleine herkauwers

De vzw Kleine Herkauwers Vlaanderen (KHV), erkend conform het ministerieel besluit van 21 maart 2005, heeft in 2006 enkele belangrijke stappen voorwaarts gezet. Er werd een volledig stappenplan uitgewerkt, dat moet leiden naar een efficiënt werkende vereniging en er werden voor twee programma's subsidies aangevraagd: 'algemene werking' en 'OSE-fokprogramma'. Binnen het programma 'algemene werking' zit onder meer de stamboekregistratie en de afstammingscontrole. Het programma 'OSE-fokprogramma' omvat de kosten van de fokkers voor het genotyperen van hun dieren. Het gaat hier om een aanvraag tot subsidiëring van de kosten voor het nemen van de bloedstalen, voor het vervoer van de stalen naar de labo's en voor de analyse.

Paarden en ezels

De afdeling stelt het wettelijk kader vast voor de georganiseerde fokkerij van paarden en ezels en oefent toezicht uit op de toepassing ervan. De georganiseerde fokkerij beoogt rasverbetering of -instandhouding door het instellen of bijhouden van het stamboek, het uitvoeren van prestatieonderzoek, het bepalen van fokwaardenschattingen voor prestatiekenmerken en het toelaten van hengsten tot de voortplanting.

De opdrachten in het kader van de georganiseerde fokkerij van paarden en ezels worden in Vlaanderen georganiseerd door erkende fokkersverenigingen, allen met vzw-statuuut. Deze verenigingen mogen het Europese paardenpaspoort en fokkerijcertificaten voor sperma en embryo's uitreiken, mits die documenten bestemd zijn voor paarden of ezels die ingeschreven zijn in het stamboek dat ze bijhouden. De Vlaamse Confederatie van het Paard is erkend als leidende vereniging voor de fokkerijsector paarden en ezels. Deze vzw vervult coördinerende opdrachten voor de erkende fokkersverenigingen.

Daarnaast bepaalt de afdeling ook het wettelijk kader voor de toepassing van voortplantingstechnieken. Het winnen, opslaan of verhandelen van sperma of embryo's, alsook het inplanten van embryo's of het insemineren van merries die toebehoren aan derden, mag uitsluitend gebeuren in centra die erkend zijn voor de kunstmatige inseminatie of de embryotransplantatie. Eind 2006 waren de Vlaamse Confederatie van het Paard en 16 fokkersverenigingen erkend. Het Belgisch Mérens Stamboek vzw werd erkend bij ministerieel besluit van 3 augustus 2006. De erkenning van de Europese Arabo-Friezen Vereniging vzw gebeurde bij ministerieel besluit van 13 november 2006.

De Vlaamse Confederatie van het Paard heeft in 2006 de ontwikkeling afgerond van een softwarepakket voor de identificatie en de registratie van paarden en ezels. Het project is gedeeltelijk gesubsidieerd met middelen van de Vlaamse overheid. De secretariaten van de erkende fokkersverenigingen beschikken thans over een gemeenschappelijk programma om het paarden- en ledenbestand bij te houden.

In 2006 werd de veralgemeende identificatie van kracht. Tegen 2008 moet van elk paard of ezel een aantal gegevens opgeslagen worden in de centrale gegevensbank. Het programma van de Vlaamse Confederatie van het Paard biedt de mogelijkheid om de gegevens via elektronische weg rechtstreeks over te dragen aan de centrale gegevensbank.

Er is tevens een instapregeling uitgewerkt voor Belgisch Koudbloed Paarden in het stamboek van het Vlaams Paard. Beide types behoren tot dezelfde genetische populatie. De instapperiode werd afgesloten op 31 december 2006.

Pluimvee en konijnen

De vzw Vlaamse Bedrijfspluimvee- en Konijnenhouders, beter bekend als de Landsbond, is erkend voor de zoötechnische controles op de gespecialiseerde pluimveebedrijven (broeierijen, selectiebedrijven en vermeerderingsbedrijven) en is belast met het verzamelen van productiegegevens op deze bedrijven in uitvoering van een Europese verordening. Deze informatie wordt op systematische wijze ter beschikking gesteld van de sector en ze wordt ook aangemeld bij de Europese Commissie voor gebruik bij het Europees marktbeleid.

Rundvee

De juridische voorstudie voor de omzetting van de Europese richtlijnen en beschikkingen voor de rundveefokkerij werd einde 2006 beëindigd. Een besluit van de Vlaamse Regering dat de organisatie van de rundveefokkerij regelt, zal in de loop van 2007 ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister. Voor rundveefokkerij is er in Vlaanderen

één vereniging erkend, de vzw Vlaamse Rundveeteelt Vereniging (VRV).

Deze vereniging houdt stamboeken bij voor meerdere melkvee- en vleesveerassen. De meeste van haar leden (80%) zijn in de eerste plaats melkveehouder. Meer dan 50% van de Vlaamse melkveehouders is lid van deze vereniging.

Voor drie inheemse Vlaamse rassen (Rood ras, Witrood ras en Belgisch Witblauw dubbeldoel) voert deze vereniging een fokprogramma uit, gericht op het instandhouden van deze rassen.

Varkens

In de fokkerijsector fokvarkens hebben de erkende organisaties Vlaams Varkensstamboek en Rattlerow Seghers hun kerntaken uitgevoerd, namelijk de productie en verkoop van raszuivere fokdieren en van hybride fokdieren. In de loop van 2006 is met de wijziging van de regelgeving uitvoering gegeven aan een liberalisering van opdrachten die aan de erkende organisaties kunnen gegeven worden. Deze wijziging maakt het mogelijk dat organisaties zonder vzw-structuur ook de stamboeken van raszuivere fokvarkens kunnen bijhouden. Tot op vandaag is evenwel nog geen gevolg gegeven aan deze mogelijkheid.

2.2.2 Kunstmatige voortplantingstechnieken

De bevoegdheden van het Vlaams Gewest betreffende de kunstmatige voortplantingstechnieken zitten voorlopig nog ingebed in destijds federaal ontwikkelde regelgeving. In deze regelgeving zijn sanitaire en zoötechnische thema's door mekaar gereguleerd. Het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) is momenteel bezig zijn bevoegdheden in eigen wetgeving om te zetten. Het Departement Landbouw en Visserij is van plan dit te doen in de loop van 2007 voor alle aspecten waarvoor het bevoegd is.

In Vlaanderen opereren 33 erkende verdeelcentra van rundveesperma, waarvan er 18 hun zetel hebben in het Vlaamse Gewest en 15 in het Waalse Gewest. Deze centra verdelen, en insemineren eventueel, sperma dat geproduceerd werd in erkende spermacentra wereldwijd.

Eind 2006 waren er 93 centra erkend voor voortplantingstechnieken bij paarden. Dit is 5 meer dan vorig jaar (tabel 2.10).

Tabel 2.10 Overzicht erkende centra

Activiteit	Aantal erkende centra - gestopt	Aantal erkende centra - gestart	Totaal aantal erkende centra 31.12.2006
Spermawinning voor de intracommunautaire handel	1	2	12
Spermawinning uitsluitend voor de nationale handel	2	4	69
Kunstmatige inseminatie	3	7	90
Embryotransplantatie intracommunautair	1	2	5
Embryotransplantatie nationaal	0	1	7
Totaal	3	8	93

Naar jaarlijkse gewoonte werden de 48 varkens KI-centra in Vlaanderen zoötechnisch gecontroleerd. Hierbij werd in 2006 speciaal aandacht besteed aan de herkomst van de KI-beren. Immers, enkel raszuivere fokberen of hybride fokberen mogen in de KI-centra in productie worden genomen. Zowel de controle te velde als de KI-statistieken bieden een duidelijk inzicht in de varkens KI-activiteiten in Vlaanderen. Beleidsmatig zijn deze gegevens van essentieel belang. Uit de statistieken blijkt namelijk dat voor wat betreft de eindberen, 90% in het Vlaams Varkensstamboek is ingeschreven, en met name behoort tot het Piétrain-ras. Dit is het ras bij uitstek om in combinatie met een weliswaar minder bespied, doch vruchtbaar zeugenras, een groot aantal goed geconformeerde vleesbiggen te produceren. Langs zeugenlijnkant zijn de hybrideberen prominenter aanwezig (30%). Van de aanwezige (zeugenlijn)stamboekberen werd er een derde ingevoerd.

Deze statistische informatie is onmisbaar in stamboekmiddens en stelt hen in staat om hun afzetmogelijkheden beter in te schatten. Rekening houdend met een jaarlijkse behoefte aan ongeveer 800 nieuwe KI-beren, betekent dit dus dat slechts 50 à 60% van de gefokte stamboekberen hun weg vinden naar de KI-centra. Dit overaanbod aan potentiële stamboekberen verhoogt anderzijds de concurrentiedruk binnen stamboekverband.

De eerste KI-reglementering dateert van 1986. Dankzij de jarenlange inzet en het geleverde advies vanwege de bevoegde ambtenaren, is de KI-activiteit in Vlaanderen zowel kwantitatief als kwalitatief in niet onbelangrijke mate toegenomen. Zo wordt momenteel meer dan 75% van de spermabehoefte in Vlaanderen door de officieel erkende varkens KI-centra gedekt.

2.2.3 Biologische landbouw

De afdeling heeft in 2006 nauw samengewerkt met de Vlaamse biologische sector om op Europees niveau het Vlaams standpunt te verdedigen over het ontwerp van een nieuwe verordening inzake de biologische productiemethode en aanduidingen dienaangaande op landbouwproducten en levensmiddelen. Er kwam tevens een nieuw importregime. Dit leidde

tot de opmaak van Verordening 1991/2006 van de Raad van 21 december 2006, waarbij het nieuwe importregime van kracht wordt vanaf 1 januari 2007. Verder heeft de afdeling op Europees niveau meegewerkt in de totstandkoming van diverse verordeningen waarbij onder meer bijlage I (principes van de biologische productie op landbouwgebied), bijlage II (lijst van toegelaten meststoffen, bodemverbeteraars, bestrijdingsmiddelen, diervoeders, ...) en bijlage VI (lijst van toegestane ingrediënten van niet-agrarische oorsprong, technische hulpstoffen, ...) van de huidige Europese reglementering werden aangepast. Eind december nam de secretaris-generaal een besluit om het maximaal toegestane percentage gangbare diervoeders in de biologische productiemethode te verhogen. Die tijdelijke verhoging geldt voor een periode tot 31 augustus 2007 en was noodzakelijk omdat het aanbod aan biologische diervoeders te klein was. Dat was te wijten aan een verminderde oogst door slechte weersomstandigheden.

2.2.4 Actieplan Biologische Landbouw

Het Vlaams Actieplan Biologische Landbouw II bleef ook in 2006 de basis voor het beleid rond biologische landbouw in Vlaanderen. In 2006 ging heel wat aandacht naar de verdere professionalisering van de afzetketen. Verschillende afzetprojecten m.b.t. bio in de catering, coöperatieve afzet en management in de keten van boer tot consument moeten hieraan invulling geven. Samenwerking en markttransparantie blijken hier sleutelbegrippen te zijn. De projecten 'Biofruit op school' en 'Bio met klasse' blijken dynamische instrumenten om jongeren van de lagere school en het secundair onderwijs te introduceren in de biologische landbouw. De studieopdracht, uitgevoerd door het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), rond structurering van het onderzoek in de biologische landbouw bracht de knelpunten en aandachtspunten in beeld. De aanbevelingen uit deze studie moeten in 2007 leiden tot een nieuwe structuur die de onderzoeksefficiëntie optimaliseert. Het gesubsidieerde Netwerkproject van Bioforum, de Vlaamse koepel voor de biologische sector, werpt nu duidelijk zijn vruchten af. Bioforum vormt een duidelijke gesprekspartner en adviseur voor de biologische landbouw. Om voor bio een maatschappelijk draagvlak te creëren, is het sensibiliseren en informeren van de consument een must. Daarom steunt de Vlaamse overheid de Biotheek als kennis- en informatiecentrum en subsidieerde ze in 2006 promotie- en informatiecampagnes van het Vlaams Centrum voor de Agro- en Visserijmarketing (VLAM) en Bioforum.

2.2.5 Karkasclassificatie

Met het oog op een grotere doorzichtigheid van de markt, en dit vooral ten behoeve van de producenten, worden de karkassen van zowel de geslachte volwassen runderen als van varkens, op een gestandaardiseerde wijze beoordeeld, en dit volgens een communautair indelingsschema.

Voor runderen is deze indeling gebaseerd op de categorie beveleedheid, vetbedekking en aanbestedingsvorm. Dit laatste criterium werd er in de loop van 2006 aan toegevoegd om de producent beter te kunnen informeren over de staat waarin het karkas werd gewogen: aan- of afwezigheid van staart, longhaas, middenrif en nier-/slotvet. De verplichting tot indeling geldt enkel voor slachthuizen met meer dan 3.900 geslachte volwassen runderen per jaar. Er zijn 17 runderslachthuizen aan deze wettelijke verplichting onderworpen. Daarenboven zijn er 4 runderslachthuizen die op vrijwillige basis hun runderkarkassen volgens de wettelijke normen indelen. In 2006 werd tussen de verschillende actoren een akkoord bereikt over de modaliteiten waaronder de producenten hun slachtgegevens kunnen verkrijgen. Zo worden de slachtgegevens voor runderen die verkocht werden op voet, niet beschikbaar gesteld. Voor de overige runderen gebeurt dit enkel mits een onderling akkoord tussen de producent en de

handelaar. Deze gegevens kunnen door de producent per post of per fax worden opgevraagd of kunnen via de website van de Interprofessionele Vereniging voor het Belgisch Vlees vzw (IVB) worden geconsulteerd.

De indeling van de runderkarkassen gebeurt door 75 officieel erkende classificeerders. In de varkenssector gebeurt de karkasindeling aan de hand van twee officieel erkende priktostellen namelijk PG200 en CGM. Enkel slachthuizen met meer dan 200 geslachte varkens per week zijn indelingsplichtig. 21 varkensslachthuizen vielen onder deze wettelijke verplichting en 79 classificeerders werden officieel erkend om deze priktostellen te bedienen.

Dit alles gebeurde onder toezicht van IVB, gesuperviseerd door de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling. IVB beheert tevens de centrale databank met daarin de slachtgegevens van alle slachthuizen betrokken bij de wettelijke indeling van runder- en varkenskarkassen. De wetenschappelijke ondersteuning, alsmede de opleiding en de evaluatie van de classificeerders, worden behartigd door de Cel Begeleiding Karkasclassificatie van de Universiteit Gent.

2.2.6 Fonds voor Landbouw en Visserij

Het decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij, werd gepubliceerd in het B.S. van 18 juli 2006. Het vervangt het programmadecreet van 20 december 2002 houdende bepalingen tot begeleiding van de derde aanpassing van de begroting 2002. Daarbij werd na de regionalisering (voorlopig) een begrotingsfonds voor de Kwaliteit van de Landbouwproductie opgericht om de continuïteit van de vroegere federale begrotingsfondsen te verzekeren. De naam werd gewijzigd in Fonds voor Landbouw en Visserij. De doelstelling omvat het verder zetten van het beheer en de specifieke werkzaamheden van de vroegere federale fondsen voor Plantenproductie en Diergezondheid en Kwaliteit van de dieren, meer bepaald op het domein van landbouw en visserij met betrekking tot de geregionaliseerde bevoegdheden. De plantaardige en dierlijke sectoren werden weliswaar opgenomen in één fonds.

In het B.S. van 18 januari 2007, staat de publicatie van het besluit van 17 november 2006 van de Vlaamse Regering, betreffende de organisatie, de samenstelling en de werking van de Raad van het Fonds voor Landbouw en Visserij en tot vaststelling van het bijzonder reglement betreffende het beheer. De voorbereiding van het operationeel

maken van de Raad wordt voortgezet, meer bepaald de nominatieve samenstelling en het opstellen van een huishoudelijk reglement.

De bijdragen en retributies die door de sectoren verschuldigd zijn, werden in 2006 verder in samenwerking met het Agentschap voor Landbouw en Visserij geïnd. De kredieten van het Fonds werden aangewend voor steun aan projecten of programma's, al dan niet in cofinanciering met middelen van de algemene begroting. De projecten en programma's moeten bijdragen tot de verbetering van het teeltmateriaal en de teelttechnieken van land-, tuinbouw en bosbouwsoorten, of van het fokmateriaal en de productietechnieken voor runderen, varkens en pluimvee. Op 31 december 2006 bedroeg het saldo op de rekening 3,9 miljoen euro. Tabel 2.11 geeft een overzicht van de ontvangsten en de uitgaven.

Tabel 2.11 Overzicht van ontvangsten en uitgaven in euro in 2006

Sector	Ontvangsten	Uitgaven
Plantaardige sector	930.441	385.944
Dierlijke sector	78.063	25.273
Diversen	6.541	8.850
Totaal	1.015.046	420.067

2.2.7 Bijzondere steun pluimvee

Als gevolg van de dreiging van vogelgriep in het najaar 2005 en het voorjaar 2006, heeft de sector van eieren en slachtpluimvee aanzienlijke schade geleden door de substantiële terugloop van het verbruik van pluimveevlees en van eieren. Op basis van de Europese verordening is een besluit van de Vlaamse Regering goedgekeurd met als doel de geleden economische schade in de sectoren eieren en slachtpluimvee te compenseren. Na controle van de 209 ingediende dossiers, werd aan de begunstigden door het Fonds voor Landbouw en Visserij een totale compensatie van 826.582 euro uitbetaald (tabel 2.12).

Tabel 2.12 Aantal begunstigden en steunbedragen per steunmaatregel

Omschrijving van de maatregel	Aantal begunstigden	Totaal steunbedrag (euro)
Vernietiging van broedeieren van standaardvleeskuiken	2	50.490
Vernietiging van broedeieren van vleeseend	1	490
Verwerking van broedeieren van standaardvleeskuiken	10	342.105
Verwerking van broedeieren van uitloopvleeskuiken	1	13.800
Vernietiging van eendagskuikens	4	12.000
Vervroegde afslachting of doding van een deel van het moederdierenbestand	8	180.736
Vrijwillige verlenging van de sanitaire leegstand na drie weken	147	161.000
Vrijwillige verlaging van de productie door minder kuikens in opfok te plaatsen om de bezettingsdichtheid te verlagen	47	65.961
Vervroegde slachting of doding van legrijpe jonge kippen	0	0

2.2.8 Houderijsystemen leghennen en braadkippen

Alle consumptie-eieren in Vlaanderen worden geproduceerd door kippen die gehuisvest worden in één van vier mogelijke houderijsystemen. Elk houderijsysteem wordt gekenmerkt door een code en moet voldoen aan een reeks specifieke voorwaarden die gelden in heel de EU. Deze code wordt aangetroffen op de eieren als onderdeel van het registratienummer. De gewesten zijn verantwoordelijk voor de erkenning van en controle op de zogenaamde “alternatieve” houderijsystemen. Dit wil zeggen bio (code 0), vrije uitloop (code 1) en scharrel (code 2), waarbij de controles op de biologische productie worden toevertrouwd aan de twee erkende controle-organisaties. In het kader van de Europese wetgeving kunnen er op pluimveevlees facultatieve vermeldingen worden aangebracht. Het gaat om vermeldingen met betrekking tot de voederwijze en het houderijsysteem. Dit is van toepassing op vlees van hanen, kippen, kalkoenen, eenden, ganzen en parelhoenders. De afdeling erkent en controleert de slachterijen die specifieke vermeldingen wensen te etiketteren en voert per productieronde controle uit ter hoogte van de pluimveehouders. Verder worden er jaarlijks zowel bij de voederfabrikant als bij de pluimveehouders voederstalen genomen om na te gaan of het voeder aan de wettelijke bepalingen voldoet. Per geslachte kip dient het slachthuis een retributie te betalen. De retributies worden gestort in het Fonds voor Landbouw en Visserij.

2.2.9 Melk

De afdeling is belast met de dossiers AA-melk en de samenstelling van melk. Op verzoek van de zuivelsector is de regelgeving op AA-melk gewijzigd door de toegestane houdbaarheidsperiode van die melk te verhogen van 70 tot 90 dagen. Door nieuwe technieken is dit perfect mogelijk zonder enig kwaliteitsverlies. De testen hiervoor zijn uitgevoerd door het ILVO. De nieuwe regelgeving betreffende de samenstelling van melk en eventueel de prijsvorming van melk, is in de loop van 2006 uitgebreid besproken met de sector. De afronding ervan is gepland voor begin 2007.

2.2.10 Zorgboerderijen

Vanaf 1 december 2005 kunnen land- en tuinbouwers een subsidie ontvangen voor het opnemen van een zorgtaak op hun bedrijf. Om van deze subsidie gebruik te kunnen maken, moet de land- of tuinbouwer in hoofd- of nevenberoep een zorgboerderij-overeenkomst afsluiten met een voorziening. De subsidie bedraagt 40 euro per dag als de landbouwer of medewerker zelf instaat voor de zorg en activering van de zorgvrager. Als de landbouwer enkel zijn bedrijfsinfrastructuur ter beschikking stelt, dan bedraagt de subsidie 15 euro per dag. Het maximale subsidiebedrag per dag is 40 euro, ongeacht het aantal zorgvragers. Enkel dagopvang komt in aanmerking voor subsidie. Een dag is een periode van minstens 6 uur overdag. Per dag mogen er op het land- of tuinbouwbedrijf maximaal 3 zorgvragers aanwezig zijn. De landbouwer registreert dagelijks de aanwezigheid van de zorgvrager. Eind 2006 kwamen 142 landbouwers in aanmerking voor deze subsidie.

2.2.11 Promotie van landbouwproducten

In het kader van de Raadsverordeningen (EG) 2702/1999 en 2826/2000 bestaat de mogelijkheid voor de representatieve beroepsorganisaties om Europese cofinanciering te verkrijgen om afzetbevorderings- en voorlichtingsacties voor landbouwproducten te voeren, zowel binnen als buiten de Europese Unie. De afdeling is de bevoegde Vlaamse instantie voor deze verordeningen en staat o.a. in voor de selectie, monitoring en dagelijkse opvolging van deze promotiecampagnes. Tevens vertegenwoordigt de afdeling het Vlaamse Gewest in het Europese beheerscomité 'promotie van landbouwproducten'. In 2006 werden na goedkeuring 4 nieuwe Vlaamse programmavoorstellen door de Europese Commissie geselecteerd die tussen maart en juli 2006 van start gingen. Het betreft telkens een 3-jarige campagne (tabel 2.13).

Tabel 2.13 Overzicht programmavoorstellen 2006

Sector	Indiener	Doelmarkt	Totaalbudget over 3 jaar (in euro excl. BTW)
Verwerkte groenten	VLAM*	België	360.000
Witloof	VBT	Duitsland	750.000
Biologische producten	VLAM	België	1.545.000
Aardappelen	VLAM*	België	1.140.000

* meerlandencampagne samen met zusterorganisaties in Frankrijk en Nederland

De Europese Unie (EU) cofinanciert deze programma's voor 50%, de overige helft wordt betaald door de indiener van het programma. Uitzonderingen hier zijn de programma's voor de sectoren 'verwerkte groenten' en 'biologische producten', waarvan het Vlaamse Gewest respectievelijk 20% en 30% financiert. Een aantal 3-jarige programma's, die in 2004 en 2005 door de Europese Commissie werden goedgekeurd, liep in 2006 verder (tabel 2.14).

2.2.12 Europese kwaliteitsregelingen

De consument zoekt vandaag meer en meer naar garanties voor de kwaliteit van landbouwproducten en levensmiddelen. De productiewijze en afkomst van een product spelen hierbij een belangrijke rol. Op Europees niveau werden hiertoe in 1992 de Raadsverordening (EG) 2081/92 inzake de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen

Tabel 2.14 Overzicht lopende programma's in 2004 en 2005

Sector	Indiener	Doelmarkt	Totaalbudget over 3 jaar (in euro excl. BTW)
Bloemen en planten (interieurplanten)	VLAM	België	1.853.940
Europese kwaliteitssystemen BOB/BGA/GTS	VLAM	België	240.000
Champignons	GEPC*	België	149.400
Zuivel	VLAM	België	3.368.659
Bloemen en planten (exterieurplanten)	VLAM	België	618.000
Vers fruit	VLAM	België	985.000

* meerlandencampagne België, Frankrijk, Italië en Spanje

van landbouwproducten en levensmiddelen en de Raadsverordening (EG) 2082/92 inzake de specificiteitscertificering voor landbouwproducten en levensmiddelen, uitgevaardigd. Deze verordeningen beklemtonen het verband tussen kwaliteit en de geografische oorsprong en tussen kwaliteit en de traditionele productiewijze van een bijzonder product.

Onder het Oostenrijkse voorzitterschap van de Raad van Ministers werden begin 2006 de Raadsverordeningen (EG) 2081/92 en 2082/92 gewijzigd. De afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling had het woordvoederschap voor België in de Raadswerkgroep die zich over de herziening van deze verordeningen boog. Dit resulteerde eind maart in de nieuwe Raadsverordeningen (EG) 509/2006 en 510/2006, waarin de procedures worden vereenvoudigd en verduidelijkt. Tevens wordt voor wat de toegang van producten uit derde landen buiten de EU betreft, de regeling in overeenstemming gebracht met de internationale akkoorden. Eind 2006 kwamen de uitvoeringsbepalingen voor Verordening (EG) 510/2006 in Commissieverordening (EG) 1898/2006 tot stand. Een afgevaardigde van de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling zetelt als vertegenwoordiger van het Vlaamse Gewest in het Europese comité dat deze aangelegenheden opvolgt in het kader van de comitologie.

In maart 2006 werden drie nieuwe Vlaamse registratieaanvragen door de Vlaamse minister van Landbouw goedgekeurd: de 'Vlaams-Brabantse tafeldruif' als BOB (Beschermd Oorsprongsbenaming), het 'Vlaams-Brabants grondwitloof' als BGA (Beschermd Geografische Aanduiding) en de 'Gentse azalea' eveneens als BGA. Samen met de registratieaanvraag voor de benaming 'Geraardsbergse mattentaart' als BGA kwam het aantal bij de EU ingediende Vlaamse registratieaanvragen hierdoor op 4. Door de bekendmaking van de 'Geraardsbergse mattentaart' in het Europees Publicatieblad ging op 6 januari 2006 de Europese bezwaarprocedure van start. Op 14 juni 2006 maakte de Europese Commissie bekend dat ze een bijkomende bezwaartermijn van 6 maanden instelde voor 26 registratieaanvragen tot het verkrijgen van een erkenning als Beschermd Oorsprongsbenaming of Beschermd Geografische Aanduiding, waaronder de registratieaanvraag voor de 'Geraardsbergse mattentaart'. De Europese Commissie meende dat dit nodig was om te voldoen aan de verplichtingen die gelden in het kader van de Wereldhandelsorganisatie.

2.3 Landbouw en platteland

2.3.1 Milieumaatregelen

Subsidie voor inzaai van groenbedekking

Met deze subsidiemaatregel worden landbouwers gestimuleerd om hun percelen begroeid te houden tijdens de winter. Hierdoor wordt niet alleen erosie tegengegaan, maar vermindert ook de uitspoeling van nutriënten en verbetert de bodemstructuur. Landbouwers, die een verbintenis aangaan om gedurende 5 opeenvolgende jaren minstens 1 ha groenbedekking in te zaaien na hun hoofdteelt, kunnen per ha een premie van 50 euro ontvangen. De groenbedekker wordt ingezaaid vóór 1 november en blijft behouden tot en met 15 februari. In 2006 werden er 8.378 aanvragen ingediend voor 78.031 ha.

Subsidie voor de vermindering van gebruik van meststoffen en pesticiden in de sierteelt

De sierteler die zich verbindt om gedurende 5 opeenvolgende jaren het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen te optimaliseren door registratie en door het uitvoeren van een plan om het gebruik van deze stoffen te minimaliseren, kan een jaarlijkse subsidie ontvangen. Het plan moet een beschrijving van het bedrijf en van het teeltschema bevatten, alsook van de voorgenomen technieken en eventuele milieu-investeringen om de hoeveelheden gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen te verminderen. In 2006 liepen er 137 overeenkomsten. De jaarlijkse subsidie bedraagt 900 euro per ha voor intensieve teelt onder glas of plastic, 450 euro per ha voor intensieve teelt in openlucht en 75 euro per ha voor boomkwekerijgewassen in de openlucht en in de volle grond.

Verder is het belangrijk dat de Vlaamse Regering op 20 juli 2006 een besluit genomen heeft dat de erkenning en de subsidiëring van centra ter bevordering van meer duurzame landbouwproductiemethoden in de sierteelt mogelijk maakt. In het kader van dit besluit werd op 12 december 2006 door de minister beslist om het Vlaams Milieuplan Sierteelt te erkennen en een subsidie van 62.000 euro toe te kennen.

Subsidie voor mechanische onkruidbestrijding

Met deze subsidiemaatregel wil de overheid landbouwers stimuleren om het gebruik van herbiciden te beperken. De landbouwers gaan een verbintenis aan om gedurende 5 opeenvolgende jaren minstens 0,5 ha volledig mechanische onkruidbestrijding of rijenbespuiting toe te passen op hun bedrijf. Het subsidiebedrag bedraagt 150 euro per ha voor volledig mechanische onkruidbestrijding en 50 euro per ha voor rijenbespuiting. In het jaar 2006 werd in Vlaanderen voor een oppervlakte van 6.207 ha de premie mechanische onkruidbestrijding toegekend. Het ging om 3.470 ha (775 verbintenissen) volledig mechanische onkruidbestrijding en 2.737 ha (293 verbintenissen) rijenbespuiting.

Subsidie voor de bedrijfseigen teelt van plantaardige eiwitbronnen

Op de meeste Vlaamse veeteeltbedrijven bestaat de voederwinning uit maïs en gras. Deze teelten leveren echter te weinig eiwit. Daarom wordt het rantsoen aangevuld met ingevoerd hoogwaardig soja-eiwit. De teelt van bedrijfseigen plantaardige eiwitten (grasklaver, luzerne en rode klaver) kan hier een bijdrage leveren tot een meer evenwichtige voederwinning. Vanaf 2004 kunnen landbouwers voor de bedrijfseigen teelt van plantaardige eiwitbronnen een subsidie ontvangen. Om voor deze subsidie in aanmerking te komen, wordt een verbintenis aangegaan om minimaal vijf opeenvolgende jaren op minimaal 0,5 ha plantaardige eiwitbronnen te produceren op percelen in Vlaanderen. De subsidie bedraagt maximaal 600 euro per ha en kan voor ten hoogste 5 ha worden aangevraagd. In 2006 werden 1.644 aanvragen voor 5.092 ha uitbetaald.

Subsidie voor de instandhouding van de genetische diversiteit van bedreigde lokale rassen en variëteiten

Landbouwers die een overeenkomst van 5 jaar afsluiten kunnen een subsidie van 100 euro per jaar ontvangen voor het Rood rundveeras, het Witrode rundveeras en het Witblauw dubbeldoel rundveeras en 25 euro per jaar voor de Witte en Hertkleurige geit en 9 schapenrassen (Kempens schaap, Belgisch melkschaap, Ardense voskop, Entre-Sambre-et-Meuse-schaap, Vlaams kuddeschaap, Lakens schaap, Mergelland schaap, Houtlandschaap en Vlaams schaap). De koepel Kleine Herkauwers Vlaanderen behandelde 32 contracten voor 334 geiten en Belgisch melkschapen. De Stichting Levend Erfgoed behandelde 118 contracten voor 3.851 andere schapen. De Vlaamse Rundveeteelt Vereniging treedt op voor de rundveerasen en behandelde 115 overeenkomsten voor 2.846 dieren van de verschillende in aanmerking komende rassen. Naast aandacht voor de lokale veerasen is er de maatregel waarmee de aanplant en het onderhoud van oude hoogstamvariëteiten van appel, peer, pruim, perzik en kers gestimuleerd wordt. De steun voor aanplant en onderhoud bedraagt gedurende 5 jaar 4 euro per boom en per jaar. De steun voor behoud en onderhoud van bestaande hoogstammige fruitbomen bedraagt gedurende 5 jaar 2 euro per boom en per jaar. De Nationale Boomgaarden Stichting doet de administratieve behandeling van de 854 lopende overeenkomsten voor 10.790 nieuw geplante bomen en 28.074 bestaande bomen met een overeenkomst voor behoud en onderhoud.

2.3.2 Leader + 2000-2006

Leader + is een communautair initiatief voor plattelandsontwikkeling ter ondersteuning van nieuwe initiatieven op het platteland. In de vijf Vlaamse Leader + gebieden (Brugse Ommeland, Meetjesland, Pajottenland, Antwerpse Kempen en Midden-Maasland) wordt gewerkt rond volgende thema's:

- de verbetering van de leefkwaliteit in de plattelandsgebieden;
- de valorisatie van plaatselijke producten;
- de valorisatie van natuurlijke en culturele hulpbronnen.

In 2006 zijn de laatste Leader + -projecten door de Plaatselijke Groepen goedgekeurd. In totaal werden in deze programmaperiode meer dan 100 projecten uitgevoerd, en een deel hiervan loopt nog tot half 2008. In 2006 zijn drie samenwerkingsprojecten van start gegaan. Hierbij staat samenwerking tussen Plaatselijke Groepen in binnen- en buitenland centraal. Naast samenwerking, is ook netwerking een belangrijk onderdeel van de Leader-werking. Via contactdagen, nieuwsbrieven, de website (www.leadervlaanderen.be) werd door de Vlaamse activeringscel de netwerkvorming tussen plattelandsactoren gestimuleerd.

2.3.3 Adviesverlening

De afdeling is betrokken bij overleg en levert advies bij maatregelen die een impact hebben op de toekomst en de kansen voor land- en tuinbouw in Vlaanderen. Dit overleg en deze adviezen zijn voornamelijk gericht naar de sociaal-economische impact en de bedrijfstechnische haalbaarheid van beleidsinitiatieven. De afdeling levert inbreng voor materies die betrekking hebben op het medegebruik van de open ruimte waaronder het natuurbeheer, waterbeheer, ruimtelijke planning, landinrichting en landschapsbescherming.

Een nieuw takenpakket voor de afdeling is het adviseren van stedenbouwkundige aanvragen in agrarisch gebied, de advisering van structuurplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen, bijzondere plannen van aanleg en planologische attesten en vertegenwoordigingen binnen het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg en de Vlaamse Commissie Ruimtelijke Ordening. Het advies van de administratie bevoegd voor landbouw, is richtinggevend voor de beoordeling van dit inhoudelijk landbouwkundig aspect, zoals de leefbaarheid van landbouwbedrijven. In 2006 werden er 3.487 stedenbouwkundige aanvragen behandeld in de provincie West-Vlaanderen, 3.195 in Oost-Vlaanderen, 1.955 in Antwerpen, 1.607 in Vlaams-Brabant en 1.369 in Limburg. In totaal werden er dus 11.613 dossiers in de buitendiensten behandeld. Ongeveer een vijfde van deze aanvragen had betrekking op het uitbreiden van bestaande landbouwbedrijven. In het hoofdbestuur werd er in totaal voor 522 dossiers advies verleend, met onder andere 52 (nieuwe) landbouwbedrijven, 129 bijzondere plannen van aanleg, 98 gemeentelijke Ruimtelijk Uitvoeringsplannen (RUP), 13 provinciale RUP's en 16 gewestelijke RUP's.

2.3.4 Afbakening van de agrarische en natuurlijke structuur van het buitengebied

Voor elk van de 13 buitengebieden in Vlaanderen is er een ambtelijk projectteam opgericht, bestaande uit vertegenwoordigers uit verschillende beleidsdomeinen. De afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling was in 2006 vertegenwoordigd in 9 projectteams, onder voorzitterschap van de afdeling Ruimtelijke Planning, voor de volgende buitengebieden: Kust-Polders-Westhoek, Haspengouw-Voeren, Brugge-Meetjesland, Hageland, Neteland,

Noorderkempen, Limburgse Kempen en Maasland, Schelde-Dender en Leiestreek. In december 2006 gingen de eerste projectteams voor de 4de en laatste reeks gebieden, namelijk Waasland, Klein-Brabant-Antwerpse Gordel, Vlaamse Ardennen, Zenne-Dijle-Pajottenland, van start. Ook in de Vlaamse strategische stuurgroep Afbakening was er in 2006 een actieve vertegenwoordiging van de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling. In drie buitengebieden is er ondertussen een herbevestiging van het agrarisch gebied op de gewestplannen gebeurd via een Beslissing van de Vlaamse Regering. Dit ging in totaal om 195.037 ha of ongeveer 25% van de 750.000 ha. Volgende oppervlaktes werden herbevestigd als agrarisch gebied:

- Haspengouw-Voeren: 40.996 ha (2 december 2005);
- Kust-Polders-Westhoek: 95.200 ha (31 maart 2006);
- Brugge-Meetjesland: 55.841 ha (20 juli 2006).

2.3.5 Decreet integraal waterbeleid en bekkenbeheerplannen

Het decreet integraal waterbeleid heeft tot doel het watersysteem als een samenhangend en functioneel geheel van oppervlaktewater, grondwater, waterbodems en oevers te benaderen. Het integraal waterbeleid is erop gericht het watersysteem, opgedeeld in 11 bekken, op een gecoördineerde en geïntegreerde wijze te ontwikkelen, te beheren en te herstellen met het oog op het behoud van het watersysteem en met het oog op het multifunctioneel gebruik ervan. De waterbeheerplannen, waarin tal van acties en maatregelen worden opgenomen, zullen de basis vormen voor de realisatie van het integraal waterbeleid. De voorontwerpbekkenbeheerplannen voor de 11 bekken (IJzerbekken, bekken Brugse Polders, Bovenscheldebekken, Benedenscheldebekken, Leiebekken, bekken Gentse Kanalen, Denderbekken, Netebekken, Dijle-Zennebekken, Demerbekken en Maasbekken) werden in 2006 gefinaliseerd om in openbaar onderzoek te gaan op 22 november 2006. De krachtlijnen ervan zullen enerzijds de medewerking van de land- en tuinbouwsector vergen en kunnen anderzijds een stempel zetten op het grondgebruik in de land- en tuinbouwsector. De afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling formuleerde adviezen op de voorontwerpen in de verschillende overlegstructuren die in 2006 formeel werden geïmplementeerd, met name de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid op overkoepelend niveau en de bekkenbesturen en het ambtelijk bekkenoverleg per bekken. Voor de uitvoering van het integraal waterbeleid voorziet het decreet in een aantal financiële instrumenten zoals onteigening, recht van voorkoop, aankoop- en vergoedingsplicht. De afdeling is intensief betrokken bij de voorbereiding van een voorontwerp van uitvoeringsbesluit met het oog op het tot stand komen van een onderbouwd vergoedingssysteem voor land- en tuinbouwers bij actieve overstroming.

2.3.6 Actieplan Glastuinbouw

Met de stijging van de energieprijzen die meer dan waarschijnlijk structureel is en de maatregelen in het kader van het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012, wordt het actieplan Glastuinbouw geactualiseerd op een bepaald aantal punten. In het kader van het hoofdstuk 'energie', wordt naast de stimulatie van overschakeling op het gebruik van aardgas, ook meer aandacht besteed aan rationeel energiegebruik, het gebruik van hernieuwbare energie en duurzame technologie zoals warmte krachtkoppeling (WKK), ... De energie-enquête, uitgevoerd in de sector in 2006, had een zeer behoorlijke respons en gaf een inzicht in de energie-gerelateerde productie-infrastructuur en tevens een zicht op toekomstige gewenste uitbreidingen van het aardgasnet. Andere maatregelen, die vooropgesteld werden in het kader van het klimaatplan, zijn ondermeer de ontwikkeling van een 'kenniscentrum energie' voor de land- en tuinbouw, stimulering van WKK, de ontwikkeling van een demoproject 'energievriendelijke serre'. Binnen het hoofdstuk 'vestiging' werd voornamelijk aandacht besteed aan verdere maatregelen om de ontwikkeling van de terreinen van glastuinbouwbedrijven te ondersteunen. Na de afronding van een haalbaarheidsstudie wordt ook concreet gewerkt aan een eerste pilootproject 'Glastuinbouwbedrijventerreinen'.

Heel wat synergieën zijn mogelijk op het vlak van duurzaam gebruik van ruimte, energie en water bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen. De werkgroep 'Gebruik van gewasbescherming en nutriënten in de glastuinbouwsector' wil realistische stimulerende maatregelen uitwerken en initiatieven opzetten die het gebruik van pesticiden en nutriënten in de glastuinbouw verminderen.

2.3.7 De Vlaamse Land- en Tuinbouwraad

De afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling verzorgt het secretariaat van de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad, een Vlaams adviesorgaan dat het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering adviseert over alle aangelegenheden die betrekking hebben op de aspecten en facetten van land- en tuinbouw behorend tot de gewestelijke bevoegdheden.

Indien nodig kan de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad werkgroepen oprichten waarin externe deskundigen vertegenwoordigd zijn. Adviezen verleend in 2006 zijn terug te vinden op de website van het beleidsdomein Landbouw en Visserij.

3 Afdeling Landbouw- en Visserijbeleid

3.1 Opdrachten

De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid draagt, zoals de overige afdelingen binnen het Departement Landbouw en Visserij, in de eerste plaats bij tot de missie van het departement om te komen tot een proactieve, doelmatige en samenhangende beleidsontwikkeling voor een vitale, innovatieve en duurzame Vlaamse land- en tuinbouw. De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid voegt daar de visserij expliciet aan toe.

De activiteiten situeren zich in belangrijke mate binnen de verschillende instanties van de Europese en andere internationale organisaties die voor het landbouw- en visserijbeleid bevoegd zijn. Daar wordt getracht via inbreng in de onderhandelingen de beleidsvisie op de Vlaamse landbouw en visserij in ruime mate aan bod te laten komen. Eenmaal de beslissingen op EU-vlak of internationaal niveau genomen zijn, formuleert de afdeling de nodige voorstellen voor een gepaste uitvoering van de maatregelen op Vlaams niveau. Voorafgaand hieraan is er overleg met het Agentschap voor Landbouw en Visserij en met landbouworganisaties opdat de maatregelen zowel effectief als efficiënt worden genomen.

In 2006 is voor het deel landbouwbeleid van de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid een strategie rond een langetermijnverandering gestart, *naar inhoud* (meer horizontaal en meer Vlaams) en *naar betrokkenheid* (meer aandacht voor communicatie met de sectoren), in een proces van 'transitiemanagement', met heel wat functiewijzigingen bij de beleidsmedewerkers. De buitendienst Zeevisserij heeft, in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid (BBB), naast de beleidsontwikkeling voor visserij zowel de Vlaamse steun (Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij en Aquicultuur, FIVA), als de Europese steun (Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij, FIOV) erbij genomen, zodat de behandeling en opvolging van deze dossiers nu gebeurt vanuit Oostende. Hiermee zit gans het visserijbeleid met inbegrip van het markt- en structuurbeleid en de daaraan verbonden controle en uitvoering op één locatie. Deze hervorming maakt van de dienst Zeevisserij een uniek loket voor de hele dienstverlening van de Vlaamse overheid in het kader van de Zeevisserij.

3.2 Activiteiten

3.2.1 Proactief nieuwe EU-wetgeving begeleiden

Door de weg die het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) is ingeslagen om weg te gaan van sectoraal marktbeleid naar ondersteunend inkomensbeleid, wint het belang van horizontale sectoroverstijgende, niet-marktversturende maatregelen. Dit vereist zowel van de Europese Commissie als van de beleidsmedewerkers in de lidstaten een andere inzet, nl. het bepalen van de algemene gedragslijn en het afbakenen van een maximale flexibiliteit in de lokale toepassing. Het is belangrijk dat wensen en bekommernissen vanuit een eigen visie, gedragen door de minister, vroegtijdig kunnen worden opgenomen bij het uitschrijven van de Europese voorstellen.

Voor het visserijbeleid geldt dezelfde aanpak, maar is het doel enigszins anders: het behoud van een levenskrachtige visserijsector binnen steeds strengere eisen om een duurzame visserij te kunnen waarborgen.

Voorbeelden binnen de land- en tuinbouw zijn:

- bilateraal overleg met de Commissie
 - o om vroegtijdig wijzigingsvoorstellen voor de Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) groenten en fruit te bespreken;
 - o over de handelsnormen voor witloof en tomaten in functie van onze productie en handel;
 - o om een geharmoniseerde handelsbenaming voor kalfsvlees in te voeren;
 - o om Vlaams cijfermateriaal aan te leveren en wijzigingsvoorstellen te doen voor de nieuwe minimis-verordeningen voor respectievelijk visserij en landbouw.
- na advies van de betrokken sectoren verdedigt de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid tijdens werkgroepen de standpunten met betrekking tot de nieuwe handelsnormen voor eieren en voor pluimveevlees, de herstructureringsmaatregelen in de suikersector, e.d.

Doordat de markt sterker is gaan spelen, is niet alleen de eigen inbreng van de sector van belang, ook is alliantievorming gemakkelijker geworden zolang er binnen dezelfde handelszone wordt geopereerd. Allianties met buurlanden zijn dan aangewezen om het einddoel te bereiken. Zo zijn er allianties aangegaan met Nederland voor de introductie van compensatie voor de cichoreitellers, of werden in overleg met Nederland en Frankrijk de budgettransfers voor suikercompensatiebetalingen vastgelegd.

Op nationaal vlak werd samengewerkt om vroegtijdig een Belgisch standpunt te bepalen betreffende de goedkeuring van een suikerprotocol met de Kroatische Republiek. De opmaak van een lijst van gevoelige producten voor de Vlaamse landbouw in het kader van de onderhandelingen binnen de Wereldhandelsorganisatie (WTO) over markttoegang ligt dan misschien veraf, maar een vroegtijdige aanpak is hier gewenst.

Soms is het ook aftastend, zoals bilateraal voorbereidend overleg en het opstellen van het Vlaamse dossier voor de Europese Commissie betreffende de goedkeuring en cofinanciering van steunmaatregelen voor de vogelgriep. Informeel bilateraal overleg met de Europese Commissie voor de goedkeuring staatssteundossiers, onrechtmatige steun en regularisatiedossiers, heeft dan meer tot doel het pad te effenen voor verdere acties.

3.2.2 Raden en beheerscomités

De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid werkt mee aan het welslagen van een Europese Raad van ministers van Landbouw en Visserij vanuit een actieve inbreng in raads werkgroepen, beheers- en adviescomités. Landbouw telt 20 gemeenschappelijke marktordeningen en ook de visserij heeft zijn comités interne markt en internationale markt. Daarnaast kent de visserij tevens het Comité voor het Europees Visserijfonds en het Comité Visserij en Aquacultuur. Bepaalde landbouwmaterialen komen ook aan bod buiten deze marktordeningen voor landbouw en visserij, zoals die van het Directoraat Generaal Gezondheid en Consumentenbescherming (DG Sanco) voor de zaden en het vermeerderingsmateriaal. Dit laatste comité werd sinds de start van Beter Bestuurlijk Beleid opgenomen in het programma van de afdeling. Ook de EU-expertengroep Vereenvoudiging van het GLB is nieuw en dient tegen midden 2007 zowat alle GMO's te hebben gescreend op mogelijkheden voor vereenvoudiging. In 2006 wordt het actieplan van de Commissie getoetst op haalbaarheid en wenselijkheid in de Vlaamse context.

Doordat eind 2005 een beslissing is genomen over de invoering van de ontkoppelde steun voor de sectoren suiker, hop en tabak, hebben de beheerscomités Directe Betalingen en Suiker in het begin van 2006 tegen een hoger tempo gewerkt. Vlaanderen heeft heel wat resultaten kunnen boeken:

- vrijwillige schenking aan nationale reserve van toeslagrechten met een beperkte waarde;
- afwijking op de braakleggingsverbintenis wegens de uitzonderlijke weersomstandigheden;
- betaling van een voorschot van 80% van de bedrijfstoelage midden december 2006;
- betaling van een voorschot van 80% op de zoekkoeienpremie en slachtpremie kalveren;
- mogelijkheid tot lineaire herverdeling uit de nationale reserve.

In andere beheerscomités werd dan weer bereikt dat:

- het administratief zware systeem van zekerheden (betaling van waarborgen), om steun te bekomen voor de teelt van energiegewassen (Hoofdstuk 8 uit Verordening 1973/2004), vervangen mag worden door een eenvoudiger systeem van erkenningen voor de inzamelaars van geogste energiegewassen en de eerste verwerkers tot biobrandstoffen;
- de juiste, ondubbelzinnige beschrijving wordt gegeven voor volledige en gedeeltelijke ontmanteling van een suikerfabriek bij de bespreking van de toepassingsmodaliteiten voor het herstructureringsfonds;
- nieuwe indelingsstoestellen voor varkensskarkassen werden erkend.

In het adviescomité Staatssteun en de commissiewerkgroep Mededingingsvoorwaarden in de landbouw heeft de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid een belangrijke inbreng gedaan in het kader van het nieuwe staatssteunbeleid voor de periode 2007-2013. Samen met collega's uit andere lidstaten heeft Vlaanderen geijverd voor het behoud van een aantal steunmaatregelen, die dreigden te worden afgeschaft ondermeer:

- steun voor stamboekwerking;
- steun voor fokkerij;
- steun voor bestrijding en preventie van dierziekten;
- een deel van de kosten voor invoering van innovatieve foktechnieken;
- steun voor schade door ongunstige weersomstandigheden;
- investeringssteun voor kassen.

3.2.3 Wetgeving

De wetgeving wordt wel eens het sluitstuk genoemd van een lang onderhandelingsproces. De opbouw van de Vlaamse wetgeving gebeurt in overleg met het Agentschap voor Landbouw en Visserij en de landbouworganisaties, en schept daarmee het juridische kader met eigen beleidsaccenten binnen de Europese context. Aangezien vooral de grondige wijziging van het GLB als gevolg van de mid term review (MTR) heel wat werk meebracht op dit terrein, is hiervoor een samenwerkingsovereenkomst opgemaakt tussen de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid en de afdeling Markt- en Inkomensbeheer van het Agentschap voor Landbouw en Visserij (zie hoofdstuk 7). De werkgroep Wetgeving Markt- en Inkomensbeleid o.l.v. de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid, trekt dit proces dat wordt opgevolgd met een boordtabel, waar in 2006 niet minder dan 19 besluiten van de Vlaamse Regering, ministeriële besluiten en respectievelijke wijzigingsvoorstellen in voorkwamen. De werkgroep wordt bijgestaan door de juridische cel van het Departement Landbouw en Visserij. Om dit nauw overleg nog te intensifiëren en zo efficiënt mogelijk te stroomlijnen, is sinds het najaar overgestapt naar een sharepoint systeem voor de uitwisseling van documenten rond wetgeving in opmaak (labora). Dit project is gerealiseerd in samenwerking met de informatica-cel van het Departement Landbouw en Visserij.

Het opstellen van de wetgeving is niet alleen een interactief proces met sector en agentschap, dit vereist ook tal van tussenkomsten bij de Europese Commissie ter verduidelijking of aftasting van Vlaamse voorstellen.

Enkele voorbeelden van wetgevende initiatieven die in 2006 gepaard gingen met een breed overleg, zijn:

- vaststelling van het mechanisme voor de verdeling van de suikercompensatiebetalingen en van het referentierendement voor suikerbiet en cichoreiwortelen;
- de uitvoering van de hervorming van de sector suiker;
- de integratie van de ontkoppelde betalingen voor melk, ruwe tabak en suiker in de bedrijfstoelageregeling;
- de instelling van een bedrijfsadviesstelsel voor land- en tuinbouwers;
- de verhandelbaarheid blijvend grasland tussen landbouwers;
- de eenmalige perceelsregistratie die een samenvoegen betekent van de aangifte mestbank en aangifte landbouwadministratie.

Dit laatste initiatief zal een enorme vereenvoudiging betekenen voor de Vlaamse landbouwers voor wat betreft administratieve lasten. Daarom ook werd voor dit laatste initiatief de innovatieprijs van de Vlaamse overheid SPITS 2007 uitgereikt.

Overzicht van de belangrijkste wetgevende initiatieven (Vlaamse wetgeving), die in 2006 gepubliceerd werden in het Belgisch Staatsblad

- Besluit van de Vlaamse Regering van 16 december 2005 tot de instelling van een visvergunning en houdende tijdelijke maatregelen voor de uitvoering van de communautaire regeling inzake de instandhouding en de duurzame exploitatie van de visbestanden (BS 23 januari 2006);
- Ministerieel besluit van 26 januari 2006 houdende tijdelijke aanvullende maatregelen tot het behoud van de visbestanden in zee (BS 1.02.2006), gewijzigd bij ministerieel besluit van 5 april 2006 (BS 14 april 2006), van 23 juni 2006 (BS 30 juni 2006), van 25 september 2006 (BS van 29 september 2006) en van 27 oktober 2006 (BS 3 november 2006);
- Ministerieel besluit van 9 februari 2006 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 december 2005 tot de instelling van een visvergunning en houdende tijdelijke maatregelen voor de uitvoering van de communautaire regeling inzake de instandhouding en de duurzame exploitatie van de visbestanden met betrekking tot het kustvisserssegment, alsook tot de opheffing van drie ministeriële besluiten (BS 15 februari 2006);
- Ministerieel besluit van 24 maart 2006 tot instelling van een steunregeling voor zaaizaden van de soorten vlas (*Linum usitatissimum* L.) en spelt (*Triticum spelta* L.) (BS 05 mei 2006);
- Ministerieel besluit van 21 juni 2006 tot wijziging van het ministerieel besluit van 25 november 2005 betreffende de vaststelling van de modaliteiten van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 2005 (BS 13 juli 2006);
- Ministerieel besluit van 6 juli 2006 tot wijziging van het ministerieel besluit van 25 november 2005 tot instelling van een steunregeling voor energiegewassen (BS 24 augustus 2006);
- Ministerieel besluit van 20 juli 2006 betreffende de herverdeling van de steunbedragen via de reserve voor de campagne 2006 (BS 25 oktober 2006);
- Ministerieel besluit van 28 juli 2006 betreffende de berekening en herziening van de voorlopige toeslagrechten ter uitvoering van de bedrijfstoelageregeling in de sector ruwe tabak (BS 22 september 2006);
- Besluit van de Vlaamse Regering van 8 september 2006 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 2005 tot instelling van een bedrijfstoelageregeling en tot vaststelling van bepaalde steunregelingen voor landbouwers en tot toepassing van de randvoorwaarden en tot opheffing van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2005 betreffende de areaalbetaling voor noten (BS 6 november 2006);
- Ministerieel besluit van 15 september 2006 betreffende de integratie van de met de betalingen voor suikerbieten en cichoreiwortels voor de productie van respectievelijk suiker en inulinestroop overeenkomende component in de bedrijfstoelageregeling (BS 17 oktober 2006);
- Ministerieel besluit van 15 september 2006 betreffende de herziening van de referentiegegevens ter uitvoering van de bedrijfstoelageregeling in de sector suiker (BS 17 oktober 2006);
- Ministerieel besluit van 15 september 2006 voor het aanvragen van de integratie van de melkpremie en de extra betalingen in de bedrijfstoelageregeling (BS 17 oktober 2006);
- Ministerieel besluit van 15 september 2006 betreffende de erkenning van de eerste bewerkers van ruwe tabak (BS 23 oktober 2006);
- Ministerieel besluit van 21 december 2006 houdende tijdelijke aanvullende maatregelen tot het behoud van de visbestanden in zee (BS 28 december 2006).

Overzicht van besluiten (Vlaamse wetgeving) in voorbereiding en die bijgevolg nog niet zijn gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

- Besluit van de Vlaamse Regering tot instelling van een bedrijfsadviesstelsel voor land- en tuinbouwers;
- Ministerieel besluit betreffende de instelling van specifieke adviesmodules en hun adviesinhoud in het kader van het bedrijfsadviesstelsel;
- Besluit van de Vlaamse Regering houdende bepalingen tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het mestbeleid en van het landbouwbeleid;
- Ministerieel besluit tot wijziging van het ministerieel besluit van 13 januari 2006 betreffende de overdracht van toeslagrechten;
- Besluit van de Vlaamse Regering tot instelling van een steunregeling voor de erkende verwerkers in de sector gedroogde voedergewassen;
- Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de verstrekking van melk en bepaalde zuivelproducten aan leerlingen in onderwijsinstelling;
- Ministerieel besluit tot aanpassing van de uiterste inzaaidatum voor het oogstjaar 2006 als gevolg van de uitzonderlijke weersomstandigheden;
- Ministerieel besluit tot instelling van een steunregeling voor erkende producenten van gedroogde voedergewassen;
- Ministerieel besluit tot wijziging van het ministerieel besluit van 20 juli 2006 betreffende de herverdeling van de steunbedragen via de reserve voor de campagne 2006;
- Besluit van de Vlaamse Regering houdende de vaststelling van de verplichte bijdrage van de reders van Belgische vissersvaartuigen om het Fonds voor Scheepsjongens in 2006 te spijzen;
- Besluit van de Vlaamse Regering houdende de vaststelling van de verplichte bijdrage van de reders van Belgische vissersvaartuigen voor 2007 aan het Fonds voor Scheepsjongens;
- Ministerieel besluit met betrekking tot de interventie van groenten en fruit;
- Decreet rond instemming en zetelakkoord van het International Plant Genetic Resource Institute;
- Decreet rond instemming met de herziene tekst van het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten.

3.2.4 Informatieverstrekking

De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid staat in de eerste plaats in voor de beleidsformulering naar de minister en verdedigt de sectorbelangen binnen de Europese en internationale instellingen. In tegenstelling tot andere afdelingen heeft de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid minder directe contacten met de land- en tuinbouwers. Enkel de buitendienst Zeevisserij overspant de hele keten van bij de visser tot de reder.

Toch wordt steeds meer een beroep gedaan op de expertise die aanwezig is bij de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid, zowel voor Europese regelgeving en beleidsinitiatieven als voor Vlaamse sector kennis.

De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid is als volgt naar buiten getreden:

- regelmatige debriefing van de EU-beheerscomités in de dierlijke sector (rundvlees, varkensvlees, schapenvlees, pluimveevlees en eieren) ten behoeve van de sectorvertegenwoordigers en de andere betrokken administraties;
- organisatie van het symposium GMO groenten en fruit in samenwerking met Baden Württemberg alsook het Internationaal Vaksymposium GMO groenten en fruit in Leuven;
- presentatie over de financiële aspecten bij het verwerken van energiegewassen;
- infovergadering met paneldebat over de instelling van het Bedrijfsadviesstelsel voor land- en tuinbouw;
- toelichten aan de landbouwers in de polders aan de Schelde van de gevolgen op korte en langere termijn voor hun toeslagrechten en dit in samenwerking met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling (zie hoofdstuk 2);
- deelname als panellid aan het debat “Europeanisering van Vlaanderen: een evaluatie van het Vlaams strategisch handelen in vijf Europese beleidscases” en dit aan het Departement Politieke Wetenschappen m.b.t. twee cases die door de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid werden aangereikt, nl. de MTR en de suikerhervorming voor een studie;
- presentatie van 'Verhandelbare rechten toegepast op de Vlaamse varkenshouderij' voor de stuurgroep mestproblematiek VLM;
- presentatie "Verhandelbare rechten in de Vlaamse mestproblematiek" in een hoorzitting van de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed van het Vlaamse Parlement;
- in het kader van TAIEX, een netwerk voor informatie-uitwisseling en begeleiding bij het opnemen van het Europese acquis door de nieuwe lidstaten, werden verschillende presentaties gegeven over de Belgische ervaringen met Europese wetgeving en de toepassing ervan;
- presentatie over het nieuwe visvergunningbesluit, samenvoeging van motorvermogens, nieuw kustvissersegment, nieuw systeem quotabeleid met collectieve benutting, toewijzing per kW en per zeereis, alsook het proefproject individuele quota's en beheer van de zeedagen.

De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan een aantal brochures:

- Koolzaadolie verkopen als brandstof: hoe begin ik eraan?;
- Landbouw en energie;
- MTR: de randvoorwaarden in het gemeenschappelijk landbouwbeleid.

De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid neemt initiatieven om de kennis te delen met collega's:

- door de organisatie van ID-Forum: een forum voor de uitwisseling van ideeën rond actuele en nieuwe thema's, zoals afzetcoöperaties;
- presentatie eindwerk: 'Het productiequotum als beleidsinstrument in de Europese zuivel- en suikersector'.

3.2.5 Mededelingen aan Europa

De Europese Commissie heeft de opdracht om het EU-beleid op te volgen. Hiervoor doet zij onder meer een beroep op de lidstaten om te voorzien in zowel wekelijkse prijsmededelingen, aanlandingen van vis, als overmaking van betaalstaten en de stand van uitvoering in bepaalde regelgevingen.

Dankzij de beleidsmatige band met de Commissie - voornamelijk via de beheerscomités -, de overeenkomst met het Agentschap voor Landbouw en Visserij, als de relatie met de sectoren, krijgt de Commissie de door haar gewenste informatie in de door haar gewenste vorm en binnen de vereiste termijn.

Buiten de reguliere mededelingen zijn er de vragenlijsten rond specifieke thema's (bvb. randvoorwaarden) en zijn er in 2006 vijf audits geweest door Europese instanties waarbij niet alleen de uitvoering maar eveneens de beleidskeuzes in vraag werden gesteld. Daarnaast werd ook vanuit Vlaanderen een audit uitgevoerd die de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid heeft begeleid:

- (Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw) EOGFL-audit voor GMO groenten en fruit;
- EOGFL-audit over de indeling en prijsnoteringen rundvlees;
- EOGFL-audit over de zoogkoepremie;
- audit Europese Rekenkamer over de invoering in Vlaanderen van de MTR;
- audit van de Europese structuurfondsen van het FIOV;
- audit door het Vlaamse Rekenhof over GMO groenten en fruit.

Het zijn niet steeds verplichte mededelingen die worden gedaan. Zo is de overhandiging van het gemeenschappelijke memorandum over de GMO groenten en fruit samen met Duitsland, Nederland, Zweden en Tsjechië eerder beleidssturend. Een ander voorbeeld is het verzamelen van argumenten, gesteund door cijfermateriaal, zodat België een hoger percentage aan plattelandsontwikkelingssteun kon bepleiten bij de Commissie. Door klaarheid te brengen in Belgische cijfers werd ook meer duidelijkheid gebracht voor de Vlaamse onderhandelingspositie en -sterkte in het verdelen van deze Belgische middelen.

3.2.6 Overleg

Hiermee wordt het overleg bedoeld, zowel schriftelijk als mondeling met de andere beleidsdomeinen die impact hebben op de landbouw en visserij, met het EU-voorzitterschap, de andere lidstaten, het kabinet, de sector, de landbouworganisaties maar ook intern met het Agentschap voor Landbouw en Visserij, met de Permanente Werkgroep van het Intergewestelijk Ministerieel Overleg, en met de Permanente Werkgroep van de Interministeriële Conferentie voor het Landbouwbeleid. Terwijl in de eerstgenoemde werkgroep vooral gezocht wordt naar een afstemming van het Vlaamse beleid met de andere regio's, gaat het in de tweede werkgroep eerder over informatie-inwinning en mededeling van het regionale en federale beleid met betrekking tot landbouw.

Zo wordt een initiatief over de herziening steunregeling energiegewassen overlegd met de landbouwadministratie in Wallonië. Inzake het Europese Actieplan Biomassa was dan weer een ruimer overleg nodig met andere regionale en federale beleidsdomeinen. In andere gevallen treedt de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid dan weer op als infokanaal naar de woordvoerder in het Speciaal Landbouwcomité zoals voor het gebruik van de geografische indicaties in de wijnsector en geestrijke dranken. In andere gevallen gaat de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid rechtstreeks de discussie aan met de sector. Zo kon bijvoorbeeld met de integratoren van de kalversector een overeenkomst bereikt worden om het aanslepend geschil over de rechthebbende die de slachtpremie kan ontvangen, te beslechten.

Maar het kan evengoed gaan om onderlinge administratieve afspraken zoals het overleg en de bemiddeling tussen het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV), het Belgische Interventie- en Restitutie Bureau (BIRB) en de Europese Commissie i.v.m. de kostentoerekening voor de controle van de interventie voor groenten en fruit, met als resultaat dat de controle wordt overgedragen aan het BIRB. Een gelijkaardig overleg met het Waalse Gewest en de Federale Overheid resulteerde in een actualisatie van de verplichte teeltmelding voor hennep en de taakverdeling tussen de verschillende bevoegde instanties voor de invoer van hennep en hennepzaad. Inzake de nieuwe EU-regeling voor de prefinanciering van uitvoerrestituties in de rundvleessector werd na intens overleg met het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het BIRB en de douane een nieuw schema uitgewerkt van de nationale toepassingsmodaliteiten.

Het overleg kan soms meerdere maanden in beslag nemen, vooral wanneer het gaat om een budgettaire impact of een verdeling van EU-middelen over verschillende lidstaten. Zo is er bij de hervorming van de suikersector, overlegd tussen België, Frankrijk en Nederland om het budget voor compensatiesteun voor cichorei- en bietsuiker, die verbonden was met een buitenlandse productie, op een rationele manier te verdelen.

Indien het overleg dient geformaliseerd te worden in overeenkomsten en taakverdeling, wordt een beroep gedaan op overleg op het niveau van de Interministeriële Economische Commissie – Landbouwproblemen, waar de afspraken werden gemaakt over een nieuwe taakverdeling tussen administraties en de hervormde suikersector.

Om het overleg met de visserijsector te stroomlijnen, werd in 2005 een Task Force opgericht. De werkzaamheden van deze Task Force resulteerde in 2006 in een globaal actie- en herstructureringsplan voor een duurzame Vlaamse zeevisserijsector. In het kader van het Europees Visserijfonds dient een Nationaal Strategisch Plan, een Operationeel Plan en een ex-ante evaluatie opgesteld te worden. Overleg met alle stakeholders is hierin een van de sleutelbegrippen. Hiertoe is in december 2006 een eerste aanzet gegeven.

3.2.7 Samenwerking

De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid draagt als afdeling bij tot de beleidscyclus, zowel naar conceptie toe als naar implementatie van het beleid met eventueel voorstellen tot bijsturing.

De buitendienst Zeevisserij is hiervan het meest uitgesproken voorbeeld. Zo werd het globaal actie- en herstructureringsplan uitgewerkt in samenwerking met een extern studiebureau. Voor de controle werd dan weer in 2006 een overeenkomst gesloten met de DAB Vloot voor de inzet van de “Zeehond” voor specifieke visserijwacht opdrachten op zee waarmee dan 38 zeedagen gepresteerd werden. In samenwerking met de Beheerseenheid Mathematisch Model van de Noordzee en het Schelde-estuarium werden 43 controlevluchten boven de Noordzee uitgevoerd. Er werd ook regelmatig samengewerkt met andere korpsen waarbij ieder binnen zijn wettelijke bevoegdheden optreedt.

Op het gebied van landbouw werd samengewerkt rond een studieproject van de afdeling Monitoring en Studie (zie hoofdstuk 4) over de MTR en kon een simulatie gemaakt worden van de weerslag van de WTO-voorstellen voor de Vlaamse land- en tuinbouw. De evaluatie van de melkquotaregeling, in samenwerking met de afdeling Monitoring en Studie, leverde dan weer een goede basis op voor een stappenplan voor de afbouw van de quotaregeling. De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid tracht trouwens met een hernieuwde band met de academische wereld, via begeleiding van stages en eindwerken van studenten, haar kennis rond beleidsontwikkeling verder op te bouwen. In 2006 was er een stagebegeleiding rond fiscaliteit in de landbouw en werd het eindwerk geëvalueerd over het productiequotum als beleidsinstrument in de Europese zuivel- en suikersector. “De stand van de hervorming van het GLB in verschillende lidstaten” is eveneens een thesisonderwerp waarvoor de afdeling begeleiding biedt. Het overleg over een thesis rond economische gevolgen van coëxistentie toont aan hoe synergie wordt gezocht met externe partners. Rond studie en beleidsontwikkeling werd er ook samengewerkt met de stuurgroep ‘Potentieelstudie biobrandstoffen in Vlaanderen’.

Samenwerking is eveneens een belangrijk onderdeel van de beleidsnota van de minister. In dat kader werd ook actief meegewerkt aan de uitbouw van een telersvereniging voor de leveranciers van diepvriesgroenten, hetgeen geleid heeft tot de erkenning van INGRO eind 2006. De tussenkomsten bij GREENBOW hebben er toe geleid dat Greenpartners, Green Diamond en Green Farm een meer coherent operationeel programma ingediend hebben waarin de samenwerking en synergie tussen de 3 partners sterker benadrukt wordt.

Samenwerking over de grenzen heen werd geformaliseerd in een samenwerkingsprotocol met Nederland, dat de bevoegde ministers in Brussel hebben getekend op 20 november 2006. Hiermee betuigen Vlaanderen en Nederland om nog intensiever samen te werken op het vlak van landbouw, visserij, plattelandsbeleid, natuur en leefmilieu.

Meer concreet werd op het vlak van de commercialisatie van groenten, INCO als transnationale groepering van telersverenigingen erkend. Dit is een samenwerkingsverband tussen twee Belgische veilingen, Veiling Hoogstraten en Profruco, met de Veiling Zundert uit Nederland.

3.2.8 Internationaal overleg

De Vlaamse landbouw opereert binnen het EU-kader, meer bepaald voornamelijk uitgetekend in het GLB, doch ondervindt in sterkere mate de impact van internationale beslissingen die worden genomen in Genève: het overleg in het kader van de WTO. Dit overleg is in

2006 zowat stilgevallen en dat gaf de mogelijkheid om intern te werken aan de uitbouw van een Vlaams netwerk, aangestuurd vanuit de Vlaamse werkgroep Multilateraal Beleid. De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid zorgt binnen de groep voor de inbreng rond het WTO-landbouwakkoord.

In het kader van het gemeenschappelijk visserijbeleid zijn nieuwe adviesraden opgericht: RAC's of Regional Advisory Committees. De in 2006 operationele RAC Noordzee en RAC Noordelijke westelijke wateren brachten advies uit over de totaal toegestane vangsten, quotamanagement en technische maatregelen.

Overleg met andere lidstaten heeft in niet minder dan 38 gevallen geleid tot quotaruil zodat een ruimer effectief quotum van doelsoorten tong en schol werd verworven, eventuele overbevissing werd weggewerkt en een optimale efficiëntie van de vloot werd gegarandeerd. Zodoende nam het initiële quotum van tong en schol respectievelijk met 23% en 26% toe. Voor kabeljauw omvatte de toename 73%.

De rapporten van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) hebben een impact op onderhandelingen, aangezien zij, gesteund op wetenschappelijke basis en inzichten die breed gedragen worden, voorstellen doen en beleidsopties poneren voor de landbouw in relatie tot markten, handel en leefmilieu. Recent zijn daarbij een aantal nieuwe thema's gekomen zoals bio-energie, bio-economie en wordt ook een duidelijker belang van landschappelijke waarde en de relatie landbouw-platteland naar voren geschoven.

3.2.9 Specifieke visserijactiviteiten

Buiten de al vermelde activiteiten rond overleg, controle en de herallocatie van het ondersteuningsbeleid (FIVA-FIOV), heeft deze dienst Zeevisserij heel wat activiteiten die betrekking hebben op het beheersen van de opgelegde quota en het beheer van de Vlaamse vissersvloot:

- toegang tot de visgronden houdt zowel het toekennen en opvolgen van het aantal aan België toegewezen kW-zeedagen in, als het sluiten van bepaalde gebieden (de visserij op 7 visbestanden diende in de loop van het visseizoen gesloten te worden);
- in het kader van de communautaire herstelplannen voor kabeljauw en tong werd een strenge dagenregeling per type vistuig ingesteld, terwijl waar mogelijk vanaf bepaalde periode een vrijstelling van zeedagenbepierking van de boomkor kon gegeven worden. Hiertoe werden speciale visdocumenten opgesteld, regelingen toegelicht, opgevolgd en afgedwongen;

- de mogelijkheid via de quotaflexibiliteit, 10% van bepaalde analytische visbestanden over te dragen naar het volgende visseizoen, werd optimaal benut. Dit resulteerde vooral in extra tong in de Noordzee, het Kanaal en de Keltische Zee. Vermits er finaal geen overbevissingen in 2005 werden vastgesteld, waren er in 2006 geen kortingen van toepassing. Om een maximale vangstspreading over het visseizoen na te streven, werden de vangsten van tong, schol en kabeljauw beperkt. Het maximale aantal vaartdagen per schip werd vastgesteld op 260 dagen;
- met het oog op optimalisatie van de quotabenuutting werd het collectieve benuttingsysteem, toewijzing per kW enerzijds en toewijzing per zeereis anderzijds, bijgeschaafd en in een geharmoniseerde vorm voortgezet;
- er werd een project individuele quota opgestart, gebaseerd op historische vangstrechten;
- op basis van het besluit van de Vlaamse Regering eind december 2005, kon een kustvisserssegment in het leven worden geroepen, waar nagenoeg vrij kan worden gevestigd;
- een definitieve beëindigingsregeling werd op punt gezet. Negen vaartuigen werden in dat kader in 2006 aan de vloot onttrokken: 6 vaartuigen van het grote vlootsegment en 3 vaartuigen van het kleine vlootsegment. De globale premie bedroeg 6,9 miljoen euro. De helft was ten laste van Vlaanderen. De andere helft wordt betaald met FIOV-middelen.

4 Afdeling Monitoring en Studie

4.1 De afdeling

2006 was het eerste volledige jaar waarin de afdeling Monitoring en Studie operationeel was. De opdrachten van de afdeling zijn:

- het analyseren van de impact van het beleid;
- het detecteren en analyseren van ontwikkelingen binnen en buiten de landbouw en visserij;
- het (laten) realiseren van beleidsrelevante studies;
- het bewaken en evalueren van de strategische beleidscyclus (voorbereiden regeerakkoord, beleidsnota's en -brieven);
- het coördineren en opvolgen van wetenschappelijke kennisontwikkeling;
- het verzamelen en integreren van beleidsgerelateerde informatie;
- het houden van een landbouwboekhouding;
- het coördineren en opvolgen van de internationale visieontwikkeling (landbouwraden).

Op HRM-vlak was er binnen de afdeling in 2006 veel aandacht voor het opmaken van het personeelsplan en het opstarten van het competentie management. Competenties zijn observeerbare eigenschappen onder de vorm van kennis, kunde of een gedragsvaardigheid die bijdragen tot een succesvol functioneren in een specifieke rol of functie.

Voor de verschillende functies binnen de afdeling werd duidelijkheid gegeven over de functievereisten op gedragsniveau en de medewerkers bekwamen inzicht in mogelijke ontwikkelings- en loopbaanpaden. De afdeling verkreeg inzicht in de sturingsmogelijkheden op basis van inzicht in de competenties van de medewerkers.

De afdeling presenteerde op 12 juli op een landbouwbedrijf in Asse het eerste Vlaamse Landbouwrapport (LARA), en dat onder ruime persbelangstelling (radio, TV, schrijvende pers) en in aanwezigheid van de kabinetschef en andere kabinets-medewerkers. Het is een gedegen boek dat een volledig overzicht geeft van de land- en tuinbouw in Vlaanderen. Zowel in de gewone pers als in de landbouwpers waren er uitgebreide en lovende recensies. Meer dan 2.000 exemplaren van het LARA werden verspreid. Op 10 oktober werd het LARA voorgesteld aan de Subcommissie landbouw, plattelandsbeleid en visserij van het Vlaams Parlement.

Een andere belangrijke opdracht voor de afdeling was de uitvoering van het beleidsthema Verjonging, één van de 4 thema's uit de beleidsbrief van de minister-president. In het voorjaar 2006 zat de minister of een kabinetsmedewerker maandelijks rond de tafel met de verschillende jongerenorganisaties en met andere betrokkenen om een specifiek thema te bespreken. Deze gesprekken moesten een goed beeld kunnen vormen van wat reilt en zeilt bij de jongeren en van hun visie over een specifiek thema binnen de Vlaamse landbouw. Volgende thema's kwamen aan bod:

- landbouw en onderwijs;
- bedrijfsovername (opgedeeld in juridische, financiële en sociale aspecten);
- permanente vorming;
- productierechten in de landbouw;
- visie en imago;
- innovatie en verbreding.

Deze thema's werden inhoudelijk door de afdeling voorbereid. Na iedere dialoogdag werd de verslaggeving en werden de conclusies van de overlegmomenten met de jongerenlandbouworganisaties verwerkt in een 'Achtergronddocument'. Dit achtergronddocument, een lijvig boekwerk van 350 bladzijden, werd gedrukt en ruim verspreid. De massa aan informatie die door de jongerenorganisaties werd aangeleverd over deze thema's, werd verder geordend en gesynthetiseerd tot concrete en haalbare beleidsacties. Deze beleidsacties werden neergeschreven in het Jongerenactieplan en gaan over 4 thema's:

- ontplooiing van alle kansen;
- een professionele start;
- jongeren als innovatieve motor;
- een toekomstgerichte kijk op Europa en Vlaanderen.

Binnen deze vier hefboomen zijn 13 beleidsacties geïdentificeerd op het vlak van agrarisch onderwijs en naschoolse vorming, financiële steunverlening, vennootschappen, stimulering van innovatie, informatieverbreiding en imago opbouw en acties op het vlak van rechtszekerheid.

Op 31 oktober werd het gehele project afgerond op een beleidsvoormiddag. Op deze beleidsdag werd het Jongerenactieplan en het Achtergronddocument door de minister, in aanwezigheid van al zijn kabinetsleden, voorgesteld aan de jonge landbouwers en de pers. Ook hier was er een ruime persbelangstelling (radio, TV, geschreven pers,...) en vond de voorstelling veel weerklank.

Het project wordt in 2007 vervolgd. Het Actieplan zal worden uitgevoerd en aan de afdeling is gevraagd de gehele opvolging te coördineren met het oog op de rapportering aan de jongerenorganisaties, en in te staan voor de uitvoering van 3 concrete acties, waaronder de belangrijke actie rond “Vennootschappen in de landbouw”.

4.2 Landbouwonderzoek

Op het vlak van het aansturen en opvolgen van het landbouwonderzoek in Vlaanderen werd in 2006 werk gemaakt van een Prioriteitennota Landbouwonderzoek.

Deze nota geeft een overzicht van beleidsrelevante onderzoeksthema's en beleidsvragen, alsook de visie van de administratie over het kader waarin landbouwonderzoek zich moet afspelen. De uitdaging voor landbouw en bijhorend landbouwonderzoek kan als volgt worden geformuleerd: “hoe kan de landbouwer economische bedrijfszekerheid bekomen door de verkoop van zijn landbouwproducten en zijn maatschappelijke bijdrage op het vlak van leefmilieu, volksgezondheid en dierenwelzijn realiseren?”. Moeilijkheden, eigen aan landbouw en landbouwonderzoek, zijn het feit dat landbouw werkt met levend materiaal en veelal afhankelijk is van ecologische factoren (klimaat en bodem). Landbouw is geen geïsoleerde activiteit, maar speelt zich af in een welbepaalde economische, ecologische, maatschappelijke en ethische context. Landbouw maakt ook deel uit van een geïntegreerde keten van toelevering, productie, bewaring en verwerking, waarbij kwaliteitszorg heel belangrijk is. De Vlaamse landbouw is niet alleen een producent, maar ook een actor op het platteland en een beheerder van de open ruimte en van de infrastructuur van het agrarische gebied.

In het kader van het voorzitterschap van het Platform voor Landbouwonderzoek, een platform waarvan alle Vlaamse onderzoeksinstellingen deel uitmaken, werd gewerkt rond het thema onderzoekscommunicatie. Hiervoor werden themadagen georganiseerd. De doelstelling van de themadagen (landbouw)onderzoekscommunicatie was drieledig:

- peilen naar de onderzoeksnoden, visies en verwachtingen van de land- en tuinbouwsector;
- nagaan welke instrumenten er kunnen ingezet worden om de communicatie tussen de landbouwsector en de onderzoeksinstellingen te verbeteren;
- het gesprek tussen de onderzoekers en de sector bevorderen.

Tijdens een eerste dag werd op interactieve wijze naar de visie, noden en verwachtingen van de sector gepeild. Centraal stonden de thema's doorstroming van onderzoeksnoden van praktijk naar onderzoek, evaluatie en screening van de onderzoeksthema's, kennisdiffusie van onderzoeksresultaten naar de sector en projectfinanciering en valorisatie.

Aan de hand van de informatie aangereikt op de eerste themadag en van het studiewerk verricht door de afdeling Monitoring en Studie, werd een tweede themadag georganiseerd. In workshops en tijdens rondetafelgesprekken werd het potentiële succes afgetoetst van mogelijke instrumenten en structuren ter verbetering en sturing van kennisdiffusie. Op basis van de bekomen informatie en de voorstellen voor acties ondernemen de partners van het Platform voor Landbouwonderzoek de nodige initiatieven.

4.3 *Het Landbouwmonitoringsnetwerk in werking*

Nadat in 2005 het Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN) in productie ging met de verwerking van boekjaar 2004, was 2006 het eerste jaar waarin de boekhouding volledig kon worden afgesloten en het systeem zich heeft kunnen bewijzen. Om een succesvol systeem te kunnen garanderen was het nodig om begin 2006 nog een aantal extra functionaliteiten van de LMN-software af te werken en in productie te stellen. Eens de software volledig en operationeel was, konden de eerste gegevensreeksen ontsloten worden voor rapportering. De ervaring met het verwerken van het eerste boekjaar 2004 en met de eerste rapporteeroefeningen, bracht een aantal aanpassingen aan het software pakket en de processen met zich mee, met de bedoeling de efficiëntie te verhogen.

De veranderingsprocessen bij het omvormen van het CLE-boekhoudnet naar het Vlaams Landbouwmonitoringsnetwerk heeft een zekere achterstand in de verwerking van de boekhoudingen teweeg gebracht. Omdat een werkachterstand onaanvaardbaar is in het kader van klantgericht werken, stond 2006, na het beëindigen van het veranderingstraject, helemaal in het teken van het inhalen van een deel van de opgelopen achterstand.

De databank van het LMN wordt gebruikt voor rapportering over de Vlaamse land- en tuinbouw en bij beleidsondersteuning. Het is bijgevolg van groot belang dat de representativiteit van de LMN-steekproef kan gewaarborgd blijven. Via verschillende kanalen gaat de afdeling dan ook op zoek naar kandidaat deelnemers bij Vlaamse land- en tuinbouwers om onder- en oververtegenwoordiging van bepaalde bedrijfstypes en -dimensies in de steekproef te vermijden. In ruil voor het aanleveren van de boekhoudkundige gegevens krijgen de deelnemende land- en tuinbouwers de bedrijfseconomische resultaten, aangevuld met enkele technische resultaten van hun bedrijf. In 2007 zullen de deelnemers ook sectoroverzichten ontvangen, wat hen zal toelaten de resultaten van het eigen bedrijf te vergelijken met cijfers die voor gelijkaardige bedrijven in Vlaanderen gangbaar zijn.

4.4 *Beleidsvoorbereidende studies*

De afdeling staat in voor het leveren van inhoudelijke bijdragen aan beleidsprocessen door middel van studies. De studies omvatten het maken van rapporten, het uitvoeren van coördinerende taken en het geven van procesondersteuning. Een 20-tal beleidsvoorbereidende studies werden in 2006 beëindigd.

Voor dit jaarverslag werd gekozen om het werk rond innovatie, het SELES-model, de milieumodule, de conjunctuurbarometer, de evaluatie melkquotaregeling, de analyse van het 1e jaar toeslagrechten, de landbouwbijdrage aan het klimaatbeleidsplan, het werk rond jonge landbouwers, het afsluiten van het PDPO 2000-2006 en de voorbereiding (ex ante evaluatie) van het PDPO 2007-2013 nader te belichten.

4.4.1 Innovatie

Innovatie vormt één van de vier sleutelbegrippen in de beleidsnota “Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid”, en vormt de motor voor de verdere ontwikkeling van de land- en tuinbouw in Vlaanderen. Innovatie is van groot belang, enerzijds voor het behoud van en versterken van de concurrentiekracht van de land- en tuinbouw in Vlaanderen. Anderzijds dient het als hefboom om tegemoet te komen aan allerlei maatschappelijke uitdagingen.

In het najaar van 2006 vatte de afdeling Monitoring en Studie het thema innovatie aan. Dit leidde in een eerste fase tot een verkennende nota rond innovatie en innovatiebeleid. De inhoud bestaat uit een literatuurstudie. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van de budgetten bestemd voor onderzoek en ontwikkeling als instrument voor kennisontwikkeling, en van de budgetten gericht op diffusie van innovaties. Vervolgens wordt via experteninterviews en literatuur een eerste inventarisatie van het innovatiepotentieel van de verschillende land- en tuinbouw sectoren gegeven, samen met een overzicht van een aantal innovatieve thema's. Ten slotte worden beleidsaanbevelingen geformuleerd.

In een tweede fase wordt begin 2007 een enquête bij de land- en tuinbouwers van het LMN-boekhoudnet uitgevoerd. Doelstelling is om aansluitend op de nota na te gaan hoe innovatief de verschillende land- en tuinbouw sectoren in Vlaanderen zijn, en wat voor type innovaties belangrijk zijn. Daarnaast wordt gepeild naar mogelijke knelpunten en naar het belang van de verschillende actoren voor wat betreft informatieverbreiding en samenwerking.

4.4.2 Toekomstverkenning Landbouw en Milieu

In 2006 werd in samenwerking met de Vlaamse Milieumaatschappij een toekomstverkenning voor landbouw en milieu uitgevoerd door middel van kwantitatieve modelberekeningen. De tijdshorizon van de toekomstverkenning was 2020. Mogelijke beleidskeuzes werden gegroepeerd in 4 beleidsscenario's om vergeleken te worden met het referentiescenario. De beleidsscenario's werden opgebouwd rond de sleutelonzekerheid inzake liberalisering van de handel in landbouwproducten en inzake mestbeleid. In elk van de scenario's is een welbepaalde combinatie gemaakt van de scenario-elementen productiviteit, prijs, milieutechnologie en milieu- en landbouwbeleid. De ontwikkeling van productiviteit, excretie per dier, mestverwerkingskosten, nutriëntenbehoefte van gewassen en de derogatie, werd gekoppeld aan de sleutelonzekerheid milieubeleid. De quotaregeling, de directe betalingen van de eerste pijler van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) en het prijsniveau van de producten, werden gekoppeld aan de mate van liberalisering.

4.4.3 Effecten van WTO-onderhandelingsvoorstellen voor de Vlaamse landbouw

De Doha-ronde, die in 2001 werd opgestart, is eind 2006 nog steeds niet afgerond. De moeilijkheden in de landbouwonderhandelingen vormen daarbij een belangrijk struikelblok. Voor de landbouwsector staan volgende beleidsparameters ter discussie: de interne steun, de uitvoersubsidies en de markttoegang. Aangezien het landbouwbeleid volledig regionale materie is geworden, worden de landbouwonderhandelingen opgevolgd door het Departement Landbouw en Visserij. Het is van belang voor het departement om een inschatting te hebben van de effecten van de onderhandelingsvoorstellen. Die werden doorgerekend met het SELES-model dat een sectormodel is van de Vlaamse landbouw. De voorstellen werden als input in het model gebracht.

4.4.4 Milieumodule

De Milieumodule heeft als doelstelling de land- en tuinbouwers te sensibiliseren over hun gebruik van nutriënten, pesticiden, water en energie. De Milieumodule is een vrijwillig systeem waarvoor de landbouwer gedurende vijf opeenvolgende jaren een subsidie ontvangt. Hier tegenover staat dat een overeenkomst wordt afgesloten met één van de erkende bedrijfsleidingsdiensten en dat de nodige milieugegevens van het bedrijf doorgegeven worden. Op basis van deze verzamelde gegevens zal de bedrijfsleidingsdienst een persoonlijk advies opmaken.

Het Agentschap voor Landbouw en Visserij, afdeling Structuur en Investerings (zie hoofdstuk 10) staat in voor de uitvoering van de maatregel. Aan de afdeling Monitoring en Studie werd gevraagd de maatregel op te volgen en de data te controleren op kwaliteit. Op basis van gegevens van 3.115 bedrijven werden voorlopig twee topics als testcases geanalyseerd en gecontroleerd op datakwaliteit, namelijk de nutriëntenbalans en het waterverbruik. Omwille van de verscheidenheid van de bedrijven worden de kengetallen per productierichting berekend. Positief is dat heel wat bedrijven meedoen aan deze nieuwe maatregel (respons van 9%). De kwaliteit van de aangeleverde data kan evenwel beter. De resultaten van de nutriëntenbalansen blijken moeilijk eenduidig interpreteerbaar te zijn. Voornamelijk de deelposten “dierlijke mestafvoer” en “overige afvoer” gaven problemen. Het waterverbruik is gemakkelijker te meten en de resultaten liggen meer in de lijn van andere studies. Het lage aantal bedrijven dat in 2004 gebruikt maakte van regenwater en waterbesparingstechnieken, geeft aan dat verdere sensibilisering nodig is.

4.4.5 Ontwerpen van een conjunctuurbarometer

Hoe meer de landbouwsector evolueert naar een “ondernemerssector”, hoe belangrijker het wordt om zicht te hebben op de conjunctuurbewegingen van de sector. In Vlaanderen is er nood aan een conjunctuurbarometer specifiek voor de land- en tuinbouwsector om inzicht te krijgen in de economische schommelingen, het ondernemersvertrouwen en de geplande investeringen binnen de Vlaamse land- en tuinbouwsector.

Een door de afdeling Monitoring en Studie ontwikkeld instrument bevraagt de landbouwers van het LMN. De selectie bestaat uit 720 landbouwbedrijven verspreid over Vlaanderen. De bevraging gebeurt om de 6 maanden en wordt afgenomen in de maanden januari en juli. De vragenlijst omvat:

- de aard van het bedrijf en de bedrijfsleider;
- het verloop van de economische situatie van het huidige bedrijf;
- de beoordeling van de economische situatie van het huidige bedrijf;
- het vooruitzicht op de economische situatie;
- de investeringsplannen voor het komende jaar.

Het eerste rapport over de resultaten van de conjunctuurenquête kan verwacht worden in mei 2007. Na verloop van tijd zal de evolutie van de conjunctuurbarometer over de jaren een beeld geven van de economische schommelingen binnen de land- en tuinbouwsector.

4.4.6 Evaluatie van de bijsturing van de Vlaamse melkquotaregeling in het tijdvak 2005-2006

In opdracht van het kabinet werd een studie uitgevoerd om de invloed van voorbije aanpassingen aan de melkquotaregeling op de sector en een mogelijke nieuwe bijsturing van de regelgeving te onderbouwen met cijfers. Deze studie werd uitgevoerd in samenwerking met

de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid (zie hoofdstuk 3) voor de juridische onderbouwing. De quotagegevens met betrekking tot het melkjaar 2005-2006 werden aangeleverd door het Agentschap voor Landbouw en Visserij.

In het melkjaar 2005-2006 heeft er zich een versnelde schaalvergroting voorgedaan. Het gemiddelde Vlaamse quotum nam met 12% toe en bedroeg op 1 april 2006 263.228 liter per bedrijf. De toename van het gemiddelde quotum was maar mogelijk omdat er in 2006 dubbel zoveel melkveehouders uittraden (832 bedrijven of 10%). Het gaat om zowel grote als kleine quotumhouders. Het aantal bedrijven dat in Vlaanderen over een melkquotum beschikt, is daardoor teruggevallen tot 7.296.

De Vlaamse overheid stelt samen met de sector een stappenplan op om de regelgeving te vereenvoudigen en om de melkveehouder de kans te geven zich binnen de beperkingen van het quoteringstelsel zo optimaal mogelijk voor te bereiden op de toekomst. In dit kader zal er in 2007 binnen de afdeling Monitoring en Studie een onderzoek worden uitgevoerd met het SELES-model. Dit onderzoek zal trachten de structuur van een geliberaliseerde melkveesector te voorspellen aan de hand van enkele scenario's.

4.4.7 Analyse Pijler I-resultaten

De afdeling Monitoring en Studie heeft in 2006 een monitoringssysteem opgestart om de evoluties in de landbouwsector sinds de ontkoppeling van de steun in 2005, jaarlijks te kunnen opvolgen en om tijdig het beleid te kunnen bijsturen. Deze monitoring werd op vraag van het Agentschap voor Landbouw en Visserij uitgevoerd met de gegevens van de verzamelaanvraag van 2005 die door het Agentschap voor Landbouw en Visserij verzameld worden.

In 2005 werd er in totaal 225,7 miljoen euro besteed aan de Vlaamse landbouwsector in het kader van de Pijler I-steun of de rechtstreekse inkomenssteun aan de boeren. Algemeen kan men stellen dat de gewone toeslagrechten de grootste hap uit het Pijler I-budget nemen, namelijk 63%. In totaal is 74% van het landbouwareaal of 462.425 ha in Vlaanderen verbonden aan een gewoon of een braakleggingstoelage. Een gewoon toeslagrecht bedraagt gemiddeld 308 euro per ha en een braakleggingstoelage 361 euro per ha. Een speciaal toeslagrecht is niet gebonden aan een perceel en bedraagt gemiddeld 1.595 euro. Hiervan zijn er slechts 415 en men verwacht dat dit aantal nog zal afnemen.

Producenten die toeslagrechten ontvangen, zijn in meer dan de helft van de gevallen tussen de 30 en de 50 jaar oud. Bij de eigenaars van speciale toeslagrechten is 30% ouder dan 65 jaar, terwijl dit bij braakleggingstoelagen (BTR) slechts om 3% gaat en bij gewone toeslagrechten om 17%. De provincies West- en Oost-Vlaanderen ontvangen de meeste toeslagrechten. Vlaams-Brabant ontvangt relatief veel braakleggingstoelagen.

In 2006 konden voor het eerst toeslagrechten verhandeld worden. Er werd 7% van de gewone toeslagrechten verhandeld, hoofdzakelijk via verkoop zonder grond. Van de BTR werd er 9% verhandeld, namelijk verkocht zonder grond. Van de speciale toeslagrechten werd er 4% verhandeld. Er is in totaal 12.600 euro aan toeslagrechten vrijwillig aan de nationale reserve overgedragen.

In het kader van de "health check", werd er nagegaan wat een volledige ontkoppeling en een flat rate op de sector teweeg zouden brengen. Een flat rate betekent dat een toeslagrecht voor alle landbouwers 416 euro per ha of 366 euro per ha bedraagt, afhankelijk van het al dan niet toevoegen van de niet-subsidiabele arealen. Bij de invoering van een flat rate, verliest de bevolkingsgroep tussen 30 en 50 aan aandeel tegenover de 60-plussers en de bedrijfsleiders jonger dan 30 jaar. Een flat rate bevoordeelt weer de akkerbouwgebieden in Vlaams-Brabant en Limburg.

4.4.8 Klimaatbeleidsplan

Het Vlaamse Klimaatplan voor de periode 2006-2012 is door de Vlaamse Regering definitief goedgekeurd op 20 juli 2006. Dit plan bevat voor de verschillende sectoren een reeks van maatregelen om de broeikasgassen te reduceren. Indien al deze maatregelen tijdig en volledig worden uitgevoerd, kan Vlaanderen 81 % van de reductie-inspanning intern binnen Vlaanderen realiseren. De resterende reductiekloof zal door middel van aankoop van bijkomende emissiekredieten worden weggewerkt, zodat de Kyoto-doelstelling (broeikasgasemissiereductie met 5,2% tegenover 1990) volledig kan worden gerealiseerd.

De landbouwsector heeft net als de andere sectoren maatregelen moeten bepalen. In 2010 zal de landbouwsector door deze maatregelen een uitstootvermindering realiseren van 978 kton CO₂-equivalent. Deze vermindering is voor een groot deel het resultaat van een daling van de veestapel. De specifieke maatregelen die het beleidsdomein Landbouw en Visserij verder nemen, omvatten in grote lijnen investeringssteun in energiebesparende maatregelen, het faciliteren van de overschakeling op aardgas en andere milieuvriendelijkere energiebronnen, de inzet van WKK-installaties en de verrekening van CO₂ voor de bemesting van de planten in extra WKK-certificaten, het zoeken naar samenwerkingsvormen in de glastuinbouw, het ter beschikking stellen van een energieconsulent, de uitbouw van een pilootproject “eco-serre”, sensibilisering via demonstratieprojecten, voorlichtingssessies en milieuboekhouding, investeringssteun en een agro-milieumaatregel voor de productie en het gebruik van energiegewassen, het faciliteren van de aanplanting van korte omloophout en de bouw van biogasinstallaties, de oprichting van een expertisecentrum voor houtige verse biomassa.

4.4.9 Jonge landbouwers

In de beleidsnota van Landbouw en Visserij is verjonging opgenomen als één van de speerpunten van het beleid. Om de visie van de jongeren en de jonge landbouwers te inventariseren werd het project “Jonge landbouwers in dialoog met het beleid” opgestart. In de loop van 2005 en 2006 werd er binnen het project “Jonge landbouwers in dialoog met het beleid” via twee sporen geluisterd naar de jongeren. Enerzijds werden er maandelijkse dialoogdagen gehouden met jonge actieve landbouwers. Deze dialogen handelden over onderwerpen waarmee jonge landbouwers in hun opstartende carrière geconfronteerd worden. Anderzijds werden gesprekken georganiseerd op een aantal landbouwscholen met toekomstige boeren en boerinnen. In het Achtergronddocument “Jonge landbouwers in dialoog met het beleid” wordt het verloop van de dialogen uitgebreid weergegeven. Het Achtergronddocument is een “getuige” van de dialogen die meegenomen wordt naar volgende beleidsbeslissingen. Het uiteindelijke doel van het project is om het niet enkel bij woorden te houden, maar ook vanuit het beleid tot actie over te gaan. In het document het “Actieplan voor jonge landbouwers”, worden de hefboomen weergegeven die na de dialogen in werking gezet worden om verjonging binnen de landbouw te stimuleren. Deze hefboomen, samen met de bijhorende acties, vormen dus het “antwoord” vanwege het beleid op de knelpunten en voorstellen aangehaald door de jonge landbouwers. Meer details zijn terug te vinden in de publicatie.

4.4.10 PDPO 2000-2006: een terugblik

Op 15 oktober 2006 werd het Europees boekjaar 2006 met betrekking tot de betalingen voor het Programmeringsdocument voor PlattelandsOntwikkeling (PDPO) afgesloten. Met het afsluiten van dat laatste betalingsjaar werd er meteen ook een punt gezet achter het PDPO

2000-2006. Met dit PDPO 2000-2006 rapport ('een terugblik') wil de afdeling een overzicht brengen van de belangrijkste maatregelen uit de desbetreffende periode. Voor het overzicht van de maatregelen wordt de indeling van de hoofdstukken van het PDPO 2000-2006 gevolgd. Per maatregel komen doelstellingen, instrumenten en kengetallen over de uitvoering aan bod. Het betreft volgende steunmaatregelen:

- investeringen;
- vestiging;
- opleiding en vorming;
- landbouwbedrijven in probleemgebieden;
- milieumaatregelen in de landbouw;
- verbetering van de verwerking en afzet;
- bosbouw;
- bevordering en aanpassing ontwikkeling platteland;
- afzet van kwaliteitslandbouwproducten.

4.4.11 PDPO 2007-2013: ex ante evaluatie

Eind oktober keurde de Vlaamse Regering het nieuwe Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO 2) goed. Dit programma is de Vlaamse invulling van het Europees Plattelandsbeleid en wordt uitgevoerd via 4 assen:

- de verbetering van het concurrentievermogen van de land- en bosbouwsector;
- de verbetering van het milieu en het platteland;
- de ondersteuning van de leefkwaliteit op het platteland;
- het ontwikkelen van lokale ontwikkelingsstrategieën (leader).

De doelstellingen binnen deze assen worden gerealiseerd door middel van meer dan 40 verschillende maatregelen met een geraamd budget van 850 miljoen euro, waarvan bijna een kwart wordt gefinancierd door de Europese Commissie. Dit rapport bespreekt de financiële structuur, de omgevingsanalyse en relevantie, de interne en externe coherentie van de strategie en de regelingen voor uitvoering en beheer.

4.5 Rapporten

Voor het realiseren van een goed landbouwbeleid is het noodzakelijk te beschikken over betrouwbare en op cijfers en onderzoek gebaseerde ondersteuning. De afdeling Monitoring en Studie maakt jaarlijks een aantal rapporten op die beleidsrelevante kenmerken van de landbouw en haar omgeving, en de evoluties en trends in kaart brengen. Enkele voorbeelden

hiervan zijn de jaarlijkse rapporten over de productierekening van de landbouw (die de inkomensvorming uit de economische activiteit op het gebied van de landbouw meten, beschrijven en analyseren) en het rapport over de biologische landbouw (dat een overzicht biedt van de kengetallen van de biologische landbouw). Al deze rapporten kunnen worden gedownload van de site www.vlaanderen.be/landbouw (rubriek: Publicaties - Monitoring en Studie).

Een mooi voorbeeld van de rapportering is het eerste Landbouwrapport 2005. De doelstelling van het Landbouwrapport is om tweejaarlijks op Vlaams niveau informatie over de toestand van de land- en tuinbouw en het landbouwbeleid voor te stellen. Op deze wijze geeft het Landbouwrapport een onderbouwing van het gevoerde en te voeren landbouwbeleid. Tegelijk is het de bedoeling informatie over de Vlaamse land- en tuinbouw te verstrekken aan de burgers, waardoor het respect en het maatschappelijke draagvlak voor de land- en tuinbouw versterkt wordt.

Voor de inhoud van het Landbouwrapport is gekozen voor een beschrijving van de voornaamste land- en tuinbouwsectoren, aangevuld met een algemeen hoofdstuk waarin ook de voedingssector aan bod komt. Het hoofdstuk over het Vlaamse landbouwbeleid geeft een inzicht in de verschillende instrumenten die voorhanden zijn om het landbouwbeleid uit te werken en te implementeren, zowel in het kader van inkomensondersteunend beleid als het plattelandsbeleid. Aangezien landbouw als maatschappelijke activiteit, net als alle andere sectoren, een druk uitoefent op het leefmilieu, werd hierover een specifiek hoofdstuk geschreven. Dit laat tegelijk toe een link te leggen naar het Milieurapport (MIRA).

Enkele blikvangers uit het Landbouwrapport 2005:

- het aantal landbouwbedrijven in Vlaanderen is ten opzichte van 1995 teruggelopen met ongeveer 28% tot 34.410 in 2005. Aangezien de totale oppervlakte cultuurgrond de laatste tien jaar slechts weinig is veranderd (629.684 ha in 2005), is er duidelijk sprake van schaalvergroting in de Vlaamse land- en tuinbouw. Op deze bedrijven zijn er in 2005 bijna 67.000 mensen regelmatig tewerkgesteld. Net als bij het aantal bedrijven is ook hier een dalende tendens merkbaar (-19% sinds 1995);
- de totale waarde van de productie van de land- en tuinbouwsector bedraagt in 2004 bijna 4.470 miljoen euro. De veeteelt is veruit de belangrijkste sector, en neemt de laatste vijf jaar gemiddeld ruim 60% voor zijn rekening. De tuinbouw is verantwoordelijk voor 30% van de productiewaarde en de akkerbouw voor de resterende 10%. De Vlaamse landbouwsector heeft een aandeel van 1,3% in de totale Vlaamse bruto toegevoegde waarde van 2004;
- sinds 1995 is het aantal runderen continu gedaald tot 1.350.000 stuks in 2005. Dit is een daling van 22% in een periode van 10 jaar. Na een uitbreiding van de varkensstapel eind de jaren negentig, is er ook een continue afslanking merkbaar. Sinds 1995 is de totale varkensstapel met 15% gedaald tot 5.953.000 stuks. Ook de pluimveestapel kende een stijging in de tweede helft van de jaren negentig, maar sindsdien is er een continue daling. Dit resulteert in 2005 in een pluimveestapel van 29.316.000 stuks, wat 7% lager ligt dan in 1995;
- slechts 13,7% van alle bedrijven, waarvan het bedrijfshoofd ouder is dan 50 jaar, heeft een vermoedelijke opvolger. Dit probleem is duidelijk afhankelijk van de bedrijfsgrootte. Bij minder dan 10% van de kleinere bedrijven is er een vermoedelijke opvolger, terwijl dit bij meer dan 40% van de grote bedrijven het geval is;
- vanaf 2002 daalden de oppervlakte biologische landbouwbedrijven en het aantal bedrijven merkbaar. In 2005 kwam deze daling tot stilstand en bedroeg het areaal biologische landbouw 3.153 ha, wat overeenkomt met 0,5% van de totale Vlaamse cultuurgrond. In totaal zijn er in 2005 in Vlaanderen 236 landbouwbedrijven die aan biologische landbouw doen;
- de omzet van de Belgische voedingsindustrie bedroeg 31.013 miljoen euro in 2004, een stijging van 1,9% in vergelijking met 2003. Driekwart van de totale omzet in de voedingsindustrie is voor rekening van Vlaanderen. Hiermee is de voedingsindustrie de derde grootste industriële sector, na de metaalverwerkende en de scheikundige industrie. De bruto toegevoegde waarde van de voedingsnijverheid in België bedroeg 5.760 miljoen euro in 2004. Hiervan is 70% voor rekening van Vlaanderen. De Belgische voedingsindustrie heeft 15,4% van de totale werkgelegenheid in de industrie, namelijk 89.095 werknemers in 2005;

- de totale Belgische handel in landbouwproducten vertoont in 2004 een positief saldo van 2.304 miljoen euro. Vooral de handel in dierlijke producten draagt bij tot dit positieve saldo. De handel in landbouwproducten vertegenwoordigt respectievelijk 9,4% en 9,7% van de invoer en uitvoer van de totale Belgische handel. Het aandeel van de landbouwproducten in het totale positieve handelssaldo van België bedraagt zelfs 13,5%;
- in het kader van de MTR-hervorming werden 462.637 toeslagrechten toegekend aan 26.499 landbouwers. Het totale bedrag aan toeslagrechten in 2005 bedroeg 147,8 miljoen euro. Het plattelandsbeleid is een succes. De voorbije jaren werd 100% van de ter beschikking zijnde Europese middelen gebruikt voor investeringssteun, agromilieumaatregelen, vorming en plattelandsprojecten. Op een totaal landbouwareaal van bijna 630.000 ha valt naar schatting 15% onder één of meerdere agromilieumaatregelen uit het PDPO.

5 Managementondersteunende Dienstverlening

5.1 Boekhouding en Begroting

De dienst Boekhouding en Begroting staat in voor de opmaak en de uitvoering van de begroting.

5.1.1 Opmaak van de begroting

De begroting is een jaarlijkse raming van de vermoedelijke ontvangsten en uitgaven van een toekomstig jaar. Het is voornamelijk via de uitgavenbegroting dat de Vlaamse minister van Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid keuzes maakt m.b.t. het te voeren beleid. De begroting van de beleidskredieten (zie tabel 5.1) is opgesplitst in drie programma's met name Pr.54.1, Pr. 54.8 en Pr. 54.9. Deze programma's bevatten respectievelijk de kredieten voor de Entiteit Land- en Tuinbouw en Plattelandsbeleid, voor het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) en voor de Entiteit Uitvoering van het Landbouwbeleid.

Tabel 5.1 Definitieve begroting 2006 (in duizend euro)

Programma's	Vastleggingskrediet	Ordonnanceringskrediet	Machtigingen
54.1 Landbouw, tuinbouw en plattelandsbeleid	76.828	77.676	60.162
54.8 Dotatie aan het ILVO	14.622	14.622	0
54.9 Uitvoering van het Landbouwbeleid	14.878	15.064	0
Totalen	106.328	107.362	60.162

Naast deze beleidskredieten worden er nog apparaatskredieten in een horizontaal bestaansmiddelenprogramma voorzien met als doel de personeelsuitgaven en de algemene werking van het beleidsdomein te verzekeren.

5.1.2 Uitvoering van de begroting

Door middel van de begroting stelt het parlement jaarlijks kredieten ter beschikking van de uitvoerende macht om de uitgaven mogelijk te maken. De uitgavencyclus bestaat uit vier fasen, met name de vastlegging, de vereffening, de ordonnanciering en de uiteindelijke betaling.

Bij het doorlopen van deze vier fasen spelen verschillende actoren een rol naargelang het type dossier. De intern betrokken partijen zijn de bevoegde administraties en de dienst Boekhouding en Begroting. Extern zijn het de verschillende controleorganen zoals de Controleur van de Vastleggingen, de Inspectie van Financiën en het Rekenhof.

De eerste fase, met name de vastlegging, is noodzakelijk om het geld te reserveren, wanneer een nieuwe verbintenis gepland wordt.

In de fase van de vereffening wordt nagegaan of de schuld van de Staat werkelijk en wettelijk bestaat, wat de grootte ervan is en of ze eisbaar is.

Hierop volgt de ordonnanciering of het bevel tot betaling en als vierde en laatste fase de uiteindelijke betaling of kasuitgave die gebeurt op de centrale thesauriedienst.

Voor kleinere of veelvuldig voorkomende uitgaven kan er betaald worden via zogenaamde rekenplichtigen, die op een soepelere en snellere manier kunnen betalen.

Tabel 5.2 Overzicht van de behandelde dossiers in 2006

Vastleggingen	188
Ordonnanceringen	446
Ordonnanceringen via rekenplichtigen	6.518

Naast het tot een goed einde brengen van de interne betalingsdossiers, staat de dienst Boekhouding en Begroting ook in voor de controle van de boekhoudingen van het Fonds voor de Scheepsjongens en van het Eigen Vermogen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek.

5.2 Communicatie

5.2.1 Over gerichte informatie en persoonlijke communicatie

Via beurzen, website, publicaties en persberichten geeft het beleidsdomein zoveel mogelijk gerichte informatie op maat van haar klanten. Ondanks alle zorg waarmee dit gebeurt zijn er klanten die de draad kwijt raken en rechtstreeks bellen of mailen. De redenen hiervoor zijn meervoudig: (nog steeds) een versnippering van bevoegdheden over verschillende bevoegdheidsniveaus en het feit dat landbouw een sector is die vanuit vele invalshoeken relevant is (economie, ecologie, sociaal, ruimtelijke ordening,...). Vandaar de zorg voor en het belang van de rubriek 'Veelgestelde vragen' op de website.

5.2.2 Infovragen

In 2006 kreeg de communicatiedienst van het beleidsdomein Landbouw en Visserij een aanzienlijk aantal vragen van externe instanties via telefoon, e-mail en, vanaf september, via het vragenformulier op de website. Vanaf mei 2006 werd gestart met de systematische registratie van alle externe vragen. Dat levert de volgende vaststellingen op.

Van wie?

Naast de vragen van professionele land- en tuinbouwers en vissers, die de prioritaire doelgroep vormen van het beleidsdomein, worden veel infovragen gesteld door onder meer particulieren, banken, journalisten, agro-voedingsbedrijven, boekhoudkantoren, studenten, wetenschappers.

De eerste cijfers

In de periode mei-december kreeg de communicatiedienst in totaal 246 infovragen, een gemiddelde van 31 per maand. Het dient echter gezegd dat dit maar een gedeelte is van het totale aantal infovragen aan het beleidsdomein Landbouw en Visserij. In eerste instantie trachten wij onze klanten de mogelijkheid te bieden om rechtstreeks contact te nemen met de desbetreffende diensten.

40 vragen kwamen van particulieren, 80 van bedrijven, waaronder 35 van landbouwers, tuinbouwers of vissers. Voorts kwamen 38 infovragen van overheidsinstanties en 25 vragen hadden te maken met onderwijs of wetenschappelijk onderzoek. 15 vragen kwamen van andere instanties, hoofdzakelijk van de pers, en van 48 vraagstellers was de categorie onbekend.

63 vragen werden via e-mail gesteld, 148 via telefoon en 35 via het vragenformulier dat sinds september op de website beschikbaar is. Maanden met een hoog bezoekersaantal op de website leveren, logischerwijze, meer vragen op.

Waarover?

171 of 69% van het totale aantal vragen hadden te maken met materies van het beleidsdomein Landbouw en Visserij. Die gingen onder meer over subsidies en premies, pachtwetgeving, investeringssteun voor landbouw en visserij, vergunningen, stopzetting of overlaten van een landbouwbedrijf, promotie van landbouwproducten, informatie voor schoolopdrachten of wetenschappelijk onderzoek.

75 vragen of 31% hadden betrekking op bevoegdheden van andere overheidsdiensten en gingen in hoofdzaak over de in- en uitvoer van dieren en producten, voedselveiligheid en dierenwelzijn.

Van 166 vragen of 67% was de informatie geheel of gedeeltelijk op de website van het beleidsdomein terug te vinden.

5.2.3 'www.vlaanderen.be/landbouw' in cijfers

In 2006 kreeg de website 226.172 bezoekers of 836.780 pageviews. In vergelijking met 2005 waren er 35% meer bezoekers in 2006 en 29% meer pageviews, meer dan dubbel zo veel bezoekers als in 2004, en meer dan drie maal zo veel als in 2003. Het gemiddelde aantal bezoekers per dag toont eenzelfde evolutie.

Interessant

Het hoogste aantal bezoekers registreerden we op dinsdag 28 november 2006 met 996 bezoekers. Elke bezoeker bezoekt gemiddeld 3,69 pagina's (t.o.v. 3,86 in 2005). 64,6% zijn nieuwe bezoekers en 35,4% zijn terugkerende bezoekers. Topmaanden zijn maart en november. De zomervakantie is relatief gezien rustig.

Onze bezoekers komen hoofdzakelijk op de website terecht hetzij rechtstreeks via www.vlaanderen.be/landbouw of via favorieten/bookmarks. In tweede instantie via de zoekmachine Google. De portaal www.vlaanderen.be komt op een derde plaats, gevolgd door de site van de collega's van ILVO. Andere sites vanwaar doorgeklikt wordt zijn VILT, Intraland (intranet van het beleidsdomein), Europese Commissie,...

Als zoektermen bij Google (97,9% van onze bezoekers gebruikt Google) noteren we een top drie met op één "VLIF" (1.757), twee het "ministerie van landbouw" (1.359) en drie "koolzaad" (1.165).

5.2.4 Interne communicatie

Een belangrijke doelgroep waarvoor de communicatiedienst werkt zijn de eigen collega's. Veel aandacht gaat uit naar interne communicatie. Het meest in het oog springend zijn daarbij de intranetsite: "Intraland" en het (elektronische) personeelsblad B@bbeL.

Intraland

In 2005 telde Intraland 3.328 bezoekers of 141.535 pageviews. In 2006 waren dit 4.237 bezoekers of 228.563 pageviews. Gezien het opzet van het medium is het logisch dat het absolute aantal bezoekers in 2006 met 27% minder extreem stijgt dan het aantal pageviews met 61%.

Het elektronische personeelsblad B@BBel kent qua aantal lezers een (haast logische) status quo. In de eerste week na het verschijnen wordt het blad gemiddeld door om en bij de 700 collega's geconsulteerd.

5.2.5 Beurzen, publicaties en persberichten

Beurzen

In het kalenderjaar 2006 nam het beleidsdomein niet aan een regionale of nationale beurs deel. Een makkelijk jaar voor beurzen zou men kunnen denken, ware het niet dat het leeuwendeel van het werk voor de komende Agriflanders 2007 in 2006 gebeurt.

Los daarvan waren er een aantal "kleinere" initiatieven. De stand op Agro-expo te Roeselare was, in samenwerking met het ILVO, uitgewerkt rond het thema 'recirculatie van water in de glastuinbouw' met als blikvangers een opstelling van een zandfilter en een begeleidende handige brochure met praktische informatie.

Ook voor de opendeurdag van het POVLT 'Inspiratie voor Innovatie' te Rumbeke was er een productieve samenwerking met de collega's van het ILVO. Een themastand rond koolzaad gaf de landbouwer concrete informatie met, naast de reeds bestaande algemene brochure over koolzaad, een nieuwe publicatie "Koolzaadolie verkopen als brandstof. Hoe begin ik er aan?".

Gezien de bevoegdheid over de zeevisserij was het beleidsdomein eveneens present op de Defensiedagen van de Marinebasis te Zeebrugge en de Visserijfeesten in Oostende. Dit laatste wordt volledig door de dienst Zeevisserij van de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid op zich genomen.

Daarnaast organiseerde de communicatie de persvoorstelling van het Landbouwrapport 2005 in Asse en verleende haar medewerking aan de organisatie van de persvoorstelling van het Jongerenactieplan. Beide evenementen konden op heel wat mediabelangstelling rekenen.

Publicaties

Een overzicht van de publicaties 2006 (en recenter) vindt de geïnteresseerde lezer op www.vlaanderen.be/landbouw in de rubriek "Publicaties".

In het oog springende publicaties waren o.a.: "Recirculatie van water in de glastuinbouw", "Koolzaadolie verkopen als brandstof. Hoe begin ik er aan?" "Code van Goede Landbouwpraktijken" en de brochure: "Landbouw en Energie", het resultaat van een nauwe samenwerking met proeftuinen en -centra, alsook met andere instellingen en overheidsinstanties zowel Vlaams als federaal, waarbij het beleidsdomein het voortouw heeft genomen.

Traditioneel was er een jaarverslag. Minder traditioneel was dat dit voor het eerst een verslag was over de werking van de diensten die in 2006 bekend zouden zijn als "Departement" en "Agentschap". De vorige verslagen hadden immers betrekking op de diensten van de vroegere "Administratie Land- en Tuinbouw".

Persberichten

In 2006 werden 151 persberichten aan de gespecialiseerde landbouwpers aangeboden. Deze werden in goed vertrouwen overgenomen (in méér dan 90% van de gevallen).

Na de startpagina scoort “Nieuws” als pagina het beste op de website. “Nieuwsberichten” voert het klassement in de rubrieken aan.

5.3 Horizontale Juridische Dienstverlening

5.3.1 Regelgeving

5.3.1.1 Beter Bestuurlijk Beleid (BBB)

In 2006 heeft de Horizontale Juridische Dienstverlening bijgedragen tot een aantal besluiten of ontwerpen van besluiten inzake Beter Bestuurlijk Beleid, voorzien bij het kaderdecreet Bestuurlijk beleid van 18 juli 2003.

Als belangrijke besluiten die inzake Beter Bestuurlijk Beleid werden tot stand gebracht, kunnen worden vermeld:

- het besluit van de Vlaamse Regering van 17 maart 2006 betreffende de operationalisering van het beleidsdomein Landbouw en Visserij. Dit besluit heeft met ingang van 1 april 2006 het Departement Landbouw en Visserij en de twee intern verzelfstandigde agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid, respectievelijk het Agentschap voor Landbouw en Visserij en het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) in werking laten treden. Het Agentschap voor Landbouw en Visserij werd opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 2 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Agentschap voor Landbouw en Visserij. Het ILVO werd opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 28 april 2006 tot aanpassing van de sectorale regelgeving inzake het landbouw- en visserijbeleid aan de herstructurering van de Vlaamse administratie.

Ontwerpen die werden voorbereid in dit kader betreffen onder meer:

- de werking, het beheer en de boekhouding van het Eigen Vermogen bij het ILVO; het Eigen Vermogen werd opgericht bij het decreet van 23 december 2005 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2006, en is een belangrijk instrument voor de efficiënte werking van het ILVO;
- het Raadgevend Comité van het ILVO;
- het huishoudelijk reglement van het Raadgevend Comité van het ILVO.

5.3.1.2 Pachtwetgeving

Het samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gewesten m.b.t. de pachtwetgeving kwam tot stand op 27 oktober 2006 en preciseert de opdrachten die de gewesten op zich nemen in het kader van de pachtwetgeving. Bovendien werd in 2006 een lange administratieve procedure afgerond met het besluit van de Vlaamse Regering van

15 december 2006 houdende de vaststelling van de maximale rentabiliteitsoppervlakten, vermeld in de pachtwetgeving. Dit besluit actualiseert de maximale oppervlakten die in 1988 werden vastgesteld om een bijkomende bescherming te verlenen aan de pachter die zijn hoofdberoep in de landbouw heeft. De problematiek van de pachtwetgeving is voor de landbouw bijzonder belangrijk en is bepalend voor de bedrijfszekerheid en de financiële mogelijkheden van zeer veel landbouwbedrijven.

5.3.1.3 Institutioneel

Op 9 november 2006 kwam tussen de gewesten het samenwerkingsakkoord tot stand m.b.t. het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en preciseert de taken die respectievelijk het Vlaamse Gewest en het Waalse Gewest op zich nemen inzake het landbouwbeleid.

5.3.1.4 Fiscaal

Drie fiscale maatregelen werden voorbereid die ertoe strekken om enerzijds kapitaal van buiten de landbouw aan te trekken of te behouden in het onroerend goed dat wordt gebruikt voor de landbouw en om anderzijds de bedrijfszekerheid van de landbouw maximaal te vrijwaren, zonder afbreuk te doen aan de verantwoordelijkheid van de contracterende partijen. Deze voorstellen bouwen voort op de fiscale maatregelen die in 1988 en 1999 werden genomen ten gunste van loopbaanpachten en ten gunste van pachten bij authentieke akte met een eerste gebruiksperiode van minstens 18 jaar.

De voorgestelde maatregelen wijzigen:

- het Wetboek van Inkomstenbelastingen;
- het Wetboek der Successierechten;
- het Wetboek der Registratie-, hypotheek- en griffierechten.

De eerste maatregel is een federale aangelegenheid.

De tweede en derde maatregel zijn een gewestelijke aangelegenheid.

De voorgestelde maatregelen kunnen een belangrijke bijdrage leveren in het bevorderen van de bedrijfsopvolging en zullen niet onmiddellijk leiden tot aanzienlijk minder ontvangsten voor de overheid.

5.3.2 Geschillenbeheer

Inzake dioxine kunnen o.m. een arrest van het Arbitragehof van 8 november 2006 en twee arresten van de Raad van State van 9 oktober 2006 worden vermeld.

Ook inzake de driemijlszone en de economische band in de zeevisserij werden goede resultaten behaald voor de Raad van State.

Een hogere voorziening bij het Hof van Justitie werd ingediend in het geschil met de Europese Commissie m.b.t. de akkerbouwpremies 1999-2001.

5.3.3 Adviesverlening

Dagelijks worden via 1700 (de vroegere Vlaamse Infolijn) of via de communicatiedienst rechtstreeks per mail, brief of telefoon, vragen voorgelegd m.b.t. pachtrecht of landbouwrecht. Ook op internet behoort de terzake verstrekte informatie tot de meest bezochte thema's.

Er wordt ook deelgenomen aan vergaderingen, werkgroepen enz. die worden georganiseerd met het oog op de goede werking van de Vlaamse overheid in het algemeen, en het Vlaams Ministerie van Landbouw en Visserij in het bijzonder.

5.4 Logistiek

5.4.1 Beter Bestuurlijk Beleid (BBB)

In het kader van de invoering van BBB, zorgde de cel logistiek voor het volgende:

- organiseren van de Startdag op 15 mei 2006;
- aanpassen van sjablonen en adresgegevens aan BBB-structuur;
- aanpassen van logistieke kredieten en rapportering aan BBB-structuur;
- overnemen van ALT-kredieten, contracten en bijhorende dienstverlening.

5.4.2 Voorbereiding en coördinatie verhuizingen

5.4.2.1 Herschikkingen in Merelbeke, Brugge en Oostende naar aanleiding van BBB

De cel logistiek zorgde ervoor dat de entiteiten die door de herstructurering werden samengevoegd, ook fysiek werden bijeen gebracht.

5.4.2.2 Verhuizing van hoofdbestuur en buitendienst Vlaams-Brabant naar Ellips

In uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering van 27 januari 2006, verhuizen het hoofdbestuur en de buitendiensten Vlaams-Brabant in maart 2007 naar het Ellips-gebouw gelegen in de noordwijk van Brussel. De buitendiensten Vlaams-Brabant worden er tijdelijk gehergroepeerd in afwachting van de realisatie van het Vlaams Administratief Centrum (VAC) Leuven.

Ongeveer 500 ambtenaren van het beleidsdomein Landbouw en Visserij zullen hun intrek nemen in het Ellips-gebouw, waar overigens ook andere beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid zullen worden gehuisvest. In het Ellips-gebouw zal worden gewerkt volgens het concept "Anders Werken" met officesharing (80%).

De cel logistiek deed hiervoor volgend voorbereidend werk:

- intekenen van de verschillende verdiepingen van het nieuwe Ellipsgebouw via bilateraal overleg;
- toewijzen van nieuwe telefoonnummers;
- plannen van aankopen noodzakelijk voor "Anders Werken";

- afbouwen van magazijnbeheer, overschakelen naar online bestellen van kantoor materiaal en opstarten van pilootproject NES (Never Ending Store)-kasten;
- herbestemmen van het meubilair uit WTC III en Leuvenseplein / Treurenberg naar het ILVO in Merelbeke en de Zeevisserij in Oostende.

5.4.2.3 Verhuizing van buitendienst Antwerpen naar VAC Anna Bijns

De cel logistiek deed hiervoor het voorbereidende werk door deelname aan de werkgroepen en door opvolging van de problematiek.

5.4.3 Archivering

In 2006 werd een projectverantwoordelijke documentbeheer aangeworven
Volgende acties werden gerealiseerd:

- overdragen van de archieven ouder dan 2001 naar de Federale Overheidsdienst Economie, zowel binnen het hoofdbestuur als binnen de verschillende buitendiensten;
- voorbereiden van het “Anders Werken”- concept dat zal worden toegepast in de VAC's, o.a. door het organiseren van trash-days en door de aanzet te geven tot het ontwikkelen van een groepsklassement op celniveau;
- inventariseren van het archief aanwezig in het departement, het agentschap en de buitendienst Antwerpen. Deze basisinventarisatie is een aanzet tot de uitbouw van een meer omvattend documentbeheersplan in 2007;
- opstarten van een bibliotheek met bijhorende inventarisatie ter voorbereiding van de verhuis naar het Ellips-gebouw;
- ontwerpen en naleven van een overeenkomst met het Rijksarchief in verband met de bewaring en vernietiging van enkele grote archiefreeksen, waaronder Naschoolse Vorming (afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling), VLIF-dossiers en Agrovoeding (afdeling Structuur en Investerings);
- bepleiten en voorzien van de nodige archiefruimte in de nieuwe VAC's, met bijzondere aandacht voor de afsluitbaarheid van de archieven en de aanwezigheid van voldoende hoge kasten binnen een “Anders Werken”-omgeving.

5.5 Personeel en Organisatieontwikkeling

Op 1 april 2006 ging Beter Bestuurlijk beleid (BBB) van start voor het beleidsdomein Landbouw en Visserij. Concreet betekende dit voor de dienst Personeel, het beheer van een 150-tal bijkomende personeelsdossiers. Ook het aanpassen van de organisatiestructuur in Vlimpers, procedures tot aanstelling van de Leidinggevende ambtenaren, het opstellen van het migratiebesluit en de gefaseerde inwerkingtreding van een nieuw personeelsstatuut, vloeiden hier onder meer uit voort. Alle collega's van de dienst Personeel, werkten samen om dit veranderingsproces in goede banen te leiden.

Daarnaast werd in 2006 werk gemaakt van een diversiteitsbeleid en het integriteitsproject.

Het Vlaamse gelijke kansen- en diversiteitsbeleid is gericht op vijf doelgroepen:

- gender;
- personen met een arbeidshandicap;
- personen van allochtone afkomst;
- kortgeschoolden;
- ervaren werknemers (+ 45).

Ook het beleidsdomein Landbouw en Visserij wil zijn steentje bijdragen tot dit beleid. Zo werkte de dienst Personeel, samen met de werkgroep Gelijke Kansen en Diversiteit van het beleidsdomein Landbouw en Visserij aan de opmaak van het diversiteitsplan 2006, het eerste diversiteitsplan binnen het beleidsdomein Landbouw en Visserij. In uitvoering van dit plan werd ondermeer gewerkt aan de voorbereidingen van de organisatie van een nulmeting binnen het beleidsdomein dat in 2007 uitvoering zal krijgen.

Om de personeelsleden van het beleidsdomein Landbouw en Visserij ervan bewust te maken dat er op de werkvloer ethische dilemma's kunnen opduiken én om een open en veilig klimaat te creëren waar deze bespreekbaar zijn, hebben de lijnmanagers het initiatief genomen om alle personeelsleden van het beleidsdomein Landbouw en Visserij een dilemmatraining te laten volgen. In 2006 hebben al 20% van onze personeelsleden een dergelijke training gevolgd. Bedoeling is om in 2007 op hetzelfde elan door te gaan en de overige personeelsleden een dergelijke training te laten volgen. Tijdens de trainingen is het ontwerp van deontologische code een belangrijk werkinstrument. De bedoeling is om mede aan de hand van de resultaten uit de dilemmatrainingen een algemene deontologische code voor het beleidsdomein Landbouw en Visserij uit te werken, waarin tevens bestaande reglementering zal worden geïnventariseerd. Dit om een eerste ondersteuning te bieden bij het omgaan met de beslissingsruimte van de personeelsleden en met eventuele ethische dilemma's.

6 Directoraat-generaal

6.1 Interne Audit

De Interne Audit van het Agentschap voor Landbouw en Visserij behoort samen met de afdeling Markt- en Inkomensbeheer (zie hoofdstuk 7) en de afdeling Procesondersteuning (zie hoofdstuk 8) tot het Vlaams Betaalorgaan, dat instaat voor het tijdig, correct en efficiënt uitvoeren van het Europees landbouwbeleid op Vlaams niveau. Overeenkomstig de Europese regelgeving verifieert de Interne Audit de uitgaven en de inkomsten die ten laste vallen van het Europees Landbouwgarantiefonds en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling.

De leidraad doorheen de werkzaamheden van de Interne Audit wordt gevormd door enerzijds de langetermijnplanning en anderzijds de planning betreffende de beveiliging van de informatiesystemen. De langetermijnplanning is voornamelijk gericht op de verificatie van de maatregelen van het landbouwbeleid, met inbegrip van de plattelandsmaatregelen, en dit verspreid over een periode van 5 jaar.

De planning betreffende de beveiliging van de informatiesystemen spitst de aandacht toe op de analyse ervan en de verificatie van de overeenstemming van de beveiliging van de informatiesystemen met een internationale standaard voor beveiliging, nl. de BS ISO/IEC 17799.

Beide planningen zijn opgesteld op basis van een risicoanalyse, die toelaat om per auditonderwerp op een objectieve manier de risico's te kwantificeren en om, gekoppeld aan de grootte van de desbetreffende risico's, de auditfrequentie per onderwerp te bepalen. Deze elementen maken het mogelijk om een gefundeerde en realistische planning op te stellen, rekening houdend met de voorhanden zijnde middelen. Eens de planning volledig is opgesteld, kan van start gegaan worden met de uitvoering ervan.

In het kader van de langetermijnplanning werkte de Interne Audit de onderstaande planning voor auditjaar 2006 af:

- bedrijfstoeslag;
- melkpremie;
- investeringen in landbouwbedrijven;
- tabak en beheer productiequota tabak;
- overgangsmaatregelen m.b.t. het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds;
- milieumaatregelen in de landbouw (nieuw regime);
- zaaizaadvermeerdering (lijnzaad en spelt);
- bedrijfsbeheer;
- bevordering van de aanpassing en ontwikkeling van plattelandsgebieden;
- omschakelingspremie tabak;
- derdebetaling.

In het kader van de planning betreffende de beveiliging van de informatiesystemen werkte de Interne Audit de onderstaande planning voor auditjaar 2006 af:

- analyse van de beveiliging van de informatiesystemen bij het Vlaams Betaalorgaan;
- analyse van de beveiliging van de informatiesystemen bij de beheersdienst RO-Vlaanderen (het voormalige AROHM).

Met het oog op het behalen van een zekere graad van maturiteit ten opzichte van de ISO-norm ISO 17799, werd door het Vlaams Betaalorgaan een werkgroep opgericht om de beheersdiensten te ondersteunen bij de implementatie van de ISO-norm. Hierbij werd rekening gehouden met de proportionaliteitsregel. De Interne Audit is, samen met het Team ICT-Veiligheid, vertegenwoordigd in deze werkgroep en vervult op deze wijze een actieve rol in het opvolgen van de acties die getroffen worden op het vlak van informatieveiligheid.

De auditwerkzaamheden voor 2006 brachten geen materiële fouten aan het licht. Dit neemt echter niet weg dat m.b.t. een aantal premiemaatregelen enkele tekortkomingen werden vastgesteld. Het resultaat van de auditcontrole is per auditonderwerp terug te vinden in een eindrapport, waarbij de Interne Audit telkens ook een aantal aanbevelingen formuleert. Deze auditaanbevelingen moeten het Vlaams Betaalorgaan en de beheersdiensten ertoe aanzetten om verbeteringsacties te treffen. Hieromtrent werd ook een opvolgingsprocedure opgestart, die ervoor zorgt dat de geauditeerde diensten deze auditaanbevelingen niet uit het oog verliezen.

Op deze wijze biedt de Interne Audit van het Agentschap voor Landbouw en Visserij een redelijke garantie dat de inningen en uitgaven van het Vlaams Betaalorgaan op een verantwoorde en legale manier tot stand komen. De opdracht van de Interne Audit binnen het Vlaams Betaalorgaan kan dus als volgt worden omschreven: per maatregel wordt gerapporteerd omtrent de juistheid, de volledigheid, de tijdigheid, de rechtmatigheid en de conformiteit van het onderliggend proces en de daaruit voortvloeiende financiële transacties.

De auditwerkzaamheden van de Interne Audit zijn tenslotte eveneens een vertrekpunt voor de auditwerkzaamheden van de certificeerder van de rekeningen. Ook in 2006 stelde deze een accountantsverklaring op, waarin met redelijke zekerheid werd gesteld dat de bij de Commissie ingediende rekeningen waarheidsgetrouw, volledig en nauwkeurig zijn en dat de procedures voor de interne controle naar behoren functioneren, conform de terzake geldende Europese bepalingen.

7 Afdeling Markt- en Inkomensbeheer

De afdeling Markt- en Inkomensbeheer behoort samen met de afdeling Procesondersteuning (zie hoofdstuk 8) en de Interne Audit (zie hoofdstuk 6) tot het Vlaams Betaalorgaan, dat instaat voor het tijdig, correct en efficiënt uitvoeren van de maatregelen inzake inkomensondersteuning en productiebeheersing van het Europees landbouwbeleid op Vlaams niveau. Dit gebeurt op basis van het geïntegreerd beheers- en controlesysteem (GBCS). De afdeling Markt- en Inkomensbeheer bestaat uit een hoofdbestuur met 4 technische diensten die instaan voor de organisatie en de implementatie van de maatregelen en 5 buitendiensten die de dossierbehandeling verzekeren en instaan voor de uitvoering van de diverse controles.

7.1 Dienst Referenties

De dienst Referenties beheert alle referentiegegevens die nodig zijn om rechtstreekse inkomenssteun te kunnen verkrijgen en/of om de productiebeheersing te kunnen uitvoeren. Dit omvat het beheer van de toeslagrechten in het kader van de bedrijfstoelageregeling, het beheer van de premierechten voor zoogkoeien in het kader van de zoogkoeienpremie en het beheer van de melkquota en de leveringen en rechtstreekse verkopen van melk. Hiertoehoren ook het beheer van de heffing in de melksector en van de schoolmelksubsidies.

7.1.1 Beheer van toeslagrechten

7.1.1.1 Overzicht van 2005 en 2006

Eind 2005 werden de toeslagrechten definitief toegekend. Er hebben zich ten opzichte van 2005 een aantal wijzigingen voorgedaan in aantallen zoals die vermeld staan in het jaarverslag 2005.

Die wijzigingen zijn hoofdzakelijk toe te schrijven aan de bezwaarschriften tegen de (niet) toekenning van toeslagrechten die begin 2006 werden ingediend.

Vanaf 2006 zijn de toeslagrechten opnieuw gewijzigd door de overdrachten van toeslagrechten, de ontkoppeling van de melk- en tabakspremie en de integratie van de compensatiesteun voor suikerbieten en cichoreiwortelen in de bedrijfstoelageregeling. Tabel 7.1 geeft de situatie weer voor en na de ontkoppeling.

Tabel 7.1 Verdeling definitieve toeslagrechten (TR) volgens type toeslagrecht

Situatie op 31/12/2005 (voor ontkoppeling)	Gewone TR	Braak TR	Speciale TR	Totaal (1)
Aantal landbouwers met toeslagrechten	26.141	2.034	429	26.538
Totaal aantal toeslagrechten	456.561,05	5.880,15	559,97	463.001,17
Gemiddeld aantal toeslagrechten per landbouwer	17,47	2,89	1,31	17,45
Som van toeslagrechten (waarde x aantal) (euro)	144.639.622	2.202.568	1.114.818	147.957.008
Gemiddeld toeslagrecht (waarde x aantal) (euro)	316,80	374,58	1.990,85	319,56
Situatie op 31/12/2006 (na ontkoppeling)				
Aantal landbouwers met toeslagrechten	26.065	1.990	256	26.275
Totaal aantal toeslagrechten	483.398,52	5.271,88	329,14	488.999,54
Gemiddeld aantal toeslagrechten per landbouwer	18,55	2,65	1,29	18,61
Som van toeslagrechten (waarde x aantal) (euro)	234.406.778	1.984.727	672.113	237.063.618
Gemiddeld toeslagrecht (waarde x aantal) (euro)	484,91	376,47	2.042,03	484,79

(1): Sommige landbouwers bezitten een combinatie van gewone, braak en speciale toeslagrechten

7.1.1.2 Overdracht van toeslagrechten

Sinds 1 januari 2006 kunnen landbouwers hun toeslagrechten overdragen. De volgende drie types van overdrachten zijn mogelijk:

- definitieve overdracht van toeslagrechten zonder gelijktijdige verkoop van grond;
- definitieve overdracht van toeslagrechten met gelijktijdige verkoop van grond;
- tijdelijke overdracht van toeslagrechten met gelijktijdige verhuur van grond.

Overdrachten van toeslagrechten kunnen het ganze jaar door worden aangevraagd. In 2006 werd noch bij definitieve, noch bij tijdelijke overdracht van toeslagrechten een afhouding voor de reserve toegepast.

Door een wijziging in de Europese wetgeving eind augustus 2006 zijn een aantal voorwaarden versoepeld met betrekking tot de overdracht van toeslagrechten. Hierdoor werd ook de vrijwillige afstand van toeslagrechten aan de reserve mogelijk.

Tabel 7.2 geeft een overzicht van het aantal ingediende overdrachtformulieren. Elke overdracht van Vlaamse toeslagrechten moet worden aangevraagd bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij. Waalse toeslagrechten worden beheerd door het Waalse Gewest en dus moeten overdrachten van Waalse toeslagrechten daar aangevraagd worden.

Tabel 7.2 Overzicht van de overdrachten van Vlaamse toeslagrechten (TR) in 2006

Mogelijkheid	Totaal aantal aanvragen	Percentage aanvaarde aanvragen	Aantal overgedragen TR	Bedrag aan overgedragen TR
Definitieve overdracht zonder grond	3.748	93,12	33.156,93	9.743.339,36
Definitieve overdracht met grond	36	52,78	46,24	14.467,81
Tijdelijke overdracht met grond	173	89,60	814,37	20.150.621,00
Totaal	3.957	92,60	34.017,54	29.908.428,17

7.1.2 Beheer van premierechten voor zoogkoeien

Om in aanmerking te komen voor een zoogkoeienpremie moet een landbouwer over premierechten voor zoogkoeien beschikken. Europa heeft de hoeveelheid premierechten bepaald voor België. Deze hoeveelheid werd verder uitgesplitst per regio. Voor Vlaanderen is het plafond vastgesteld op 127.548 premierechten.

In de maand februari 2006 konden jonge landbouwers van maximaal 40 jaar, die minder dan 5 jaar gestart zijn en aan alle voorwaarden voldoen, gratis premierechten bijvragen uit de Vlaamse reserve. In 2006 werden op deze wijze 1.128 premierechten gratis verdeeld aan 282 jonge, startende landbouwers.

In februari was ook de overdracht van premierechten voor zoogkoeien tussen Vlaamse landbouwers mogelijk. In 2006 werden 500 overdrachtdossiers aanvaard waarbij 4.509 premierechten een nieuwe eigenaar vonden. Via 161 bedrijfsovernames werden daarenboven nog 2.970 premierechten overgedragen aan de betrokken overnemers. In 2006 waren 7.044 rundveehouders in het bezit van premierechten voor zoogkoeien.

7.1.3 Beheer van de melkquota

7.1.3.1 Definitieve quotumoverdrachten: osmose

45 Vlaamse landbouwers vroegen een definitieve osmose van hun quotum 'rechtstreekse verkopen' naar hun quotum 'leveringen'. In totaal werd op deze manier 1.645.832 liter omgezet in quotum 'leveringen'. 7 landbouwers vroegen een omgekeerde osmose. In totaal werden 447.938 liter omgezet naar quotum 'rechtstreekse verkopen'.

7.1.3.2 Definitieve quotumoverdrachten: quotumfonds en mobiliteiten

De mogelijkheid tot definitieve quotumoverdracht aan derden werd sinds het melkjaar 2004-2005 sterk uitgebreid. Het aantal dergelijke quotumoverdrachten was in 2005-2006 dan ook opmerkelijk hoger dan in de voorgaande jaren. In 2006 behandelde het Agentschap voor Landbouw en Visserij 1.460 overdrachtdossiers tussen landbouwers, waarvan 385 overnamedossiers (goed voor 122,41 miljoen liter), 1.045 dossiers met cumul van quotum (goed voor 72,62 miljoen liter) en 30 verhuisdossiers. Er werden ook 2.695 tijdelijke overdrachten (leasings) goedgekeurd.

Landbouwers kunnen hun quotum aan derden verkopen op voorwaarde dat 40% van hun quotum en alle eerder bij het quotumfonds aangekochte liters afgestaan worden aan het quotumfonds (de zogenaamde 40/60 regeling). In 2006 maakten 756 landbouwers 40,78 miljoen liter quotum vrij via het quotumfonds.

Daarnaast kunnen landbouwers quotum aankopen uit het quotumfonds. Landbouwers die in aanmerking komen als jonge starter kregen hierbij 4 keer zoveel liter quotum toegewezen in vergelijking tot de andere landbouwers. De prijs voor 1 liter quotum bedroeg 0,39131205 euro per liter (tabel 7.3).

Tabel 7.3 Overzicht van de verdeling van het quotumfonds

Overnemers quotumfonds	Jonge landbouwers	Andere landbouwers
Totaal aantal	870	4.144
Liter per producent	21.736	5.434
Liter per categorie	18.811.732	22.333.554

7.1.3.3 Beheer van de heffing

Het nationaal quotum 'leveringen' en 'rechtstreekse verkopen' werd tijdens het tijdvak 2005-2006 niet overschreden. België was dan ook geen heffing verschuldigd aan de Europese Unie.

7.1.4 Beheer van schoolmelksubsidies

Er worden subsidies toegekend voor de verdeling van melk en zuivelproducten aan leerlingen die behoren tot het kleuteronderwijs, het lager en secundair onderwijs. Zowel de leveranciers die de gesubsidieerde producten leveren als de onderwijsinstellingen moeten een erkenningsaanvraag indienen bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij. Om van deze steun te kunnen genieten, kiest elke onderwijsinstelling één enkele leverancier waarmee ze een verbintenis aangaat.

Voor het schooljaar 2005-2006 waren er 65 leveranciers die 1.966 onderwijsinstellingen bevoorraadden. Hierdoor konden 586.511 leerlingen genieten van gesubsidieerde melk. Momenteel bedraagt de hoeveelheid gesubsidieerde melk 0,25 liter per leerling. De toelage werd voor de tweede maal op rij verlaagd: voor volle melk bedroeg dit afgerond 0,19 euro per liter, voor halfvolle melk 0,15 euro per liter en voor magere melk 0,11 euro per liter.

7.1.5 Ontkoppelingen in 2006

In 2006 werden de melkpremie en de tabakspremie ontkoppeld. Daarnaast werd de compensatiesteun voor suikerbieten en cichorei geïntegreerd in de bedrijfstoelageregeling.

7.1.5.1 Ontkoppeling van de melkpremie en extra betalingen

Voor de ontkoppeling van de melkpremie moesten de landbouwers een aanvraag tot integratie van de melkpremie en extra betalingen indienen voor 15 mei 2006. Van de 7.850 verstuurd integratieaanvragen hebben 7.812 landbouwers hun integratieaanvraag ingediend die allemaal aan een administratieve controle onderworpen werden. Er werden 7.786 aanvragen aanvaard voor uitbetaling. 26 integratieaanvragen werden geweigerd omdat 14 landbouwers niet hadden geproduceerd of vermarkt in het tijdvak 2005-2006, en 12 landbouwers geen landbouwactiviteit uitoefenden op 2 mei 2006.

7.1.5.2 Ontkoppeling van de tabakspremie

Als eerste stap in de hervorming werden voor iedere tabaksteler de referentiegegevens individueel bepaald. Dit gebeurde op basis van de referentie jaren 2000, 2001 en 2002.

Deze gegevens werden opgenomen in een individueel overzicht per landbouwer. Dit overzicht werd, samen met een toelichtingsnota en herzieningsaanvraagformulieren, begin december 2005 verstuurd naar alle landbouwers die over referentiegegevens beschikten. In totaal werden hierbij 240 landbouwers aangeschreven.

Landbouwers die hun referentiegegevens betwistten of in een uitzonderlijke situatie verkeerden, konden tot 31 januari 2006 een herziening van hun referentiegegevens aanvragen. Er waren 3 verschillende herzieningscategorieën.

In totaal werden 114 herzieningsaanvragen ingediend door 98 verschillende landbouwers. Van deze aanvragen werd 70% (volledig of deels) ontvankelijk verklaard (tabel 7.4).

Alle herzieningsaanvragen waren in februari 2006 verwerkt. Na de verwerking van de herzieningsaanvragen, werden de referentiegegevens herberekend en opnieuw meegedeeld aan de betrokken landbouwers.

Aan alle landbouwers die over referentiegegevens voor tabak beschikten, werd een formulier toegestuurd waarmee de integratie van de ontkoppelde tabakssteun in de bedrijfstoelageregeling aangevraagd kon worden. Uiteindelijk werden aan 233 landbouwers referentiegegevens toegekend en geïntegreerd in de bedrijfstoelageregeling.

Tabel 7.4 Aantal ingediende en ontvankelijke herzieningsaanvragen, weergegeven per categorie

Categorie	Aantal	%	Aanvaard		Geweigerd		Deels aanvaard	
			Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Categorie 1								
Betwisting van de referentiegegevens	13	18,84	2	2,9	10	14,49	1	1,45
Categorie 2								
Landbouwers die tijdens de referentieperiode met een landbouwactiviteit zijn begonnen	13	18,84	3	4,35	10	14,49	0	0
Landbouwers met een overmachtsituatie of met uitzonderlijke omstandigheden	69	100	52	75,36	15	21,74	2	2,9
Categorie 3								
Volledige bedrijfsovername	19	27,54	19	27,54	0	0	0	0
Totaal	114	-	76	66,67	35	30,7	3	2,63

7.1.5.3 Integratie van de compensatiesteun voor suikerbieten en cichoreiwortelen

In het kader van de Europese regelgeving werd beslist om de communautaire ondersteuning voor suiker in de periode 2006-2009 stapsgewijs te verlagen. Deze verminderde marktsteun wordt gecompenseerd door aan de telers van suikerbieten en cichoreiwortelen (voor de inulineproductie) een inkomenssteun toe te kennen via hun bedrijfstoeslag. De ontwikkeling van deze compensatiesteun verloopt omgekeerd evenredig met de daling van de prijzen.

In België werd voor het berekenen van de nieuwe toeslagrechten bij de telers van suikerbieten uitgegaan van de referentieperiode 2005 en een forfaitair rendement van 80.200 kg suikerbieten per ha. Voor de telers van cichoreiwortelen is de berekening gebaseerd op de referentieperiode 2003-2004 en een forfaitair rendement van 50.300 kg cichoreiwortelen per ha.

In maart identificeerde de afdeling Markt- en Inkomensbeheer de landbouwers die in die referentieperiodes beschikten over referentiegegevens. Deze landbouwers werden in april op de hoogte gebracht van de resultaten van de identificatie. Zij ontvingen de documenten voor de aanvraag van de integratie van de compensatiesteun en de formulieren voor de herziening.

In november 2006, na de verwerking van de integratieaanvragen en de herzieningen (tabel 7.5), konden de toeslagrechten van de betrokken landbouwers berekend worden.

Tabel 7.5 Aantal ingediende en ontvankelijke herzieningen, per categorie

Categorie	Ontvankelijk		Niet ontvankelijk		Ingediend	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Categorie 1: betwisting van de toegewezen begunstigde	23	62,2	14	37,8	37	7,6
Categorie 2: betwisting van de referentiegegevens	17	30,9	38	69,1	55	11,2
Categorie 3: onbillijkheid (enkel cichorei)	2	100,0	0,0		2	0,4
Categorie 4.1: overname van referentiegegevens - volledige bedrijfsovername	204	84,3	38	15,7	242	49,4
Categorie 4.2: overname van referentiegegevens - gedeeltelijke bedrijfsovername	9	31,0	20	69,0	29	5,9
Categorie 5: definitieve overdracht van toeslagrechten	39	59,1	27	40,9	66	13,5
Categorie 6: tijdelijke overdracht van toeslagrechten	33	55,9	26	44,1	59	12,0
Eindtotaal	327	66,7	163	33,3	490	100,0

Van de vastgestelde referentiegegevens voor de suikerbieten en voor de cichoreiwortelen werden respectievelijk 99,3% en 99,5% geïntegreerd in de bedrijfstoelageregeling (tabel 7.6).

Tabel 7.6 Referentiegegevens voor suikerbieten en cichoreiwortelen en integratie van de compensatiesteun in de bedrijfstoelageregeling

	Suikerbieten (kg)		Cichoreiwortelen (kg)	
	Aantal	%	Aantal	%
Referentiegegevens waarvoor geen integratieaanvraag werd ingediend	13.055.282	0,6	620.500	0,5
Referentiegegevens waarvoor een niet-ontvankelijke integratieaanvraag werd ingediend	2.103.766	0,1	0	0,0
Referentiegegevens die opgenomen werden in de bedrijfstoelageregeling	2.033.992.891	99,3	131.047.310	99,5
Referentiegegevens totaal	2.049.151.939	100,0	131.667.810	100,0

7.1.5.4 Aanvragen via de nationale reserve

In april 2006 werd de procedure voor de aanvraag van referentiebedragen uit de nationale reserve opgestart. Welbepaalde categorieën konden extra toeslagrechten uit de nationale reserve verkrijgen. Ook landbouwers die gronden hadden verloren door specifieke omstandigheden buiten hun wil en die hierdoor minder gronden dan toeslagrechten overhielden, konden via de nationale reserve een compressie van hun aantal toeslagrechten aanvragen.

De indieningsperiode voor aanvragen voor de nationale reserve liep tot 15 mei 2006. Na verwerking van de aanvragen werden de landbouwers op de hoogte gebracht of zij al dan

niet in aanmerking kwamen voor de nationale reserve. In december 2006 werd het definitieve resultaat van hun aanvraag meegedeeld.

Tabel 7.7 geeft de ontvankelijkheid van de aanvragen voor de nationale reserve weer, opgesplitst per categorie.

Tabel 7.7 Aantal ingediende en (niet-)ontvankelijke aanvragen voor de nationale reserve, weergegeven per categorie

Type aanvraag	Beslissing			Aantal weerhouden (1)
	Aantal dossiers	Niet-ontvankelijk	Ontvankelijk	
Investerings in productiecapaciteit voor tabaksteelt – Aankoop of langetermijnpacht van landbouwgrond	12	8	4	4
Investerings in productiecapaciteit voor cichoreiteelt – Aankoop of langetermijnpacht van landbouwgrond	1	0	1	1
Schenking of vererving van Vlaamse landbouwgrond die tijdens het referentiejaar 2005 verhuurd was	3	1	2	2
Investerings in productiecapaciteit voor suikerbietenteelt – Aankoop of langetermijnpacht van landbouwgrond	44	10	34	34
Aankoop van Vlaamse landbouwgrond die tijdens het referentiejaar 2005 verhuurd was	8	3	5	3
Schenking of vererving van Vlaamse landbouwgrond die tijdens de referentieperiode 2000-2002 verhuurd was	5	3	2	1
Aankoop van Vlaamse landbouwgrond die tijdens de referentieperiode 2000-2002 verhuurd was	36	13	23	21
Landbouwers die in 2006 minder ha hebben dan toeslagrechten omwille van een specifiek nadeel	45	31	14	14
Eindtotaal	154	71	83	78
Percentage	-	44,80%	55,20%	51,90%

(1) : Het aantal weerhouden dossiers is lager dan het aantal ingediende dossiers met beslissing 'OK'. (vb. Landbouwer heeft 2 dossiers met beslissing 'OK' (aanvraag werd voor 2 categorieën ingediend), slechts 1 kan worden weerhouden)

7.2 Dienst Aangiftes

De dienst Aangiftes staat in voor het beheer van alle aangiftes in het kader van de rechtstreekse inkomenssteun.

7.2.1 Verzamelaanvraag 2006

Om rechtstreekse inkomenssteun te verkrijgen, moet de landbouwer sinds 2005 een verzamelaanvraag indienen. Door middel van de verzamelaanvraag 2006 werd de aanvraag van de bedrijfstoelag en de aangifte van de agromilieumaatregelen in beheer bij het beleidsdomein Landbouw en Visserij geïntegreerd. Voor deze agromilieumaatregelen was deze aangifte tevens ook de premieaanvraag. De beheersovereenkomsten van de Vlaamse Landmaatschappij moesten echter ook nog bij de Vlaamse Landmaatschappij zelf aangegeven worden.

In de verzamelaanvraag moet de landbouwer telkens aangifte doen van alle percelen die hij in gebruik heeft. Daarnaast moet hij aangeven op welke percelen hij zijn toeslagrechten wenst te activeren en met welke teelten hij dat wil doen.

Gepersonaliseerde verzamelaanvragen met bijhorende fotoplannen met aanduiding van alle referentiepercelen en een toelichtingsnota, werden op 13 maart 2006 naar 28.494 landbouwers verstuurd. In de verzamelaanvraag werd ook gepersonaliseerde informatie over de na te leven randvoorwaarden aangeboden. De landbouwers konden hun verzamelaanvraag indienen tot 2 mei 2006. Uiteindelijk hebben 26.823 landbouwers een geldige verzamelaanvraag ingediend en op die wijze de toekenning van de bedrijfstoelage aangevraagd. De registratie en verwerking van de verzamelaanvraag gebeurt door de buitendiensten van de afdeling Markt- en Inkomensbeheer aan de hand van het GBCS. Alle aanvragen worden hierbij systematisch onderworpen aan een uitgebreide reeks van automatische en manuele administratieve controles. De op de fotoplannen aangegeven percelen worden door deze buitendiensten tevens grafisch ingetekend in het gedetailleerde Geografisch Informatie Systeem (GIS). Tabel 7.8 geeft de jaarlijkse evolutie weer van het aantal aanvragen en ha.

Tabel 7.8 Overzicht per jaar met het aantal percelen en het aantal ha in de verzamelaanvraag

Jaar	Aantal percelen		Aantal ha		
		Code A	Code I	Code X	
2004 (1)	379.815	401810,94	206.287,33		6.383,09
2005	394.824	509.574,46	107.990,18		6.769,85
2006	394.699	513.997,04	100.945,39		5.795,76

(1): in 2004 zijn de ha met code P onder code A vermeld

De uitbetaling van braakleggingstoelagen via non-food werd aangevraagd via de verzamelaanvraag door 192 landbouwers (560 ha). Deze sector is sterk gegroeid ten opzichte van 2005, toen slechts 34 landbouwers (240 ha) steun hebben aangevraagd.

Ook de steunaanvraag van een aantal niet-ontkoppelde maar wel oppervlaktegebonden premies (energiegewassen, zaaizaadvermeerdering, noten, tabak), gebeurt via de verzamelaanvraag. Voor deze premiestelsels werden de volgende aanvragen in 2006 geregistreerd:

- de steun voor energiegewassen werd aangevraagd door 213 landbouwers. Dit is een grote toename ten opzichte van 2005, toen er slechts 4 landbouwers steun voor energiegewassen hebben aangevraagd;
- voor de zaaizaadvermeerdering van vlas werden in totaal 188 steunaanvragen ingediend;
- 9 landbouwers hebben een premie voor notenteelt aangevraagd (11,61 ha).

In het kader van het Vlaams programma voor plattelandsontwikkeling beheert de afdeling Markt- en Inkomensbeheer tevens de subsidiemaatregelen voor de biologische productiemethode en de geïntegreerde productiemethode voor pitfruit. Hiervoor werden in 2006 respectievelijk 183 en 365 aanvragen ingediend.

7.2.2 Zoogkoeienpremie

Landbouwers die op hun bedrijf een zoogkoeienbestand aanhouden voor de opfok van kalveren voor de vleesproductie, kunnen een zoogkoeienpremie aanvragen. Het aantal dieren

waarvoor deze premie kan worden verkregen, is beperkt tot het aantal premierechten voor zoogkoeien waarover de landbouwers beschikken.

Net zoals in 2005, kon voor het verkrijgen van een zoogkoeienpremie een aanvraag worden ingediend van 1 mei tot en met 30 september. In 2006 werden 6.960 premieaanvragen ingediend voor een totaal van 126.639 runderen. De aanvraagprocedure is zeer eenvoudig. De landbouwers geven het aantal dieren op waarvoor zij van de premie willen genieten en de administratie bepaalt aan de hand van Sanitel de dieren waarvoor de premie wordt toegekend.

7.2.3 Slachtpremie voor kalveren

Om de slachtpremie voor kalveren te kunnen ontvangen, moeten de kalveren aan welbepaalde voorwaarden voldoen. De aanvraag tot slachtpremie kalveren kan tot 6 maanden na de slachtdatum worden ingediend, maar niet later dan 1 maart van het jaar volgend op de slachting. Voorlopig werden 4.954 premieaanvragen ingediend voor de campagne 2006, die nog loopt tot 28 februari 2007. Deze reeds ingediende aanvragen hebben betrekking op 196.845 kalveren.

7.3 Dienst Controles

De dienst Controles staat in voor het beheer en de uitvoering van de controles ter plaatse bij landbouwers en bij operatoren, en waakt tevens over de kwaliteit en uniformiteit van deze controles.

7.3.1 Controles ter plaatse op subsidiabiliteit van landbouwpercelen

Jaarlijks controleert de afdeling Markt- en Inkomensbeheer minstens 5% van alle landbouwers op de naleving van de geldende voorwaarden voor de bedrijfstoelageregeling. Voor 2006 betekende dit een totaal van 1.625 controles, deels geselecteerd door toevalssteekproef (20%), deels op basis van een risico-analyse (80%). Deze controles vinden hoofdzakelijk plaats in de maanden mei tot september. De meeste controleagenten beschikken vanaf deze campagne over individuele, GPS-gestuurde meettoestellen. Naast de ligging en oppervlakte van de percelen worden ook de premievoorwaarden en andere verbintenissen gecontroleerd, evenals de gebruikssituatie van de gronden.

7.3.2 Controle op de bedrijfstoelag met behulp van satellietbeelden

Een belangrijk gedeelte van de vermelde controles op subsidiabiliteit (ongeveer 50% in 2006), wordt uitgevoerd met behulp van satellietbeelden. Tijdens de campagne werden op deze manier 676 landbouwers

gecontroleerd. Deze controle omvat de automatische vaststelling van het gewas en oppervlakte, het opsporen van niet-premiegerechtigde percelen (of delen van percelen) en de vergelijking van de ingetekende percelen met de aangegeven oppervlakte.

Een risico-analyse bepaalt jaarlijks de ligging van de teledetectiezones, de streken waarvan satellietbeelden worden opgenomen. In 2006 betrof het de zones Lichtervelde (West-Vlaanderen), Waarschoot (Oost-Vlaanderen), Lennik (Vlaams-Brabant), Wuustwezel (Antwerpen) en Sint-Truiden (Limburg).

7.3.3 Rundveecontroles

Minstens 5% van alle landbouwers die rundveepremies aanvragen (zoogkoeienpremie en/of slachtpremie voor kalveren), worden op hun bedrijf gecontroleerd op de naleving van de geldende premievoorwaarden. Voor 2006 gaat dit om een totaal van 576 controles ter plaatse, deels geselecteerd door een toevalssteekproef, deels op basis van een risicoanalyse. Deze controles vonden gespreid over het hele jaar plaats. Naast de identificatie en registratie van alle runderen van het bedrijf, worden ook de andere premievoorwaarden gecontroleerd, zoals bijvoorbeeld de aanwezigheid van de dieren waarvoor de landbouwer een zoogkoeienpremie aanvraagt op de plaats die hij in zijn premieaanvraag heeft aangegeven.

7.3.4 Randvoorwaardencontroles

In 2006 werd de tweede fase van de invoering van de randvoorwaarden uitgewerkt. De bestaande randvoorwaarden werden aangevuld met bijkomende beheerseisen in verband met gewasbeschermingsmiddelen, hormonen, voedselveiligheid en bepaalde dierenziekten.

De buitendiensten van de afdeling Markt- en Inkomensbeheer hebben in 2006 bij 1.054 landbouwers een controle op de naleving van de randvoorwaarden uitgevoerd. Via de andere beheersdiensten (het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, de Vlaamse Landmaatschappij, het Agentschap voor Natuur en Bos en het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie) werden 1.183 meldingen van controles en bijhorende controleresultaten verwerkt.

Tabel 7.9 bevat een overzicht van de uiteindelijke verminderingen van uitbetaling van rechtstreekse steun voor 2006.

In 2006 werd door alle aanvragers van rechtstreekse steunbetalingen 147.273 ha als blijvend grasland aangegeven, op een totaal van 598.084 ha landbouwgrond. Dit betekent dat in 2006 de ratio blijvend grasland / landbouwoppervlakte 24,62% bedroeg. Dit betekent een zeer lichte daling ten opzichte van de referentieratio van 24,77% gebaseerd op 2003.

Tabel 7.9 Overzicht van de uiteindelijke verminderingen van uitbetaling van rechtstreekse steun voor 2006 (1)

%	Landbouwers
1	234
2	27
3	220
4	16
5	151
6	3
7	0
8	2
9	8
10	1
11	1
12	4
13	2
14	3
15	32
100	3
Totaal	707

(1) : situatie op 1/03/2006

7.3.5 Controles melk

Een correcte berekening van de heffing is afhankelijk van de correctheid van de leveringsgegevens en de gegevens 'rechtstreekse verkopen'. Om de betrouwbaarheid van deze gegevens na te gaan, worden er controles ter plaatse uitgevoerd. In 2006 werden 30 kopers en 172 landbouwers ter plaatse gecontroleerd op de correcte registratie van de leveringsgegevens en werden 34 controles uitgevoerd op het transport van de melk. Voor de rechtstreekse verkopen werden 41 landbouwers ter plaatse gecontroleerd.

In het kader van de ontkoppeling van de melkpremie werden op basis van een risico-analyse 161 landbouwers onderworpen aan een controle ter plaatse. Hierbij werd gecontroleerd of de landbouwer in het tijdvak 2005-2006 melk had geproduceerd op zijn bedrijf.

Ook werden de schoolmelksubsidies gecontroleerd. De controles ter plaatse gebeuren zowel bij de onderwijsinstellingen (5%) als bij de leveranciers (20%). Het gaat hier om 90 controles bij onderwijsinstellingen en 16 controles bij leveranciers.

7.3.6 Controles energiegewassen

Voor de campagne van 2005 werden in 2006 iets meer dan de voorgeschreven 25% van de inzamelaars en verwerkers en 10% van de zelfverwerkers gecontroleerd.

7.4 Dienst Berekeningen

De dienst Berekeningen staat in voor de berekening en toekenning van alle rechtstreekse inkomenssteun.

7.4.1 Algemeen principe

In het kader van de Europese landbouwhervorming werd de modulatieheffing ingevoerd ten voordele van de plattelandontwikkeling. Door de toepassing van modulatie worden vanaf 2005 alle rechtstreekse betalingen in het kader van de rechtstreekse inkomenssteun (gekoppelde en niet ontkoppelde) verlaagd met een bepaald percentage. Dit percentage is gelijk aan 3% in 2005. Het percentage stijgt naar 4% in 2006 en 5% vanaf 2007.

Daarnaast legt de Europese regelgeving bepaalde voorwaarden op waaraan de landbouwer moet voldoen. De rechtstreekse inkomenssteun kan eventueel gekort worden als de landbouwer hieraan niet voldoet. Het gaat om kortingen wegens:

- het niet naleven van de premievoorwaarden;
- het laattijdig indienen van de verzamelaanvraag en/of de premieaanvraag bij de niet-ontkoppelde premies;
- de onvolledige aangifte van gronden;
- het niet naleven van de randvoorwaarden (zie 7.3.4).

7.4.2 Uitbetaling van de bedrijfstoelage

7.4.2.1 Saldo 2005

Eind februari 2006 werd het saldo van de bedrijfstoelage – campagne 2005 uitbetaald aan de landbouwers die een geldige verzamelaanvraag hadden ingediend voor deze campagne. In totaal werden 25.730 landbouwers uitbetaald (tabel 7.10).

Tabel 7.10 Aantal aanvragen en uitbetaling van gewone en braakleggingstoelagen voor de campagnes 2005 en 2006

Campagne 2005	Gewone toeslagrechten	Braakleggings- toeslagrechten
Aantal toeslagrechten waarvoor steun is aangevraagd	455.513	5.877
Aantal toeslagrechten waarvoor steun is uitbetaald	442.615	5.758
Uitbetaald bedrag in miljoen euro (1)	136,24	2,08
Campagne 2006	Gewone toeslagrechten	Braakleggings- toeslagrechten
Aantal toeslagrechten waarvoor steun is aangevraagd	477.933	5.262
Aantal toeslagrechten waarvoor steun is uitbetaald	460.608	5.006
Uitbetaald bedrag in miljoen euro (2)	174,91	1,44

(1) dit betreft de totale betaling 2005

(2) dit betreft de voorschotbetaling ter hoogte van 80% van het volledige bedrag

7.4.2.2 Voorschot 2006

Omdat de landbouwers traditioneel op het einde van het jaar belangrijke kosten hebben, werd een eerste uitbetaling gepland vóór het jaareinde. Omdat op de datum van de uitbetaling nog niet alle dossier-elementen waren verwerkt, werd besloten om een voorschot van 80% uit te betalen (tabel 7.10). Dit voorschot, in totaal 174,9 miljoen euro, werd op 14 december 2006 uitbetaald aan 25.151 landbouwers. De saldobetaling is voorzien voor het voorjaar van 2007.

7.4.3 Uitbetaling van zoekoeienpremie

7.4.3.1 Saldo voor de aanvragen van de campagne 2005

De betaling van het saldo van de zoekoeienpremie campagne 2005 werd eind maart 2006 uitgevoerd. Voor de campagne 2005 kon het volledige bedrag van 250 euro per premiegerechtigd dier worden toegekend omdat het totaal van de premiewaardige dieren onder de maximumhoeveelheid voor Vlaanderen bleef. Bij de betaling van dit saldo werd tevens rekening gehouden met eventuele voorschotten die eind november 2005 reeds werden uitbetaald (dit voorschot bedroeg 60% voor de dossiers ingediend tot en met 30 juni 2005).

Bij de saldobetaling 2005 werd een totaal bedrag van 16,97 miljoen euro uitbetaald aan 7.198 landbouwers. In totaal werd er voor de zoekoeienpremie – campagne 2005 30 miljoen euro aan 7.201 landbouwers uitbetaald. Tabel 7.11 geeft de evolutie weer van de campagne 2002 tot 2005.

7.4.3.2 Voorschot voor de aanvragen van de campagne 2006

Aan de landbouwers die uiterlijk op 30 juni 2006 een aanvraag voor de zoekoeienpremie 2006 hebben ingediend, werd eind november 2006 een voorschot van 80% van de totale premie van 250 euro per dier uitbetaald. 4.707 landbouwers kwamen in aanmerking voor dit voorschot. In totaal werd een bedrag van 18,6 miljoen euro toegekend. Het saldo of het totale premiebedrag voor de dossiers zonder voorschot, wordt eind maart 2007 aan de landbouwers betaald.

Tabel 7.11 Betaalde bedragen voor zoogkoeien en slachtpremie kalveren

Zoogkoeienpremie (basis + 50,00 EUR)				
Campagne	Aantal landbouwers	Aantal runderen	Uitbetaald bedrag (miljoen euro)	
2002	8.181	123.799	30,65	
2003	7.877	122.541	30,44	
2004	7.468	121.665	30,29	
2005	7.201	124.538	30,96	zonder modulatie
2005	7.201	124.538	30,03	met modulatie
Slachtpremie kalveren				
Campagne	Aantal landbouwers	Aantal kalveren	Uitbetaald bedrag (miljoen euro)	
2002	335	110.220	5,32	
2003	311	143.293	7,09	
2004	276	137.514	6,84	
2005	298	220.014	6,33	zonder modulatie
2005	298	220.014	6,14	met modulatie

7.4.4 Uitbetaling van slachtpremie kalveren

7.4.4.1 Saldo voor de aanvragen van de campagne 2005

Eind april 2006 werd het saldo van de slachtpremie voor kalveren – campagne 2005 uitbetaald aan de landbouwers die geldige premieaanvragen hadden ingediend voor deze campagne. Vlaanderen kan jaarlijks aan maximaal 335.000 kalveren de slachtpremie toekennen en beschikte voor 2005 over een budget van 6,38 miljoen euro. Omdat dit budgettaire plafond voor slachtpremies werd overschreden, werd het premiebedrag per dier met 42,4% verminderd. De slachtpremie voor kalveren – campagne 2005 bedroeg hierdoor dus 28,80 euro per premiegerechtigd dier.

Bij de saldobetaling 2005 werd een totaal bedrag van 4,11 miljoen euro uitbetaald aan 297 landbouwers. In totaal werd er voor de slachtpremie kalveren – campagne 2005 6,14 miljoen euro aan 298 landbouwers uitbetaald. Tabel 7.11 toont de evolutie van de campagne 2002 tot 2005.

7.4.4.2 Voorschot voor de aanvragen van de campagne 2006

Eind november 2006 werd een voorschotbetaling op de slachtpremie voor kalveren – campagne 2006 uitgevoerd. Er werd een voorschot van 80% uitbetaald voor dieren die geslacht zijn in de periode van 1 januari tot en met 30 juni 2006, en voor dewelke een steunaanvraag werd ingediend. Net als in de vorige campagne wordt ook voor 2006 het budgettaire plafond voor slachtpremies overschreden. Omdat de overschrijding waarschijnlijk hoger zal zijn dan vorig jaar, werd bij de berekening en betaling van het voorschot de basispremie per dier met 50% verminderd.

281 landbouwers kwamen in aanmerking voor dit voorschot. In totaal werd een bedrag van 2,20 miljoen euro toegekend. Het saldo zal eind april 2007 aan de landbouwers betaald worden.

7.4.5 Uitbetaling van de speciale toeslagrechten

Eind maart 2006 werden de speciale toeslagrechten aan de landbouwers uitbetaald. Deze betaling werd uitgevoerd voor landbouwers die voor de campagne 2005 een geldige verzamelaanvraag hadden ingediend en die, gedurende het jaar 2005, minstens 50% van hun referentiegrasland-eenheden hadden aangehouden.

Voor 2005 voldeden 429 landbouwers aan de voorwaarden voor de betaling. In totaal werd voor deze steunregeling 0,81 miljoen euro uitbetaald.

7.4.6 Uitbetaling van de niet-ontkoppelde oppervlaktegebonden premies

Een overzicht van de uitbetaling van de niet-ontkoppelde, maar wel oppervlaktegebonden premies, wordt weergegeven in tabel 7.12.

Tabel 7.12 Overzicht van de niet-ontkoppelde steun voor de campagne 2006

Niet-ontkoppelde premie	Ingediende aanvragen	Totaal bedrag
Energiegewassen	213	7.845,64
Zaai- en zaadvermeerdering	188	598.034,05
Notenteelt	9	1.100,16
Tabakspremie (1)	174	2.192.548,91
Bio-landbouw	183	684.434,15
Pitfruit	365	524.502,00

(1) : campagne 2005, uitbetaald in 2006

7.5 Administratieve vereenvoudigingen

7.5.1 E-loket

7.5.1.1 Het doel van het e-loket

Om te kunnen genieten van Europese en Vlaamse steun moet de landbouwer een steunaanvraag indienen, die conform de Europese en Vlaamse regelgeving is ingevuld. Een aanvraag, die niet juist is ingevuld, houdt een groot financieel risico in voor de betrokkene. Daarnaast brengen onjuiste of onvolledige aanvragen extra werk met zich mee voor de administratie. Met het e-loket ('www.landbouwwlaanderen.be') stelt het Agentschap voor Landbouw en Visserij aan de landbouwer een elektronisch middel ter beschikking dat toelaat om door een reeks automatische coherentiecontroles een kwalitatief betere en juistere steunaanvraag in te dienen.

7.5.1.2 Wat is het e-loket?

Sinds half april 2006 is het e-loket toegankelijk voor alle land- en tuinbouwers of hun gemandateerde tussenpersonen (landbouwconsulenten, medewerkers van landbouworganisaties, medewerkers uit de agro-industrie en derden). Momenteel kunnen op het e-loket de volgende zaken geconsulteerd worden: identificatiegegevens, melkquotum, zoogkoeienquotum en toeslagrechten. Ook de eerste interactieve toepassingen staan online: de aanvraag leasing melkquotum en de aanvraag zoogkoeienpremie.

Opdat de land- en tuinbouwers of gemandateerden zich op een veilige manier op het e-loket zouden kunnen begeven, moeten zij bij het aanmelden gebruik maken van de elektronische identiteitskaart (e-ID). Dit brengt natuurlijk wel met zich mee dat zij over een e-ID en een kaartlezer moeten beschikken. Bovendien moet hun rijksregisternummer bij het agentschap bekend zijn, opdat er een koppeling tussen hun e-ID en hun bedrijfsgegevens kan plaatsvinden. Daarom werden de rijksregisternummers van alle land- en tuinbouwers opgevraagd met de verzamelaanvraag 2006.

7.5.2 Eenmalige perceelsregistratie

De Vlaamse Landmaatschappij en het Agentschap voor Landbouw en Visserij voeren gezamenlijk het project Eenmalige perceelsregistratie (EPR) uit, dat de administratieve belasting van de Vlaamse landbouwer aanzienlijk doet dalen. Tot 2007 deden gemiddeld 30.000 landbouwers een dubbele registratie van hun landbouwpercelen. Enerzijds dienden ze jaarlijks bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij een aangifte van hun percelen in om aanspraak te kunnen maken op rechtstreekse inkomenssteun. Anderzijds waren de landbouwers er toe gehouden om bij de Vlaamse Landmaatschappij jaarlijks hun percelen aan te geven in het kader van het mestdecreet in uitvoering van de Europese nitraatrichtlijn. Met deze dubbele perceelsaangifte werd een aanzienlijke last aan de landbouwers opgelegd. Voor de landbouwer is het uiteraard van het grootste belang dat hij al deze gegevens uiterst nauwkeurig aangeeft. Indien er na controles fouten of inconsistenties worden vastgesteld, kan dit aanzienlijke financiële implicaties hebben voor de steuntoekenningen of in het kader van de bepalingen van het mestdecreet.

Tussen de betrokken partners wordt in een goede sfeer van samenwerking oplossingsgericht gewerkt. Het resultaat zal een unieke databank zijn van landbouwers en landbouwpercelen over agentschappen van verschillende beleidsdomeinen heen. Deze databank maakt optimaal gebruik van de mogelijkheden van e-government en bestaande authentieke bronnen (o.a. de Kruispuntbank voor Ondernemingen), waardoor zowel de administratieve last (herhaaldelijk opvragen van al beschikbare gegevens) als de beheerkosten sterk afnemen en de snelheid van verwerking door de overheid toeneemt.

8 Afdeling Procesondersteuning

De afdeling Procesondersteuning, de afdeling Markt- en Inkomensbeheer en de Interne Audit behoren samen tot het Vlaams Betaalorgaan, dat instaat voor het tijdig, correct en efficiënt uitvoeren van het Europees landbouwbeleid op Vlaams niveau.

Vanuit deze doelstelling treedt het Vlaams Betaalorgaan op als erkend EU-betalorgaan voor het beheer en de correcte uitbetaling en/of inning van alle subsidies en/of heffingen van het Europees Landbouwgarantiefonds en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling. Het instrument voor de uitvoering van deze missie is het geïntegreerd beheers- en controlesysteem (GBCS). Dit is een door de Europese Unie verplicht op te zetten geheel van onderling verbonden gegevensbanken en informatiesystemen, dat de toekennings- en controlemechanismen voor steunmaatregelen weet te integreren.

De afdeling Procesondersteuning bestaat op haar beurt uit:

- de dienst Identificatie die vanaf 2007 is overgeheveld naar de afdeling Markt- en Inkomensbeheer;
- de dienst Betalingen en Inningen;
- de dienst Informatica;
- de e-governmentcel;
- de coördinatiecel.

8.1 Dienst Identificatie

8.1.1 Taken

De dienst Identificatie beheert de identificatiegegevens van alle personen en ondernemingen die bij het Vlaams Betaalorgaan bekend zijn in het kader van het gemeenschappelijk en regionaal landbouwbeleid.

De dienst kent unieke nummers toe aan al haar klanten. Deze unieke nummering, een onderdeel van het geïntegreerd beheers- en controlesysteem, is van belang om een sluitend en correct overzicht te hebben van alle begunstigden die in het kader van het Europees landbouwbeleid steun ontvangen via het Vlaams Betaalorgaan. Ook de inning van heffingen gebeurt op basis van deze nummering. Bovendien zien de regels van het autonome

beheer er op toe dat bedrijven zich niet gaan opsplitsen of gaan veranderen, enkel en alleen om er voordeel uit te halen.

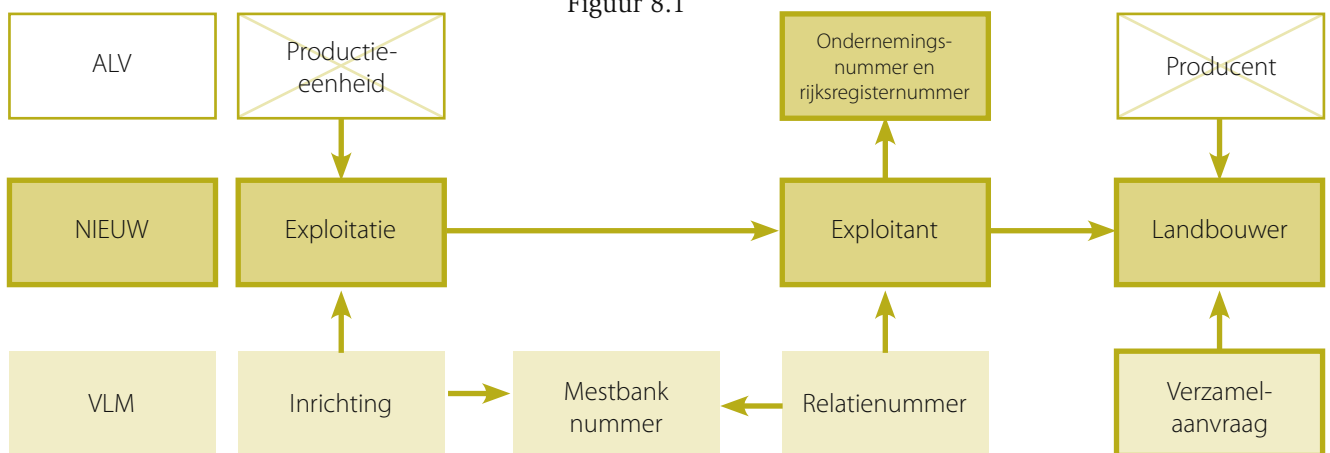
De beheersdiensten (Vlaamse Landmaatschappij, Departement Landbouw en Visserij, Agentschap voor Natuur en Bos en Departement Leefmilieu, Natuur en Energie en RO-Vlaanderen) gebruiken eveneens deze unieke nummers met de daaraan gekoppelde identificatiegegevens om betalingen in het kader van het plattelandsbeleid uit te voeren.

8.1.2 Realisaties in 2006

In 2006 startte het Agentschap voor Landbouw en Visserij samen met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) het project van de éénmalige perceelsregistratie (EPR). Dit project heeft als doel om een authentieke en jaarlijkse gegevensinzameling te realiseren van alle landbouwpercelen. Voorheen moesten de landbouwers immers bij beide agentschappen afzonderlijk hun percelen aangeven om steun te krijgen of om hun aangifteplicht bij de VLM te kunnen doen.

Een unieke perceelsregistratie vereist echter een unieke identificatie van de landbouwers. Hiertoe moesten de processen van het Agentschap voor Landbouw en Visserij en van de VLM in kaart gebracht worden, zodat de nieuwe gemeenschappelijke identificatie voor beide agentschappen werkbaar zou blijven. Uiteindelijk resulteerde dit in de gemeenschappelijke bouwstenen 'exploitatie', 'exploitant' en 'landbouwer' (zie figuur 8.1). Deze termen vinden hun wettelijke basis in het decreet tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond, in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid van 22 december 2006. De termen 'productie-eenheid' en 'producent' van het Agentschap voor Landbouw en Visserij vervallen en worden vervangen door de termen 'exploitatie' en 'landbouwer'. De termen van de VLM (relatie, inrichting en mestbanknummer) blijven voorlopig behouden.

Figuur 8.1

Na het leggen van de gemeenschappelijke identificatiebasis moesten de identificatiedatabanken van beide agentschappen met elkaar geïntegreerd worden. Dit gebeurde in 3 fasen. De eerste fase bestond erin dat elk agentschap afzonderlijk zijn databank afstemde op de Kruispuntbank voor Ondernemingen en het Rijksregister. In een tweede fase werden de databanken van beide agentschappen samen gebracht ('gemacht') op exploitantniveau. Tot slot werden ook de exploitaties gemacht (fase 3).

De matching resulteerde in een mailing aan alle actieve begunstigen bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij en aan alle mestbankaangifteplichtigen bij de VLM. De mailing had enerzijds tot doel om onduidelijkheden in de identificatie van bepaalde landbouwers door de betrokken landbouwers zelf te laten uitklaren en anderzijds om landbouwers, die probleemloos gematcht konden worden, te informeren.

Naast het koppelen van de databanken van beide agentschappen legde de dienst Identificatie begin 2006 ook de koppeling tussen haar identificatiedatabank en deze van alle suikerbieten- en cichoreiteler die bekend waren bij de suiker- en cichoreifabrieken. Deze koppeling was nodig om de integratie van de compensatiesteun van suiker en cichorei in de bedrijfstoeslagregeling te kunnen realiseren (zie hoofdstuk 7).

In 2006 maakte de dienst Identificatie ook werk van een mandatenapplicatie. Deze applicatie moet alle mandaten (volmachten) registreren die in het kader van het e-loket Landbouw en Visserij (www.landbouwvlaanderen.be) worden gegeven aan organisaties, consultants, derden enzovoort (zie 8.3.2 en hoofdstuk 7).

Op 15 maart 2006 verscheen het ministerieel besluit betreffende het autonome beheer van land- en tuinbouwbedrijven en het kunstmatig creëren van betalingsvoorwaarden. Dit ministerieel besluit geeft een overzicht van de regels van het autonome beheer, die van toepassing zijn op alle landbouwers die steun aanvragen of die over een melkquotum of zoogkoeienquotum beschikken. In de loop van 2006 voerden de buitendiensten van de afdeling Markt- en Inkomensbeheer de nodige controles uit op het respecteren van de regels van het autonoom beheer. De dienst Controles van de afdeling Markt- en Inkomensbeheer verwerkt de resultaten van deze controles in 2007.

8.2 Dienst Betalingen en Inningen

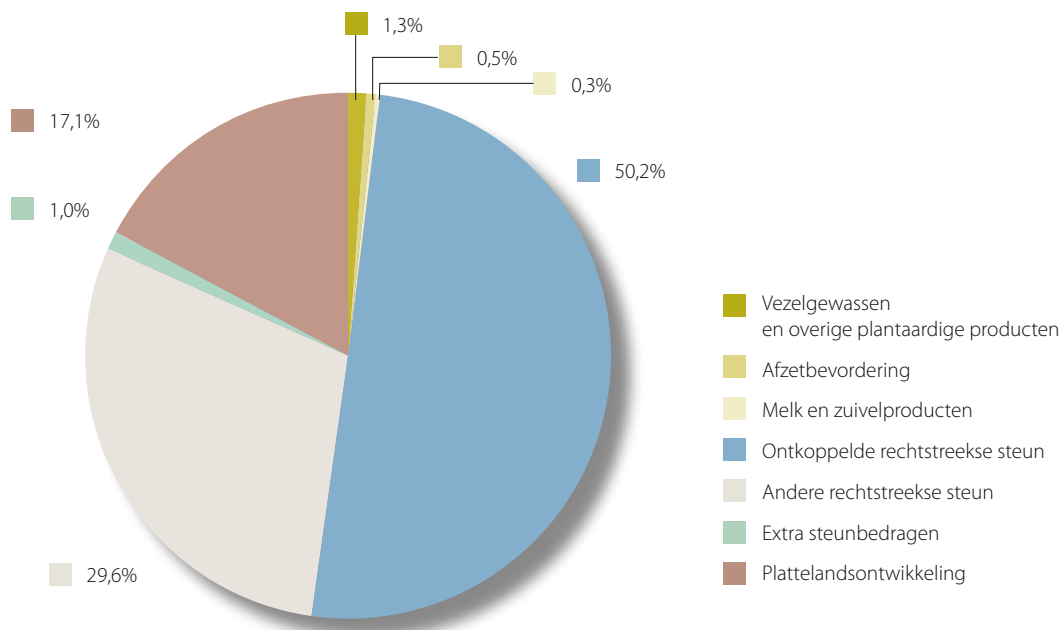
De dienst Betalingen en Inningen staat in voor het uitvoeren en het boekhoudkundig verwerken van alle Vlaamse betalingen en inningen in het kader van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL). De uitgaven ten laste van het fonds in het boekjaar 2006, lopende van 16 oktober 2005 tot en met 15 oktober 2006, bedroegen 277,22 miljoen euro. Daarnaast betaalde de dienst 62,91 miljoen euro als Vlaams aandeel bij de uitgaven voor plattelandsontwikkeling. Er was geen superheffing in Vlaanderen voor de campagne 2005-2006, omdat het nationaal quotum voor de leveringen in de zuivelsector niet werd overschreden.

Figuur 8.2 toont de procentuele verdeling per sector van de Europese uitgaven van het Vlaams Betaalorgaan tijdens het boekjaar 2006.

Op het einde van boekjaar 2006 was een bedrag van 3,77 miljoen euro in de debiteuren-administratie van de dienst Betalingen en Inningen opgenomen. Gedurende het boekjaar werd 2,79 miljoen euro geïnd of gecompenseerd met andere premiebetalingen. Indien een terug te vorderen bedrag meer dan 4.000 euro bedroeg en de terugvordering gebeurde omwille van fraude of een andere onregelmatigheid, dan werd dit trimestrieel gemeld aan het Europees Bureau voor Fraudebestrijding via de Interdepartementale Commissie voor de Coördinatie van de Fraudebestrijding.

In de loop van de maand mei ontvingen 31.495 producenten en niet-producenten een overzicht van alle ontvangsten en eventueel teruggestorte premies en vergoedingen in 2005.

Figuur 8.2 Sectoriële verdeling van de Europese uitgaven in boekjaar 2006

De dienst Betalingen en Inningen betaalde de overlaters van het Quotumfonds en inde de verschuldigde sommen bij de overnemers. Zij beheerde ook de dossiers van producenten waarvoor premiebedragen door een derdenbeslag of een onherroepelijk mandaat aan derde personen moeten worden betaald.

Vanaf het boekjaar 2007 zal het Vlaams Betaalorgaan niet langer werken in het kader van het EOGFL, maar in het kader van het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling (ELFPO), zoals bepaald door Verordening (EG) 1290/2005 van de Raad van 21 juni 2005. De dienst Betalingen en Inningen heeft in 2006 de nodige voorzieningen getroffen om vlot te kunnen omschakelen naar deze twee nieuwe fondsen. Elk fonds heeft een verschillende werkwijze: ELGF zal de door het Vlaams Betaalorgaan uitgevoerde betalingen maandelijks terugbetalen en ELFPO zal dit driemaandelijks doen.

8.3 Dienst Informatica

8.3.1 Structuur en taken

De dienst Informatica staat in voor de ontwikkeling en het onderhoud van de toepassingssoftware inzake landbouwproductiebeheer. Daarnaast verzekert deze dienst ook de exploitatie en de beveiliging van de betrokken informatiesystemen. De dienst is ingedeeld in drie cellen:

- de cel Ontwikkeling en Onderhoud van Toepassingen;
- de cel Standaarden, Architectuur en Security (SAS);
- de cel Exploitatie.

In 2006 waren er 35 interne statutaire informatici, aangevuld met externe consultants die aangeworven zijn in het kader van de overheidsopdracht 2005 Regie. Het aantal externe consultants in december 2006 bedroeg 41.

De cel Ontwikkeling is veruit de grootste cel binnen de dienst Informatica. De kernactiviteiten van de dienst situeren zich op het vlak van het ontwikkelen en onderhouden van de administratieve en geografische toepassingen van het Betaalorgaan.

De uitvoering van de ontwikkeling van deze toepassingen geschiedt in verschillende projectteams. Deze teams zorgen voor de analyse, het ontwerp, het programmeren en het testen van de toepassingen. Dit gebeurt in nauw overleg met de vraagzijde (technische diensten) in een duidelijke organisatiestructuur en onder welbepaalde procedures van wijzigingsbeheer.

De cel Standaarden, Architecturen en Security vervult een ondersteunende en sturende rol binnen de informaticadienst. Ze is verantwoordelijk voor het ontwerp en de ontwikkeling van een performante, betrouwbare en veilige ICT-infrastructuur voor de administratieve en geografische toepassingen. Aangezien het Vlaams Betaalorgaan dient te voldoen aan een strikte Europese reglementering betreffende de beveiliging van de informaticasystemen, is dit aspect een belangrijk aandachtspunt. Deze cel staat verder ook in voor de keuze en ondersteuning van een uniforme onderliggende software- en hardware architectuur, voor de uitwerking van standaarden en richtlijnen in verband met softwareontwikkeling en voor de uitwerking van procedures en processen aangaande ITIL en ontwikkelingsmethodiek.

De cel Exploitatie zorgt voor het in productie brengen en houden van een volledige informatica-infrastructuur, zowel op software- als hardwarematig vlak. De veiligheidsvoorschriften opgemaakt door de cel Standaarden, Architecturen en Security, worden door de cel Exploitatie geïmplementeerd. Bescherming tegen virussen en spam-mail en het mogelijk maken van confidentialiteit, integriteit en onweerlegbaarheid aan de hand van digitale certificering zijn hiervan goede voorbeelden. Inzake beveiliging werkt deze cel ook de disaster recovery procedures voor de diverse

systemen uit. Ze zorgen tevens voor de uitbating van de daartoe voorziene servers in de uitwijklocatie te Merelbeke.

De cel Exploitatie is onderverdeeld in een aantal teams van exploitatiebeheerders die zich elk op een bepaald vakgebied richten:

- een team is verantwoordelijk voor het opzetten en onderhouden van de serveromgevingen onder Windows, het meest gebruikte besturingssysteem bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij;
- een team staat in voor het beheer van de UNIX-serveromgeving en de verschillende netwerken waarmee alle systemen tot een samenhangend geheel verweven worden;
- een team is gespecialiseerd in relationele databanken (Oracle-databasebeheersysteem);
- een team staat in voor de zogenaamde helpdesk of service-desk.

De service-desk beantwoordt ICT-vragen van gebruikers, verhelpt problemen die gebruikers ondervinden en is tot slot ook verantwoordelijk voor het beheer van de printers en de Windows-pc's van de gebruikers.

8.3.2 Realisaties in 2006

8.3.2.1 Implementatie MTR

Op 26 juni 2003 bereikten de Europese ministers van Landbouw een akkoord over de fundamentele hervorming (Mid Term Review – MTR) van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Deze hervorming werd vanaf 2005 doorgevoerd in Vlaanderen en had ook in 2006 nog gevolgen op informaticavlak. Nieuwe toepassingen werden gecreëerd en bestaande applicaties werden aangepast:

- tabak, de nieuwe melkpremie, en de nieuwe extra betaling voor melkproducenten zijn in 2006 ontkoppeld (en dus opgenomen in de bedrijfstoelage). Tevens heeft de hervorming van de marktordening voor suiker tot gevolg dat de daling van de gegarandeerde suikerprijs gedeeltelijk dient te worden gecompenseerd door geleidelijk toenemende rechtstreekse steun. In 2006 werd dit een eerste maal uitgevoerd door bestaande toeslagrechten te verhogen en nieuwe toeslagrechten toe te kennen;
- de toepassing voor het beheer en de overdracht van toeslagrechten werd aangepast aan de nieuwe regelgeving. Er werd voorzien dat een mailing verstuurd kon worden naar alle landbouwers van wie de toeslagrechten gewijzigd zijn naar aanleiding van ontkoppeling;
- vanaf 2006 kan een landbouwer op het e-loket Landbouw en Visserij een overzicht raadplegen van o.a. zijn huidige toeslagrechten, zijn referentiegroutvee-eenheden en zijn lopende dossiers. Tevens kan hij een rapport afdrukken van zijn huidige toeslagrechten;
- voor de registratie en verwerking van aanvragen tot de nationale reserve werd een nieuwe toepassing gecreëerd. Voor de aanvaarde aanvragen werden de toeslagrechten vervolgens herberekend of toegekend;
- in de toepassing 'randvoorwaarden' werden de richtlijnen van 2006 toegevoegd. Het betreft de gewasbeschermingsrichtlijn, de hormonenrichtlijn, de Levensmiddelenverordening, de BSE-Verordening, alsook de richtlijnen over de kennisgeving van ziekten. Tevens werd er gestart met de implementatie van de richtlijnen 2007;
- om rechtstreekse EU-steun te verkrijgen, dient de landbouwer jaarlijks een verzamelaanvraag in te dienen. Het aanvraagformulier en de bijbehorende informaticatoepassing voor de verwerking ervan, moesten worden aangepast. Zo werd er een nieuw deel toegevoegd voor de activering van de toeslagrechten;

- de uiteindelijke inkomenssteun van een landbouwer wordt berekend via de toepassing 'berekening en betaling'. De berekening van de toeslagrechten is aangepast, zodat er rekening wordt gehouden met de gegevens die in de verzamelaanvraag worden ingevuld. Er is ook voorzien dat er een afrekening naar de landbouwer kan worden gestuurd, met daarop detailgegevens van de berekening en van de uitbetaalde bedragen.

8.3.2.2 Geografisch Informatie Systeem (GIS): meer efficiënt meten en eenmalige perceelsregistratie

Teledetectie en GPS-opmetingen

Jaarlijks wordt een bepaald percentage van de ingediende premieaanvragen gecontroleerd. Ter controle van de opgegeven oppervlakte van de betrokken percelen werd tot 2004 hoofdzakelijk gebruik gemaakt van opmetingen door landmeters. Deze handmatige controles zijn erg duur. Daarom werd er begin 2005 voor geopteerd om deze geleidelijk aan te vervangen door controles via teledetectie. Hiermee heeft men immers de mogelijkheid om op basis van satellietfoto's de gewassen en de oppervlaktes met grote nauwkeurigheid geautomatiseerd te detecteren, wat veel efficiënter en goedkoper is. Vermits een deel van de controles nog steeds ter plaatse moet gebeuren, zijn er ook nauwkeurige GPS-meettoestellen aangekocht. Op die manier kunnen ook deze controles zo kostenefficiënt mogelijk worden uitgevoerd. Via deze toestellen kunnen de controleurs tijdens de opmeting immers de op te meten percelen zien, met luchtfoto's als achtergrond, zodat ze niet moeten zoeken naar het perceel. Door de uitstekende resultaten zullen beide projecten in 2007 uitgebreid worden, o.a. door het voorzien van routebegeleiding bij het opmeten.

Eenmalige perceelsregistratie

In Vlaanderen bestaan er twee systemen voor de registratie van landbouwpercelen: enerzijds het systeem van het Agentschap voor Landbouw en Visserij in het kader van de uitbetaling van de Europese landbouwsubsidies, en anderzijds het systeem van de Vlaamse Landmaatschappij voor de opvolging van de mestbank. Hierdoor moeten landbouwers jaarlijks tweemaal dezelfde informatie opgeven. In 2004 werd daarom een pilootproject gestart om hieromtrent een administratieve vereenvoudiging voor te bereiden. Elk jaar, tot en met 2006, werd het project geëvalueerd, werd de integratie van beide systemen vergroot en werden knelpunten geïnventariseerd. In december 2006 zijn de laatste juridische knelpunten opgelost, zodat vanaf 2007 alle Vlaamse landbouwers enkel nog bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij een aangifte moeten indienen.

8.3.2.3 Het e-loket

Begin 2006 werd gestart met de uitbouw van een e-loket Landbouw en Visserij (www.landbouwvlaanderen.be), de website waar landbouwers hun producent- en bedrijfsgegevens kunnen raadplegen en aanvragen kunnen invullen en indienen. Er waren meerdere redenen om het e-loket Landbouw en Visserij te bouwen:

- meer transparantie: via het e-loket is de landbouwer sneller op de hoogte van bijvoorbeeld wijzigingen aan zijn identificatiegegevens of aan zijn melkquota;
- administratieve vereenvoudiging: als de landbouwer zijn aanvragen via de computer kan invullen, is er minder papier nodig;
- betere begeleiding: het invullen van een verzamelaanvraag is geen sinecure. Bij de papieren versie zit een toelichting van ongeveer 80 bladzijden. Bij het invullen van een elektronische verzamelaanvraag voorziet de informaticatoepassing automatisch in een

aantal foutcontroles. De landbouwer kan er dus redelijk zeker van zijn dat zijn aanvraag zal goedgekeurd worden door het agentschap als ze elektronisch wordt ingediend;

- betere kwaliteit: de elektronische aanvragen zijn van betere kwaliteit en worden niet meer manueel overgetikt. De kans op fouten vermindert sterk.

Tabel 8.1 geeft een overzicht van toepassingen die in de loop van 2006 op het e-loket ter beschikking werden gesteld. Bijzonder is dat deze toepassingen steeds op voorhand zijn getest en bijgestuurd door een pilootgroep van 35 landbouwers.

Tabel 8.1 Toepassingen op het e-loket Landbouw en Visserij in 2006

Consultatief	Interactief
Identificatiegegevens (actueel)	Leasingaanvraag melkquotum
Melkquotum (actueel en historisch)	Aanvraag zoogkoeienpremie
Zoogkoeienquotum (actueel en historisch)	Verzamelaanvraag (beperkt tot pilootgroep landbouwers)
Toeslagrechten (actueel)	

Het e-loket is er niet alleen voor de landbouwer zelf, maar ook voor de eventuele tussenpersonen zoals zuivelfabrieken, landbouwconsulenten, enzovoort. Zowel de landbouwers zelf als de tussenpersonen kunnen toegang verkrijgen tot het e-loket via hun elektronische identiteitskaart. Meer informatie kunt u steeds vinden op <http://www.landbouwwvlaanderen.be/Faq.aspx>.

8.3.2.4 Informaticabeveiliging

Onder impuls van strenge Europese normen (Verordening (EG) nr. 885/2006 van de Europese Commissie) is het Agentschap voor Landbouw en Visserij actief bezig, conform de criteria die zijn vastgesteld in de geldende versie van ISO/IEC 17799, met het nemen van concrete veiligheidsmaatregelen om de integriteit, de vertrouwelijkheid en de beschikbaarheid van de door haar verwerkte informatie op een efficiënte manier te verzekeren en te behouden. Volgende zaken zijn in 2006 gerealiseerd:

- uitvoering van een risico-analyse: de risicoanalyse van de informatieveiligheid omvat voor elke controlemaatregel van ISO/IEC 17799 het analyseren en bepalen van de relevantie, het al dan niet verplicht karakter ten opzichte van wet- en regelgevingen, het actuele niveau van conformiteit en de jaarlijkse kosten om relevante conformiteit te behalen. Deze verwerking heeft geresulteerd in een Statement of Applicability, een actieplan en een implementatieplan;
- ontwerp van het Information Security Management System: het veiligheidsbeleid steunt op een lagenmodel waarin verschillende maatregelen complementair zijn. De veiligheid die bereikt kan worden met technische middelen, is slechts één van de lagen. Deze middelen moeten worden aangevuld met een doeltreffend beheerssysteem van deze middelen en de noodzakelijke processen hieromtrent. Het geïntegreerd systeem om tot een maximale informatieveiligheid te komen, wordt het Information Security Management System of beheerssysteem voor informatieveiligheid genoemd;
- uitwerking van de veiligheidsbeleidslijnen: de veiligheidsbeleidslijnen verwoorden het engagement van het management en de benadering van het agentschap ten aanzien van het beheer van informatiebeveiliging. Op basis van de resultaten van de risicoanalyse, bepaalt

het ICT-veiligheidsbeleid de veiligheidsmaatregelen die moeten worden uitgevoerd voor elk van de 10 ISO17799 beleidsdomeinen. In 2006 zijn al deze beleidslijnen uitgeschreven. In 2007 moeten deze maatregelen omgezet worden in richtlijnen. Hiervoor is in 2006 reeds een eerste aanzet gegeven;

- informatieclassificatie en eigenaarschap: voor een goede beveiliging is het nodig dat voor alle informatiesystemen en hun informatie, een éénduidige en ondeelbare verantwoordelijkheid is bepaald. Hiertoe is er binnen het Agentschap voor Landbouw en Visserij een beleid opgezet waarbij aan alle informatiesystemen en hun informatie een uniek eigenaarschap wordt toegekend. Alle informatie en informatiesystemen werden vervolgens in samenspraak met de eigenaar geclassificeerd op vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid. Dit is nodig om het belang in te schatten van configuratie items met betrekking tot business-continuïteit, beveiliging en herstelplanningen. Tevens dient deze classificatie om de methodes van beheer en verwerking van informatiesystemen en hun informatie te bepalen;
- coördinatie van het veiligheidsbeleid met de beheersdiensten: de coördinatie van het veiligheidsbeleid over de hele organisatie werd in het verleden bemoeilijkt, aangezien een stuk autorisatie van de betalingsprocessen bij andere entiteiten zit. Vanuit het managementcomité PDPO werd bijgevolg een werkgroep ICT-veiligheid opgericht, die de implementatie van het beveiligingsbeleid vanuit het Vlaams Betaalorgaan naar de beheersdiensten toe coördineert.

8.3.2.5 Modernisering proces softwareontwikkeling

De informaticadienst voerde in 2005 “Scrum” als nieuwe softwareontwikkelingsmethodologie in. Scrum is een flexibele methodologie waarbij de ontwikkelteams snel kunnen inspelen op wijzigende behoeften van de klant. De resultaten die hiermee in 2006 werden geboekt, zijn indrukwekkend te noemen. Alle betrokkenen zijn enthousiast en er wordt gretig gebruik gemaakt van de flexibiliteit die deze werkwijze biedt.

Scrum alleen volstaat echter niet om projecten te beheren. Scrum staat in voor het opleveren van slechts één ding: de werkende software. Om van een professioneel project te kunnen spreken, is er meer nodig. De verwachtingen van alle betrokken partijen moeten op elkaar afgestemd worden, eindgebruikers moeten opleidingen krijgen, enz. Om dit enigszins te structureren, is een ontwikkelingsproces noodzakelijk.

Daarom werd in 2006 het ontwikkelingsproces binnen de informaticadienst opgefrist. Hierin worden vooronderzoeken, behoefteanalyses, Scrum en de releasecyclus gecombineerd om professionaliteit steeds te kunnen garanderen. De volgende fase houdt in dat dit alles objectief wordt gemeten. Uiteraard gebeuren nu al metingen. In het bijzonder tijdsregistratie en financiële metingen worden nu al nauwkeurig opgevolgd, maar in 2006 werden ook de eerste bouwstenen voor een strikte kwaliteitsopvolging en functiepunt analyse gelegd.

8.3.2.6 Informatiebeheer voor een moderne overheid

Elke organisatie beschikt over een schat aan informatie. Sommige van die informatie is bijzonder gestructureerd en wordt bijvoorbeeld opgeslagen in databanken; andere informatie is ongestructureerd. Documenten allerhande, e-mail of netwerkschijven zijn allemaal typische voorbeelden van ongestructureerde informatie. Om mensen te helpen hierin hun weg terug te vinden, werd informatiebeheer uitgedacht.

De concrete aanleiding om een informatiebeheerproject op te starten was het kortelings invoeren van het concept “anders werken”. Hierbij beschikken de ambtenaren niet meer over een vast bureau. Werken met papieren documenten is geen vanzelfsprekendheid in een dergelijke omgeving. Misschien kan de informatica hier oplossingen bieden.

Op korte termijn zette de informaticadienst in 2006 daarom een zogenaamd collaboration-systeem op. Dit is een digitale werkplek waar verschillende teams kunnen samenwerken rond documenten, kunnen overleggen in fora en ideeën kunnen uitwisselen. Begin 2007 zal het Agentschap voor Landbouw en Visserij zijn eerste praktijkervaringen opdoen met deze technologie. Door hieraan verder te bouwen en dit platform ook aan te wenden voor het rechtstreeks ondersteunen van bepaalde processen via workflows, zal de productiviteit van de gebruikers stijgen en een nagenoeg papierloos kantoor gerealiseerd worden.

8.3.2.7 Exploitatie en investeringsuitgaven informatica

Om de ontwikkeling en het onderhoud van de informaticaprojecten van het Vlaams Betaalorgaan en het Agentschap voor Landbouw en Visserij mogelijk te maken, werden in 2006 ook de nodige investeringen gerealiseerd. De focus lag voornamelijk op de uitbreiding van de functionaliteit, op de redundantie en de capaciteit (o.a. ingevolge nieuwe toepassingen voor e-loket en MTR), op de investering in netwerkbeveiliging in het kader van de veiligheidsnorm ISO 17799 en op de vervanging van verouderd informaticamateriaal.

Zeer belangrijk in het kader van de uitbreiding van de capaciteit en het voldoen aan de veiligheidsnorm, was de in productie name van de nieuwe netwerkinfrastructuur enerzijds, en de opbouw van een nieuwe infrastructuur voor de serverzaal in de uitwijklocatie te Merelbeke anderzijds. Ook werd een bestaand opslagsysteem in een clusterconfiguratie geplaatst, waardoor de beschikbaarheid en de schijfcapaciteit sterk toenamen. Voor het e-loket werd de infrastructuur uitgebreid op basis van nieuwe bladeservers. Er werd eveneens een heel grote inspanning gedaan richting serverconsolidatie door de implementatie van VM-WARE, waardoor de hardware van de servers beter benut wordt.

Zoals eerder vermeld, werden de dure opmetingen van de landbouwpercelen door externe landmeters in 2005 sterk gereduceerd en vervangen door controles via teledetectie. Om dit te ondersteunen werd eenmalig geïnvesteerd in hoogtechnologische GPS-systemen

voor de controleurs. Na een eerste positieve evaluatie van dit systeem werd in 2006 een verdere inspanning geleverd om de controleurs maximaal te laten beschikken over deze apparatuur.

Met het oog op meer gebruikerscomfort werden alle resterende traditionele beeldbuischermen vervangen door TFT-schermen. Deze TFT-schermen verbruiken minder energie en zijn voor de gebruiker beter op ergonomisch vlak. Aangezien ze twee connectoren hebben, passen ze ook beter in een flexibele werkplekomgeving. Hierdoor kunnen ze immers zowel voor vaste desktops als voor occasionele portables dienen, zonder losgekoppeld te moeten worden.

Er werd ook nog een bijkomende inspanning geleverd om ervoor te zorgen dat het Vlaams Betaalorgaan niet in overtreding is op het vlak van licenties, zowel voor de desktop- als voor de serveromgeving.

De laatste realisaties in 2006 waren de integratie van de Stafdienst in het netwerk van het Agentschap voor Landbouw en Visserij en de voorbereiding naar de “anders-werken-omgeving” in functie van de nakende verhuis naar het Ellipsgebouw. Hierbij werd geopteerd voor een virtualisatie van de desktop, waarbij verschillende opties werden uitgetest en de roll-out van 2007 werd voorbereid. Ook met de voorbereiding van de migratie van de twee overige afdelingen van het Agentschap voor Landbouw en Visserij, met name Productkwaliteitsbeheer (zie hoofdstuk 9) en Structuur en Investerings (zie hoofdstuk 10), werd nog gestart eind 2006.

8.4 Coördinatiecel en e-governmentcel

De afdeling Procesondersteuning beschikt ook nog over een kleine coördinatiecel en over een e-governmentcel. De coördinatiecel stond in 2006, net zoals de voorgaande jaren, in voor de opmaak en opvolging van de GBCS-begroting en het beheer van de overheidsopdrachten van het Vlaams Betaalorgaan. De e-governmentcel werd in 2006 opgericht en heeft tot doel de nodige expertise op te bouwen inzake e-government en administratieve vereenvoudiging. Ze volgt dan ook de initiatieven op die de Vlaamse overheid neemt inzake deze materie. Daarnaast vertegenwoordigt ze het beleidsdomein Landbouw en Visserij binnen de Vlaamse e-Govcel, bepaalt ze een strategische visie inzake e-government en levert ze technische ondersteuning aan integratieprojecten en portaaloplossingen binnen het beleidsdomein.

9 Afdeling Productkwaliteitsbeheer

De afdeling Productkwaliteitsbeheer – voorheen de dienst Normering en Controle Plantaardige Productie – houdt toezicht op het volledige proces van de productie van en de handel in plantaardig vermeerderingsmateriaal. Grotendeels komt dit neer op twee kernactiviteiten. Ten eerste beheert de afdeling het Vlaamse gedeelte van de nationale rassencatalogus dat alle rassen bevat die toegelaten worden tot de handel. Daarnaast verricht de afdeling controles en inspecties op het vermeerderen van dat teeltmateriaal. Naast dit uitvoerende gedeelte houdt het ook een conceptuele opdracht in, aangezien de afdeling Europese regelgeving die verband houdt met deze materie omzet in Vlaamse wetgeving door het vastleggen van controleprocedures en dienstinstructies.

9.1 Toelaten van rassen van landbouw- en groentegewassen tot het handelsverkeer

Vooraleer een nieuw ras in de handel gebracht mag worden, moet het geregistreerd zijn op een nationale lijst van een lidstaat van de Europese Unie, overeenkomstig de procedures vastgelegd in de EU-richtlijnen 2002/53 en 2002/55. In België werden deze richtlijnen omgezet in het Koninklijk Besluit van 8 juli 2001 betreffende de nationale rassencatalogi voor landbouw- en groentegewassen.

Aangezien het om een nationale rassencatalogus gaat, werden in België afspraken gemaakt tussen de Federale overheid, het Vlaamse Gewest – met de afdeling als vertegenwoordiger –, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze afspraken vinden we terug in het Samenwerkingsakkoord van 18 juni 2003 over de uitoefening van de geregionaliseerde bevoegdheden op het gebied van landbouw en visserij. Het gaat o.m. om de gezamenlijke beproeving van de soorten waarvoor in de beide gewesten aanmeldingen zijn voor opname in de nationale rassencatalogus.

De afdeling is op dit vlak belast met beleidsondersteunende taken en beleidsuitvoerende taken.

De beleidsondersteunende opdracht bestaat uit het waarnemen van het secretariaat van het Rassencomité. Dit houdt in dat de afdeling verantwoordelijk is voor de voorbereiding van de vergaderingen van het comité, de contacten met de sector en de onderzoeksinstituten, de

rapportering, het notificeren, het laten bekrachtigen van beslissingen door de minister en het bekend maken van de beslissingen. Dit laatste gebeurt door middel van het tweemaandelijks Bulletin der Kweekproducten en van de Nationale Rassencatalogi, persberichten, website en EU-, OESO- en CPVO-notificaties. Het rassencomité adviseert de minister over de opname, het behoud en de schrapping van een ras op de nationale catalogus. Het comité is samengesteld uit onafhankelijke deskundigen, verantwoordelijken voor de beproeving en ambtenaren van het Departement Landbouw en Visserij en het Agentschap voor Landbouw en Visserij. In het seizoen 2005-2006 vonden er zes vergaderingen plaats. Het comité beoordeelde er de resultaten van 199 proefobjecten, verspreid over verschillende proefjaren. Hiervan werden in totaal 26 rassen opgenomen op de Belgische rassenlijst, hoofdzakelijk rassen van maïs en suikerbiet.

De uitvoerende taken hebben betrekking op de werkwijze voor de registratie van een ras, zoals hieronder beschreven wordt.

Indien er aanmeldingen zijn van een nieuw ras, zijn de lidstaten verplicht een onderzoek op te starten om vast te stellen of het ras voldoet aan drie basisvoorwaarden:

- verificatie en behandeling van de voorgestelde rasbenaming, aangezien het ras een aanvaarde benaming moet dragen;
- het ras moet een voldoende landbouwkundige en gebruikswaarde hebben (enkel landbouwgewassen en industriële cichorei). De zogenaamde onderzoeken naar Cultuur en Gebruikswaarde (CGW) worden uitgevoerd in de volgende Belgische onderzoeksinstituten:
 - o het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), Eenheid Plant, Teelt en Omgeving in Merelbeke;
 - o Centre Wallon de Recherches Agronomiques de Gembloux;
 - o Koninklijk Belgisch Instituut voor de Verbetering van de Biet in Tienen;
- het ras moet onderscheidbaar, homogeen en bestendig (OHB) zijn. Deze OHB-onderzoeken gebeuren, naargelang de soort, in dezelfde instellingen als de CGW-onderzoeken of in buitenlandse onderzoeksinstituten.

De resultaten van de officiële rassenproeven worden jaarlijks gebruikt door de onderzoeksinstituten voor de aanmaak van de aanbevelende en beschrijvende rassenlijsten ten behoeve van de landbouwers.

De afdeling doet het administratief onderzoek, registreert de aanvragen voor catalogusinschrijving en doet de dossieropvolging (via het informaticasysteem KwaTra) hieromtrent. Dit omvat ook het aanmaken en innen van retributies voor de inschrijvingsaanvragen, de onderzoeken en het behoud op de catalogus en de betalingen aan binnen- en buitenlandse onderzoeksinstituten.

Tabel 9.1 geeft een overzicht van het aantal aanmeldingen, opnames en toegelaten rassen tijdens de campagne 2005-2006 in vergelijking met de campagne 2004 - 2005.

Tabel 9.1 Aantal aanmeldingen en opnames op de nationale rassenlijst
beheerd door het Vlaams Gewest

Groep	Soort	Aanmeldingen		Opnames		Rassen opgenomen in de Nationale Rassenlijst en beheerd door het Vlaams Gewest	
		2004/05	2005/06	2004/05	2005/06	12/31/2005	12/31/2006
Bieten	Suikerbiet	24	18	12	11	37	50
	Voederbiet	2	-	-	-	19	14
Voedergewassen	Schapengras	-	-	1	-	1	1
	Beemdlangbloem	-	-	-	-	1	1
	Roodzwenkgras	-	-	-	-	2	1
	Italiaans/Westerwolds raaigras	2	-	4	-	25	23
	Engels raaigras	8	11	4	3	40	41
	Gekruist raaigras	-	-	-	-	1	1
	Thimothee	-	-	1	-	6	6
	Voedererwt	-	-	-	-	1	1
	Rode klaver	-	-	-	-	4	4
	Witte klaver	-	-	-	-	1	1
	Voederwikke	-	-	1	-	4	3
	Bladramenas	-	-	-	-	7	6
Oliehoudende en Vezelgewassen	Raapzaad en stoppelknol	-	-	-	-	3	3
	Koolzaad	-	-	1	-	3	3
	Vlas	3	1	1	2	6	7
	Gele mosterd	-	-	2	-	12	9
Granen	Haver	-	-	-	-	2	1
	Gerst	5	2	1	1	7	6
	Rogge	-	-	1	-	2	2
	Triticale	-	-	-	-	1	1
	Zachte tarwe	9	9	6	3	23	22
	Mais	42	46	16	6	76	66
Aardappel	Aardappel	-	-	-	-	11	8
Groentegewassen	Industriële cichorei	-	-	-	-	2	2
	Prei	-	-	-	-	1	1
	Schorseneer	-	-	-	-	1	1

Van de rassen die opgenomen zijn, gaat de dienst na of ze effectief in stand worden gehouden. De instandhouding werd gecontroleerd bij zeven bedrijven. In totaal werden 132 rassen gecontroleerd, hoofdzakelijk suikerbiet, Engels en Italiaans raaigras. De opvolging van de instandhouding is het startpunt van de certificering.

9.2 Keuring van plantaardig teeltmateriaal

9.2.1 Toezicht op handel en productie

Niet alleen het ras moet geregistreerd zijn, de afdeling Productkwaliteitsbeheer organiseert en coördineert ook de controle op de wettelijk vastgelegde kwaliteitsgaranties bij het produceren en het in de handel brengen van teeltmateriaal. De controleactiviteiten zijn enkel mogelijk bij personen of bedrijven die geregistreerd zijn en aan de erkenningsvoorwaarden voldoen. Tabel 9.2 bevat een overzicht van het aantal geregistreerde bedrijven.

Tabel 9.2 Aantal erkende operatoren

Groep	Activiteit	Aantal operatoren erkend in 2005	Aantal operatoren erkend in 2006
Zaizaden	Handelaar-bereiders	18	16
	Repelaar-stockeerders zaailijnzaad	60	60
	Bereiders van soortmengsels	10	7
	Verdelers kleine verpakkingen landbouwzaden	13	12
	Verdelers kleine verpakkingen tuinbouwzaden	52	50
Aardappelpootgoed	Producenten	54	57
	Handelaar-bereiders	42	42
Niet-eetbare tuinbouwproducten	Leveranciers CAC fruitplanten	109	106
	Leveranciers EG kwaliteit sierplanten	553	643
	Leveranciers EG kwaliteit groentenplanten	24	26
	Producenten bosbouwkundig teeltmateriaal	81	59
	Handelaar-bereiders boszaden	2	2
	Producenten gecertificeerd materiaal fruitplanten	8	8

De producenten zijn zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van het teeltmateriaal. De afdeling is belast met het uitvoeren van de officiële maatregelen die tijdens de productie van teeltmateriaal moeten worden genomen, zoals voorzien in de Europese richtlijnen.

De volgende groepen van gewassen zijn gereguleerd:

- landbouwzaizaden (granen, bieten, groenvoeders, oliehoudende en vezelgewassen);
- groentezaden;
- aardappelpootgoed;
- bosbouwkundig teeltmateriaal;
- vegetatief teeltmateriaal voor wijnstokken;
- teeltmateriaal van fruitgewassen;
- teeltmateriaal en plantgoed van groentegewassen;
- teeltmateriaal van siergewassen.

9.2.1.1 Eenjarige teelten: zaaizaad en aardappelpootgoed

De controle op de productie van zaaizaad en aardappelpootgoed gebeurt door middel van een bewakingsstelsel waarbij de kwaliteit in elke schakel getoetst wordt. Dit omvat een keuring en monsternamen te velde en de fysieke controle tijdens de bereiding, triage en certificering.

Bij een veldkeuring wordt voornamelijk gelet op de algemene toestand van het perceel, de soort- en raszuiverheid en de (eventuele) ziekte-toestand. Een overzicht van de uitgevoerde veldkeuringen is weergegeven in tabel 9.3.

Tabel 9.3 Overzicht van de uitgevoerde veldkeuringen

Groep	Soort	Totale gekeurde oppervlakte in ha.	
		2005	2006
Groenvoedergewassen	Rietzwenkgras	28,70	38,05
	Fijnbladig schapengras	22,00	-
	Schapengras	44,20	83,10
	Beemdlangbloem	4,00	5,20
	Roodzwenkgras	218,84	210,55
	Italiaans/Westerwolds raaigras	1.917,92	1.739,70
	Engels raaigras	968,48	757,01
	Gekruist raaigras	41,10	39,08
	Timothee	3,00	21,51
	Veldbeemdgras	184,42	148,95
	Voedererwt	9,32	13,03
	Rode klaver	22,50	20,58
Oliehoudende gewassen	Koolzaad	1,99	5,53
	Gele mosterd	6,25	14,89
Vezelvlas	Vlas	1.894,09	1.683,14
Granen	Haver	6,00	34,53
	Gerst	161,47	162,85
	Rogge	58,39	44,05
	Zachte tarwe	757,95	891,11
	Triticale	66,11	74,83
Industriële chicorei	Industriële chicorei	0,08	0,09
Aardappelpootgoed	Aardappel	1.045,46	1.015,16

Voor zaaizaden worden de keuringen te velde uitgevoerd door deskundigen van de buitendienst van de afdeling of door personeelsleden in dienst van een zaadfirma die gemachtigd zijn om de controles te verrichten. In het eerste geval gaat het om officiële controles. In het tweede geval gaat het om controles onder officieel toezicht, aangezien één op vijf van de door de zaadfirma gecontroleerde percelen daarna door deskundigen van de afdeling nog eens gecontroleerd wordt. Bij deze controlekeuringen werden geen noemenswaardige afwijkingen vastgesteld. Er wordt voornamelijk gelet op de factoren die de kwaliteit van het geproduceerde zaaizaad

negatief kunnen beïnvloeden. Indien die factoren bij de zaaizaadbereiding niet verbeterd kunnen worden, leiden ze tot deklassering of weigering van het betreffende perceel. Concreet wordt er gelet op de voorgeschiedenis van het perceel, de aanwezigheid van ongewenste bestuivingsbronnen, planten waarvan het zaad moeilijk te verwijderen is, de aanwezigheid van zaadoverdraagbare ziekten en rasafwijkende planten.

Bij de veldcontroles van pootgoed is naast de raszuiverheid vooral de gezondheidstoestand van de planten, zoals de aanwezigheid van virusziekten en bacterieziekten, belangrijk. In dit laatste geval wordt het voorkomen van zwartbenigheid de laatste jaren zeer belangrijk geacht.

De monsternames te velde van pootgoed en zaaizaad hebben verschillende analyses tot gevolg.

Alvorens het zaaizaad te certificeren wordt aan de hand van een officieel monster nagegaan of het zaaizaad voldoet aan de wettelijke normen. Op basis van de monsters bepaalt men de technologische zaadkwaliteit. Deze ontleding gebeurt door het eigen Laboratorium voor Zaadontleding of door erkende laboratoria van zaadfirma's onder officieel toezicht. Er zijn drie labo's erkend voor granen en één voor suikerbietzaad.

Tijdens de afrijpingsfase van de knollen van het pootgoed, worden monsters voor virologische testen (ELISA-testen) op het veld genomen. Deze testen gaan de aanwezigheid van virussen in het pootgoed na. In 2006 werden de testen door NAK-AGRO in Emmeloord, Nederland uitgevoerd. Er werden 1.414 monsters (bestaande uit 100 knollen) van 414 partijen overgemaakt, waarop 4.149 bepalingen werden uitgevoerd. In 37% van de percelen werd een lagere kwaliteitsklasse toegekend dan op basis van de veldkeuring.

Daarna wordt het teeltmateriaal onderworpen aan fysische controles tijdens de bereiding, triage en certificering. Een overzicht van de gecertificeerde hoeveelheden vindt u in tabel 9.4.

Indien voldaan wordt aan de minimale kwaliteitseisen wordt onder toezicht van de afdeling een officieel certificaat aan de verpakking van het zaaizaad gehecht en kan het materiaal in de handel gebracht worden. Voor de soorten zaalijnzaad en spelt, waarvoor de EU-steun voor zaaizaad niet ontkoppeld is, worden door de afdeling certificeringsattesten afgeleverd. Het aantal behandelde dossiers van zaaizaad geproduceerd op het Belgische grondgebied, bedroeg in de periode 2005-2006 285 voor zaalijnzaad en 17 voor spelt. Van partijen afkomstig uit het buitenland die in Vlaanderen gecertificeerd zijn, werden 29 attesten voor Nederland en 33 voor Frankrijk afgeleverd.

Tijdens de partijkeuring van pootgoed wordt gelet op de calibrage, de mechanische schade en de symptomen van ziekteaantastingen (natrot, droogrot, schurft...). Pas wanneer het materiaal voldoet aan al de normen vastgelegd in het keuringsreglement, worden de certificeringsdocumenten afgeleverd en mag het materiaal in de handel gebracht worden.

Ten slotte worden de meeste gecertificeerde partijen uitgezaaid op een controleveld. Grassen, zaalijnzaad en aardappelen worden op velden van het ILVO in Merelbeke aangelegd. Monsters van granen worden voor uitzaai aan het Waalse Gewest toevertrouwd. Op deze velden, waar moederpartijen zijn aangelegd, bestemd voor vermeerdering, kunnen aanvullende

Tabel 9.4 Overzicht van de gecertificeerde hoeveelheden zaaizaden en aardappelpootgoed

Groep	Soort	Gecertificeerde hoeveelheid in kg	
		2005	2006
Bietenzaad	Suikerbiet	2.446.623	2.144.744
	Voederbiet	2.912	13.997
Zaaizaad van groenvoedergewassen	Beemdlangbloem	2.244	1.765
	Italiaans/Westerwolds raaigras	2.770.766	3.049.518
	Engels raaigras	1.189.228	903.545
	Gekruist raaigras	-	4.296
	Timothee	1.917	4.123
	Voedererwt	112.825	37.025
	Rode klaver	4.411	11.537
	Veldboon	5.050	-
Zaaizaad van oliehoudende en vezelgewassen	Voederwikke	291.358	-
	Koolzaad	614	-
	Vlas	1.303.942	1.628.950
Granen	Gele mosterd	4.699	8.402
	Haver	245.330	51.125
	Gerst	2.661.160	2.442.405
	Rogge	212.320	98.500
	Triticale	618.150	331.565
	Zachte tarwe	15.978.417	15.679.757
Aardappelpootgoed	Spelt	1.237.764	875.205
	Aardappel	27.721.602	22.377.275

waarnemingen uitgevoerd worden om de vaststellingen van de veldkeuringen bij te sturen. Deze velden hebben tevens een didactische waarde voor het controlepersoneel, de zaadbedrijven en de pootgoedtelers. Rasafwijkingen en ziektebeelden worden op die manier in praktijkomstandigheden gedemonstreerd.

De afdeling voert ook bijkomende inspectiebezoeken uit in geval van klachten over teeltmateriaal dat in de handel is gebracht. Aan de betrokkene wordt een expertiseverslag afgeleverd en in geval van overtreding van de handelsbesluiten worden de nodige maatregelen genomen. In 2006 zijn meerdere klachten met betrekking tot de aanwezigheid van zwartbenigheid in aardappelen behandeld.

In verband met het in de handel brengen van zaaizaad en pootgoed, voert de afdeling ook de Europees verplichte fyto-sanitaire controle uit. Hoewel deze controle een federale bevoegdheid is, worden omwille van administratieve vereenvoudiging, de controles op bedrijven die zaaizaad en aardappelpootgoed produceren, door de afdeling uitgevoerd. Deze controles zijn gebaseerd op het Koninklijk Besluit van 10 oktober 2003 houdende het toevertrouwen aan de gewesten van de uitvoering van bepaalde taken die tot de bevoegdheid van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) behoren.

De controles omvatten enerzijds monsternames van grond voor de vaststelling van aardappelsystenaaltjes en plantmateriaal voor de bepaling van bruinrot en ringrot, en anderzijds visuele inspecties op het veld en tijdens partijkeuringen. Een overzicht van de uitgevoerde activiteiten wordt weergegeven in tabel 9.5.

Tabel 9.5 Overzicht van de fytosanitaire controles op aardappelpootgoed, uitgevoerd in opdracht van het FAVV

Gegevens i.v.m. de controleactiviteit		Aantal
Operatoren		57
Bemonsterde percelen	Totaal	306
	Vrij van cysten	299
	Besmet	7
Bemonsterde oppervlakte (in hectare)		1.072
Grondmonsters		3.650
Ingeschreven percelen		401
Gekeurde oppervlakte (in hectare)		1.045
Monsters voor PSTV-analyse	Op productievelden	20
	Op het post-controlelevel	20
Monsters voor bacterie-onderzoek	Moederpartijen	456
	Productiepartijen	1.280
Gecertificeerde partijen		390
Gecertificeerd gewicht (in kilogram)		22.377.275
Afgeleverde plantenpaspoorten		369.412

Daarnaast is de afdeling op basis van het bovenvermelde Koninklijk Besluit gemachtigd om op die bedrijven waar kwaliteitscontroles van zaaizaad en pootgoed uitgevoerd worden, fytosanitaire certificaten uit te schrijven voor uitvoer naar landen buiten de EU. Tijdens de campagne 2005–2006 zijn 231 certificaten afgeleverd. Het betrof hoofdzakelijk export van suikerbietzaad in het algemeen en aardappelpootgoed naar landen in het Middellandse-Zeegebied en het Midden-Oosten.

9.2.1.2 Meerjarige teelten: plantgoed en boomkwekerijproducten

Ook plantgoed en boomkwekerijproducten worden gecontroleerd en gecertificeerd. Voor soorten bestemd voor bosbouw duurt het vele jaren of decennia vooraleer de goede of slechte kwaliteit van het geplante teeltmateriaal duidelijk wordt. Gebruikers van bosbouwkundig teeltmateriaal verwachten garanties betreffende de echtheid van het geslacht, de soort, de ondersoort, de kloon, de oorsprong, de herkomst, het herkomstgebied, de plaats van herkomst en een goede gezondheidstoestand. Het keuringssysteem voor bosbouwkundig teeltmateriaal van de afdeling is er dan ook op gericht de identiteit van het gebruikte materiaal te bevestigen. Dit gebeurt door alleen uitgangsmateriaal van erkende bestanden, zaden van zaadtuinen en erkende klonen van populieren tot de keuring toe te laten. De oogst van zaden van deze erkende bestanden dient onder toezicht van de afdeling te gebeuren, waarna basiscertificaten afgeleverd worden. Indien zaden uit het buitenland binnengebracht of ingevoerd worden, dient de herkomst gegarandeerd te worden door een buitenlands keuringsorganisme. De eigenlijke keuring omvat twee stadia, namelijk een veldbezoek en een keuring na verkoop.

Het door de boomkweker opgestelde leveranciersdocument wordt door de afdeling regelmatig geverifieerd en in geval van verzending naar het buitenland (één derde van de verkopen) wordt een informatiedocument naar het buitenlandse keuringsorganisme verzonden, zoals voorzien in de Europese regelgeving. Tabel 9.6 geeft een overzicht van de keuringsactiviteiten in 2005–2006.

Tabel 9.6 Overzicht van de keuringsactiviteiten op bosbouwkundig teeltmateriaal

ZAAILINGEN			
Activiteit	Volume	Belangrijkste soorten	Procentueel aandeel
Aflevering basiscertificaten	28 certificaten	Quercus robur L.	42,86
		Quercus rubra L.	14,29
		Quercus petraea Liebl.	10,71
Veldcontroles	1.354 controles	Fagus sylvatica L.	27,42
		Quercus robur L.	9,6
		Picea abies Karst.	7,53
	59.365.513 planten	Fagus sylvatica L.	32,57
		Picea abies Karst.	10,97
		Quercus robur L.	8,24
Aflevering leveranciersdocumenten bij eerste verkoop	2.815 documenten	Fagus sylvatica L.	16,31
		Quercus robur L.	11,97
		Fraxinus excelsior L.	10,05
	126.663.740 planten	Fagus sylvatica L.	23,78
		Quercus robur L.	10,7
		Picea abies Karst.	8,43
Registratie partijen, afkomstig van buiten het Vlaams Gewest	575 registraties	Quercus robur L.	16,17
		Fagus sylvatica L.	15,13
		Pseudotsuga menziesii Franco	8,52
Aflevering leveranciersdocumenten bij doorverkoop	1.118 documenten	Fagus sylvatica L.	16,73
		Quercus robur L.	10,91
		Pseudotsuga menziesii Franco	8,77
Verzending informatiedocumenten	2.398 documenten	Fagus sylvatica L.	17,32
		Prunus avium L.	9,03
		Quercus robur L.	8,41
POPULIEREN			
Veldcontroles	235 controles	-	-
	258.584 planten	-	-
Aflevering leveranciersdocumenten bij eerste verkoop	579 documenten	-	-
	97.542 planten	-	-
Registratie partijen, afkomstig van buiten het Vlaams Gewest	13 registraties	-	-
		-	-
Aflevering leveranciersdocumenten bij doorverkoop	63 documenten	-	-
		-	-
Verzending informatiedocumenten	193 documenten	-	-

Bij fruitplanten, sierplanten en groenteplanten dient het teeltmateriaal, dat in de handel gebracht wordt, aan een minimale kwaliteit (CAC-kwaliteit of EG-kwaliteit) te voldoen. De bedrijven zelf zijn verantwoordelijk voor het op punt stellen van een autocontrolesysteem om dit te garanderen. De taak van de afdeling bestaat uit het uitvoeren van een jaarlijks inspectiebezoek om dit systeem te verifiëren en bijkomende inspecties te verrichten in geval van klachten. In totaal werden 547 bedrijven bezocht. Hierbij werden nagenoeg geen opmerkingen met betrekking tot het kwaliteitsbeheersysteem gemaakt.

Voor fruitplanten bestaat er een supplementair certificeringssysteem om de rasechtheid en de virusstatus te garanderen. Hiertoe zijn in Vlaanderen enthoutparken erkend, waar de boomkwekers uitgangsmateriaal kunnen halen. De keuring van dit gecertificeerd materiaal gebeurt systematisch, zowel tijdens het groeiseizoen als bij de verkoop. Planten die onderworpen zijn aan deze keuring worden voorzien van een officieel etiket. Twee derde van de gecertificeerde planten zijn appelaars.

9.2.2 Toezicht op bedrijven die hoevezaaizaad voor derden triëren

De Vlaamse landbouwer gebruikt meestal gekeurd zaaizaad maar kan ook een gedeelte van zijn oogst bewaren als uitgangsmateriaal voor een volgende inzaai op zijn bedrijf. Hij kan alvorens het product van zijn oogst in te zaaien, het laten triëren al dan niet inclusief ontsmetten. Dit dient te gebeuren door loonwerk, aangezien hoevezaad per definitie niet van eigenaar mag veranderen.

In 2006 heeft de Vlaamse Regering een nieuw regelgevend kader gecreëerd. Via een persbericht zijn zowel de operatoren als de landbouwers op de hoogte gebracht van de modaliteiten van deze regelgeving. Het nieuwe besluit wil enerzijds de strijd tegen de frauduleuze handel van zaaizaden verscherpen door de regelgeving te verstrengen en de landbouwer te responsabiliseren. Anderzijds wordt ook gestreefd naar een administratieve vereenvoudiging. De doelstelling van de regelgeving is de bescherming van de landbouwer door de erkenning van de loontrieerders verplicht te stellen. Dit biedt de landbouwer waarborgen over het feit dat hij zijn eigen zaad terugkrijgt en dat de loontrieerder de nodige voorzieningen heeft om het hoevezaad op een doeltreffende manier te reinigen en eventueel te ontsmetten. Daarenboven wordt

door de loontriëring te controleren de sector van de gecertificeerde zaaizaden beschermd tegen oneerlijke concurrentie van 'fraude'-zaad, namelijk het vermijden van frauduleuze handel onder de dekmantel van 'loontriëring'.

De activiteit loontriage is eerder marginaal in het Vlaamse Gewest: op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 mei 2006, zijn 16 operatoren erkend. De loontriëringactiviteit is beperkt in de tijd - vanaf de oogst tot de inzaai (juli-november) - en bijgevolg als een nevenactiviteit of complementaire beroepsactiviteit te beschouwen. Als hoofdactiviteiten (vermeld in het BTW-register) hebben de meeste loontriërders: 'handel in granen, zaden en diervoeders', 'vervaardiging van veevoeders' en 'diensten verwant met de landbouw'. Ongeveer een vierhonderdtal landbouwers maakt gebruik van dit loonwerk. In tabel 9.7 wordt een overzicht gegeven van de bewerkte hoeveelheden in de campagne 2005-2006.

Tabel 9.7 Hoeveelheid getrieerde granen

Soort	Getrieerde hoeveelheid in kg (Netto)	
	2004/05	2005/06
Gerst	3.550	800
Haver	600	3.000
Rogge	63.880	124.803
Tarwe	548.443	542.220
Triticale	7.602	13.826
Totaal	624.075	684.649

9.2.3 Het Laboratorium voor Zaadontleding

De afdeling beschikt over een eigen laboratorium. Tijdens piekmomenten wordt het personeel van het laboratorium aangevuld door ondersteunend personeel van het Eigen Vermogen van het ILVO, Eenheid Plant.

Het laboratorium is geaccrediteerd door de International Seed Testing Association (ISTA). De accreditatie geldt voor de monsternamen van zaaizaden en voor volgende proeven:

- het meten van vochtgehalte, zuiverheid en kiemkracht;
- het bepalen van de andere zaden;
- het gezondheidsonderzoek en het onderzoek op omhulde zaden.

In 2006 hebben buitenlandse experts een audit uitgevoerd op het laboratorium voor een hernieuwing van de accreditatie. Hierbij werden nagenoeg geen tekortkomingen vastgesteld.

Door deze accreditatie is het laboratorium gemachtigd om Internationale Oranje ISTA-certificaten uit te geven. Deze specifieke ontledingsbulletins geven de grootst mogelijke waarborg voor de handel in zaaizaden, omdat zij een rechtstreeks verband stellen tussen de ontledingsresultaten vermeld op het certificaat en de partijen zaad waarop de uitslagen betrekking hebben. In het seizoen 2005-2006 zijn 636 certificaten afgeleverd, hoofdzakelijk voor suikerbietzaad (80%) en graszaad (15%).

Het laboratorium krijgt in eerste instantie certificeringsmonsters en inspectie-monsters (nacontrole of klachtenbehandeling) van de afdeling zelf. Daarnaast worden ook monsters voor onderzoek overgemaakt door firma's of personen die wensen na te gaan of hun producten aan de gestelde eisen voldoen. Deze ontledingen gebeuren tegen betaling. Zij worden uitgevoerd op monsters genomen door personen die officieel bevoegd zijn voor ISTA-staalname voor het afleveren van Internationale Oranje Certificaten, door medewerkers van de buitendiensten of door de particulieren zelf. Tabel 9.8 geeft een overzicht van het aantal uitgevoerde monsters tijdens het seizoen 2005-2006.

Tabel 9.8 Overzicht van de onderzochte monsters van het Laboratorium voor Zaadontleding

Soortgroep	Aantal monsters		Procentueel aandeel		Aantal afgeleverde Internationale Oranje Certificaten	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Zaaigranen	556	477	17,45	17,95	9	0
Graszaad	1.276	1.108	40,04	41,70	76	81
Bietenzaad	632	531	19,83	19,98	585	508
Zaailijnzaad	410	319	12,86	12,01	45	0
Groentenzaad	149	64	4,68	2,41	19	28
Andere zaden	164	158	5,15	5,95	0	19
Totaal	3.187	2.657	100,00	100,00	734	636

9.3 Ondersteunende activiteiten

9.3.1 Verdere uitbouw van een aangepast informaticasysteem

In het najaar van 2005 is de informaticatoepassing KwaTra in productie gesteld. KwaTra staat voor 'Kwaliteit Traceren'. Deze informaticatoepassing is op maat ontwikkeld voor de afdeling door de ICT-outsourcer. In deze geïntegreerde informaticatoepassing worden alle activiteiten die door de afdeling verricht worden, samengebracht. De toepassing volgt alle processen op met betrekking tot de kwaliteitscontrole van planten en plantaardige producten. Dit omvat onder andere de registratie van alle bedrijven die actief zijn in het verhandelen van teeltmateriaal, de registratie van percelen en teelten en het beheer van alle controles verricht voor de certificering van teeltmateriaal met het oog op de traceerbaarheid van elke partij. Daarbij hoort ook het beheer van de rassendossiers, met name de opvolging van aanvraagdossiers van rassen voor opname in de nationale rassencatalogus en het administratief beheer van de opgenomen rassen. De applicatie heeft tevens de functie van facturatiesysteem voor het Fonds voor Landbouw en Visserij. Het is een hulpmiddel voor het opmaken van betalingsnota's en het innen van de retributies voor het beheer van de rassen, de erkenningen van de operatoren en de keuringsverrichtingen, voor het verrichten van betalingen voor rekening van het Fonds voor Landbouw en Visserij, en een rapporteringssysteem voor het financiële beheer van het bovenvermelde begrotingsfonds.

Tijdens de campagne 2005-2006 is het systeem voor de eerste maal in praktijkomstandigheden gebruikt en hierbij zijn meerdere onvolkomenheden naar voren gekomen. In het gedeelte

“eenmalige teelten” worden de gegevens uit de databank niet altijd logisch op het scherm weergegeven en het gedeelte “meerjarige teelten” is zelfs helemaal niet werkbaar. Hierdoor besliste de afdeling om een bijkomende analyse uit te voeren om het systeem te verfijnen. Hierbij wordt ook het gedeelte ‘meerjarige teelten’ opnieuw geïmplementeerd.

9.3.2 Opmaak regelgeving

Gezien de technische know-how over de materie van plantaardig teeltmateriaal, is afgeweken van het principe van BBB – waarbij afdelingen binnen het agentschap enkel uitvoerend werken – en heeft de afdeling zelf het nodige conceptueel juridische werk uitgevoerd. Een aantal van deze regelgevingen kwam reeds ter sprake.

In 2006 is een bijdrage geleverd aan de opmaak van de volgende besluiten:

- ministerieel besluit van 24 april 2006 tot wijziging van het ministerieel besluit van 29 maart 2004 betreffende de kenmerken waartoe het onderzoek van bepaalde rassen van landbouw- en groentegewassen zich ten minste moet uitstrekken en de minimumeisen voor dat onderzoek (omzetting van de Richtlijn 2005/91/EG);
- besluit van 19 mei 2006 van de Vlaamse Regering betreffende de loontriage van zaden van bepaalde soorten van landbouwgewassen die bestemd zijn om te worden ingezaaid;
- ministerieel besluit van 29 juni 2006 tot wijziging van de bijlagen bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 oktober 2003 betreffende het in de handel brengen van vegetatief teeltmateriaal voor wijnstokken (omzetting van de Richtlijn 2005/43/EG);
- ministerieel besluit van 29 juni 2006 betreffende het begeleidende document dat vereist is bij het in de handel brengen van vegetatief teeltmateriaal van wijnstokken;
- ministerieel besluit van 25 oktober 2006 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 december 2005, houdende de reglementering van de handel in en de keuring van zaaigranen en tot wijziging van het ministerieel besluit van 21 december 2001 tot vaststelling van een keurings- en certificeringsreglement van zaaigranen (omzetting van de Richtlijn 2006/55/EG).

Daarnaast heeft de afdeling in 2006 stappen gezet naar nieuwe regelgeving rond de retributies ter vervanging van oude federale besluiten. De Vlaamse Regering heeft op 19 januari 2007 een besluit, houdende vaststelling van de retributies voor de inschrijving van de rassen in de nationale rassencatalogi voor de uitoefening van bepaalde beroepen in de sector van het plantaardige teeltmateriaal en voor de keuring van dat materiaal, goedgekeurd.

9.3.3 Overleg met de sector

Op regelmatige tijdstippen wordt overleg met vertegenwoordigers van diverse beroepsverenigingen gepleegd over de regelgeving en de praktische implicaties ervan. Dit overleg gebeurt soms samen met het FAVV. Vertegenwoordigers van de afdeling zijn als waarnemer lid van de raden van bestuur van de interprofessionele organisaties INTERSEMZA (zaaizaden) en PBB (Boomkwekerij).

9.3.4 Internationale contacten

De Vlaamse regelgeving voor teeltmateriaal is gebaseerd op de internationale afspraken en richtlijnen vastgelegd door onder meer:

- Europese Unie: voor teeltmateriaal;
- internationale productstandaarden van OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling): voor zaaizaad en bosbouwkundig teeltmateriaal;
- UN/ECE (United Nations Economic Commission for Europe): voor aardappelpootgoed;
- ISTA (International Seed Testing Organisation): voor zaadontledingen.

De contacten met de instellingen van de Europese Unie (Europese Commissie, regelgevende comités van DG SANCO, werkgroepvergaderingen bij de Raad) verlopen via de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid van het Departement Landbouw en Visserij (zie hoofdstuk 3). Gezien de specificiteit en het zeer technische karakter van het vakgebied, levert de afdeling ondersteuning om de noodzakelijke terugkoppeling met de praktijk te verzekeren.

Vertegenwoordigers van de afdeling namen in 2006 deel aan diverse internationale bijeenkomsten:

- de bezoeken van de vergelijkende proeven van grassen (Nederland, België en Verenigd Koninkrijk) en appelaars (Frankrijk) die door DG SANCO ingericht worden om de harmonisatie van de toepassing van de richtlijnen in de verschillende lidstaten te optimaliseren;
- de informele vergadering van de hoofden van de EU/EFTA-certificeringdiensten voor zaaizaden in Tsjechië;
- de OESO-vergadering voor bosbouwkundig teeltmateriaal in Hongarije;
- het overleg met betrekking tot de UN/ECE-pootaardappelstandaard in Zwitserland en Frankrijk;
- de jaarvergadering van ISTA in Zwitserland;
- de workshops met betrekking tot zuiverheidsbepalingen (Zwitserland) en tetrazoliumbepalingen (Nederland), georganiseerd door het ISTA;
- de aardappelselectie cursus in Nederland.

10 Afdeling Structuur en Investerings

10.1 Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF)

Het VLIF is een Vlaamse openbare instelling waarmee de Vlaamse overheid financiële steun verleent aan de land- en tuinbouwers (bij hun vestiging en bij investeringen), aan coöperaties van land- en tuinbouwers (bij investeringen) en, vanaf 2004, ook aan investeringen in de agrovoedingssector en de omkaderingssector van de land- en tuinbouw. Er is bovendien een steunkader om bij probleemsituaties van diverse oorsprong specifieke steunmaatregelen te kunnen uitvoeren.

De VLIF-regelgeving zit vervaardigd in het besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 2000 betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw en een ministerieel besluit van dezelfde datum. De regelgeving wordt toegepast op aanvragen ingediend vanaf 1 januari 2000. Ze werd regelmatig bijgesteld om tegemoet te komen aan gewijzigde noden. De laatste wijziging dateert van 16 juni 2006 en had tot doel de steunmaatregelen in de varkens- en legkippensector beter af te stemmen op de beschikbare budgetten; de mogelijkheden op steun voor de productie en het gebruik van hernieuwbare energie vast te leggen en de regelgeving beter af te stemmen op de noden van kapitaalintensieve bedrijven geëxploiteerd door een samenwerkingsverband.

De steun wordt gegeven onder vorm van rentesubsidies, kapitaalpremies en gewestwaarborg. Voor het verlenen van rentesubsidie en gewestwaarborg wordt samengewerkt met erkende kredietinstellingen.

De middelen van het VLIF bestaan hoofdzakelijk uit een overheidsdotatie.

10.1.1 Beleidsvisie

Om land- en tuinbouwers in staat te stellen de structuur van hun bedrijf aan te passen aan de snel evoluerende omgevingsfactoren en om hun inkomen te verbeteren of op peil te houden, wordt investerings- en vestigingssteun verleend.

Er worden eisen gesteld over beroepsbekwaamheid, levensvatbaarheid van het bedrijf, afzetmogelijkheden voor de productie en respect voor normen inzake leefmilieu en dierenwelzijn. De investeringen moeten planmatig aangepakt worden en gericht zijn op de realisatie van één of meer van volgende doelstellingen:

- verlagen van de productiekosten;
- verbeteren en omschakelen van de productie;
- verhogen van de kwaliteit;
- verbeteren van het leefmilieu, de hygiënische omstandigheden en het welzijn van de dieren;
- bevorderen van de diversificatie van de activiteiten op het landbouwbedrijf.

Met de VLIF-steun wordt op Vlaams niveau binnen het programma plattelandontwikkeling uitvoering gegeven aan het EU-beleid (Verordening 1257/99) inzake steun aan de investeringen en de vestiging. Er wordt maximaal gebruik gemaakt van de mogelijkheden voor het verlenen van vestigingssteun, maar ook bij investeringssteun wordt ruim ingespeeld op de doelstellingen van het EU-beleid zoals extra aandacht voor de diversificatie van de activiteiten en voor investeringen gericht op duurzame productie.

Ook aan de realisatie van de specifieke Vlaamse beleidsopties, meer bepaald met betrekking tot het leefmilieu, wordt bijzondere aandacht besteed via ondermeer steun voor de bouw van ammoniakemissiearme stallen, energiebesparende investeringen en investeringen gericht op hergebruik van water.

Gedetailleerde informatie over de VLIF-regelgeving en de procedure voor aanvraag en toekenning van VLIF-steun, is te vinden op onze website www.vlaanderen/landbouw, via de rubriek “Premies en subsidies”, deelrubriek “Investeringssteun”, onderdeel “VLIF-steun”

10.1.2 Begroting 2006

Zoals weergegeven in tabel 10.1 beschikte het VLIF in 2006 over een vastleggingsmachtiging van 55,039 miljoen euro. Op die machtiging wordt alleen het Vlaamse deel van de toegekende steun aangerekend. De Vlaamse overheid maakte een dotatie van 53,425 miljoen euro vrij voor het VLIF. De begroting beliep 53,811 miljoen euro, zowel in ontvangsten als in uitgaven.

10.1.3 Nieuw ingediende dossiers

In 2006 werden er in totaal 5.237 aanvragen voor VLIF-steun ingediend:

- 5.202 voor land- en tuinbouwproducenten;
- 26 voor coöperatieve vennootschappen voor afzet, verwerking en dienstverlening;
- 9 speciale overbruggingskredieten voor gespecialiseerde tuinbouwbedrijven in financiële moeilijkheden (enkel waarborg).

Van het totaal voorziene investeringsvolume van 594,45 miljoen euro is er 87,59 miljoen euro bestemd voor eerste vestiging (bedrijfsovernames).

Tabel 10.1 Begroting VLIF 2006 (in miljoen euro)

Vastleggingsmachtiging (B.A. 54.1 / 99.31)	
Totaal	55,039
Land- en tuinbouwers	
Rentesubsidies	28,738
Kapitaalpremies	20,430
Waarborgen	1,265
Agrovoeding	2,429
Omkadering	2,177
Inkomsten	
Totaal	53,811
Dotatie van de Vlaamse Gemeenschap (B.A. 54.90 / 41.41)	53,425
Terugbetalingen door begunstigden (terugvorderingen)	0,250
Waarborgbijdragen	0,100
Saldo 2005	0,036
Uitgaven	
Totaal	53,811
Land- en tuinbouwers	
Rentesubsidies	26,145
Kapitaalpremies	20,884
Waarborgen	1,265
Agrovoeding	3,864
Omkadering	1,640
Over te dragen saldo	0,013

De investeringen op bestaande bedrijven behelzen in totaal 506,86 miljoen euro:

- bij producenten: 484,30 miljoen euro, waarvan er 15,57 miljoen euro te catalogeren zijn als “verbreding” (hoevetoerisme, hoeveproducten, detailverkoop, fotovoltaïsche zonnecellen en zonneboilers);
- bij coöperatieven voor afzet, verwerking en dienstverlening: 22,56 miljoen euro.

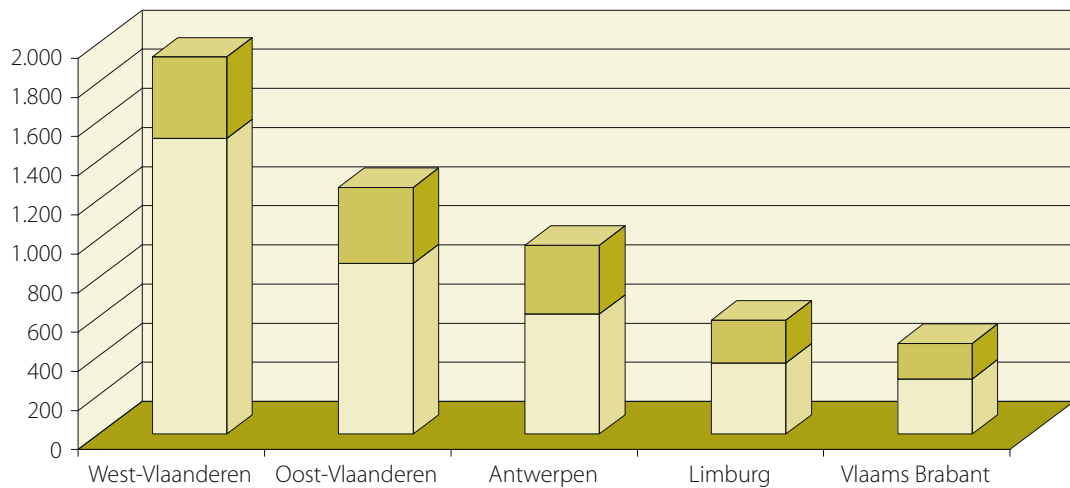
Tabel 10.2 en figuur 10.1 geven een overzicht van het aantal ingediende dossiers en de voorziene investeringen door land- en tuinbouwproducenten per provincie. In West-Vlaanderen worden de meeste aanvragen ingediend, nl. 1.928 of 37% van het totale aantal. Ruim 78% van de aanvragen komt van landbouwbedrijven en slechts 22% van tuinbouwbedrijven. Die situatie verschilt van die in de andere provincies waar de tuinbouwsector relatief meer vertegenwoordigd is. In Oost-Vlaanderen komt bijna 31% van de 1.264 aanvragen van een tuinbouwbedrijf. In Antwerpen heeft 37% van de 972 dossiers betrekking op investeringen in tuinbouwbedrijven. Uit Limburg en Vlaams-Brabant kwamen respectievelijk 583 en 464 aanvragen. In Limburg komt 37,5% van de aanvragen van tuinbouwbedrijven en in Vlaams-Brabant zelfs bijna 40%. Inzake investeringskosten is het relatief belang van de tuinbouw wel groter omdat een investeringsproject in de tuinbouw gemiddeld meer kosten meebrengt dan in de landbouw.

Tabel 10.2 Aantal ingediende dossiers en voorziene investeringen door land- en tuinbouwproducenten per provincie

Aantal indieningen	Landbouw		Tuinbouw		Totaal
West-Vlaanderen	1.510		418		1.928
Oost-Vlaanderen	872		392		1.264
Antwerpen	613		359		972
Limburg	364		219		583
Vlaams Brabant	282		182		464
Vlaanderen	3.641		1.570		5.211

Voorziene investeringen (in miljoen euro)						
	Landbouw		Tuinbouw		Totaal	
	vestigingen	investeringen	vestigingen	investeringen	vestigingen	investeringen
West-Vlaanderen	34,324	136,796	1,364	36,172	35,688	172,968
Oost-Vlaanderen	20,190	69,210	2,748	31,375	22,938	100,585
Antwerpen	13,660	61,052	0,431	67,051	14,091	128,103
Limburg	7,650	31,275	1,204	17,897	8,854	49,172
Vlaams Brabant	4,833	21,186	1,183	12,283	6,016	33,469
Vlaanderen	80,657	319,519	6,930	164,778	87,587	484,297

Figuur 10.1 Aantal ingediende dossiers in land- en tuinbouw door particulieren per provincie

10.1.4 Toegekende VLIF-steun

Totale toegekende steun

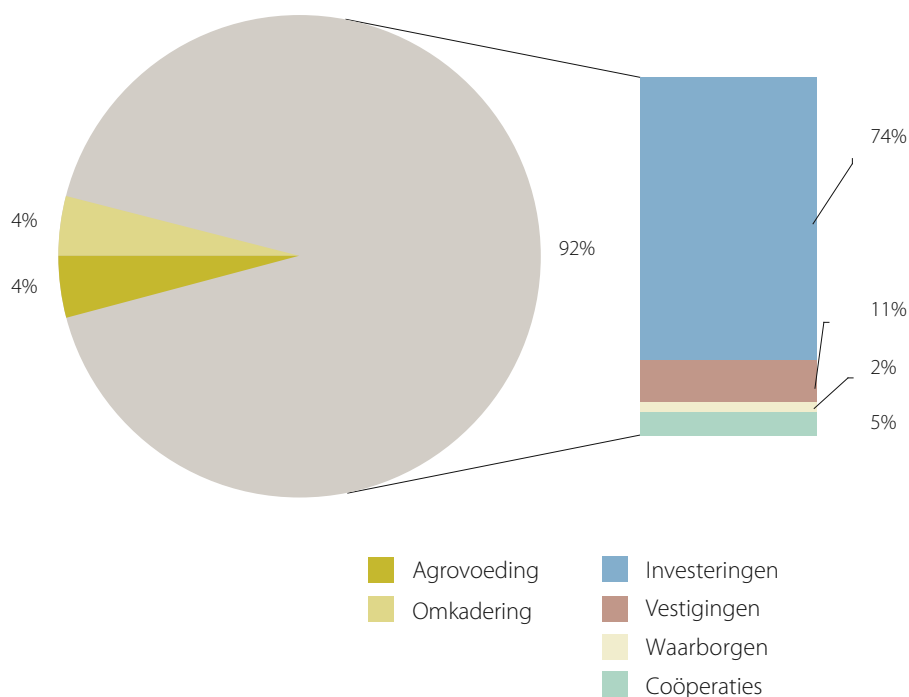
In 2006 verleende het VLIF in totaal voor 72,80 miljoen euro steun (Vlaamse en Europese steun):

- aan land- en tuinbouwproducenten (inclusief coöperaties voor afzet, verwerking en dienstverlening): 68,19 miljoen euro (50,43 miljoen euro Vlaamse cofinanciering);
- aan agrovoedingsbedrijven: 2,43 miljoen euro zonder EU-medefinanciering;
- aan tuinbouwproeftuinen en -centra: 2,18 miljoen euro. Hiervoor is er geen EU-medefinanciering.

Hiermee werd de beschikbare vastleggingsmachtiging van 55,039 miljoen euro volledig opgebruikt. Immers, alleen het Vlaamse aandeel in deze steun wordt budgettair vastgelegd omdat het Europees aandeel niet uitbetaald wordt door het VLIF zelf maar wordt geregeld via het Vlaams Betaalorgaan.

Vanaf 2005 ressorteert de steunverlening voor agrovoeding (het Vlaams aandeel althans) en voor de omkadering (proeftuinen en -centra) onder het VLIF. Met betrekking tot de Vlaamse middelen gaat het overgrote deel van de steun naar de productiebedrijven met 86,6% van het totaal. De land- en tuinbouwcoöperaties voor afzet, verwerking en dienstverlening, de agrovoedingssector en de omkaderingssector kregen respectievelijk 5,0%, 4,4% en 4,0% van de totale steun van het VLIF (figuur 10.2).

Figuur 10.2 Verdeling van de toegekende VLIF-steun

Toegekende investeringssteun aan coöperaties voor afzet, verwerking en dienstverlening

In 2006 werd voor 24 nieuwe dossiers steun verleend voor in totaal 2,599 miljoen euro, nl. 1,68 miljoen euro rentesubsidie en 921.652,52 euro investeringspremie.

Tabel 10.3 Overzicht van de nieuwe gunstig besliste dossiers

	Vestigingssteun	Investeringssteun	Coöperatieven
Aantal	203	2.969	24
Steunvolume (in miljoen euro)	10,186	54,507	2,599

Toegekende vestigings- en investeringssteun aan land- en tuinbouwproducenten

In 2006 werd er over 3.124 nieuwe dossiers gunstig beslist, zonder herzieningen: nl. 8 speciale kredieten met enkel VLIF-waarborg en 3.116 dossiers voor investerings- en/of vestigingssteun voor een totaal steunvolume van 64,69 miljoen euro. Dit waren voornamelijk dossiers voor investeringssteun (2.969 dossiers voor 54,51 miljoen euro).

Voor vestigingssteun waren er 203 dossiers (10,19 miljoen euro).

In een beperkt aantal dossiers wordt gelijktijdig vestigings- en investeringssteun verleend. De totale subsidiabele vestigingskosten in 2006 bedroegen 34,33 miljoen euro waarvan 93,24% (32,01 miljoen euro) betrekking had op landbouwbedrijven en 6,76% (2,32 miljoen euro) op tuinbouwbedrijven. Dit gegeven alleen is niet bepalend voor het aantal vestigingen in de tuinbouwsector omdat een vestiging als tuinder zich meer voordoet via een bedrijfscreatie waarvoor geen vestigingssteun kan verkregen worden. Vestigingssteun wordt uitsluitend verleend bij overname van bestaande bedrijven.

Tabel 10.4 Overzicht van subsidiabele vestigingskost voor de specifieke verrichtingen met vestigingssteun in land- en tuinbouw

	Landbouw	Tuinbouw	Totaal
Overname bij vestiging	30.618.762	1.791.974	32.410.736
Aankoop materieel bij 1e vestiging	831.351	147.883	979.234
Overname aandelen vestiging	493.127	381.146	874.273
Aankoop vee bij 1e vestiging	67.570	0	67.570
Eindtotaal	32.010.810	2.321.003	34.331.813

In 2006 bedroegen de totale subsidiabele investeringskosten 212,61 miljoen euro waarvan 66,51% (141,40 miljoen euro) betrekking had op investeringen in de landbouwsector en 33,49% (71,21 miljoen euro) op investeringen in de tuinbouwsector.

De meest in het oog springende gesubsidieerde investeringen op landbouwbedrijven zijn:

- ammoniakemissiearme varkensstallen (44,18 miljoen euro);
- machines en materieel (28,44 miljoen euro);
- bouwen loodsen (11,41 miljoen euro);
- bouwen melkveestallen (6,76 miljoen euro);
- mestinjectoren (6,59 miljoen euro).

Op tuinbouwbedrijven werd vooral steun verleend aan:

- bouwen/inrichten serres (21,98 miljoen euro);
- machines en materieel (14,26 miljoen euro);
- energiebesparing: schermen, buffers, e.a. (6,65 miljoen euro).

VLIF-waarborg

In 2006 werd er voor 58 dossiers in totaal 10,68 miljoen euro waarborg verleend op een kredietvolume van 18,20 miljoen euro (58,70%). In slechts 1,84% van alle in 2006 gunstig besliste VLIF-aanvragen werd er waarborg verleend. Deze toegekende VLIF-waarborg komt overeen met 54.584,87 euro waarborgbijdrage (0,51% van de verleende waarborg) die aan het VLIF te betalen is.

De in 2006 vastgelegde VLIF-waarborg werd in 2006 ook effectief betaald, nl. 1,26 miljoen euro. Dit bedrag bestond voor 1,04 miljoen euro uit kapitaal en 0,22 miljoen euro uit intresten en kosten. De waarborguitkeringen in 2006 hadden betrekking op 8 gevallen van onvermogen met 16 VLIF-dossiers waarvoor initieel 2,18 miljoen euro waarborg toegekend werd. Van de 8 schadegevallen hadden er 3 betrekking op landbouwbedrijven en 5 op tuinbouwbedrijven.

Meer informatie, uitvoerig cijfermateriaal en duiding over de steunverlening van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds in 2006 is terug te vinden in het VLIF-activiteitenverslag 2006 dat te consulteren en te downloaden is via onze website, in de rubriek “Publicaties”, onder de deelrubriek “Verslagen”

10.2 Begeleiding van bedrijven in moeilijkheden of in reconversie

De steun voor de begeleiding van bedrijven in moeilijkheden of in reconversie gebeurt op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 november 2002, ter vervanging van een besluit van de Vlaamse Regering van 17 maart 1998.

De maatregel die een praktische begeleiding beoogt van bedrijven geplaatst voor ingrijpende bedrijfsproblemen, sluit aan bij de problematiek van de armoedebestrijding op het platteland, in het bijzonder in de landbouwsector.

De steun wordt gegeven aan door de Vlaamse overheid erkende centra, die begeleidend optreden bij land- en tuinbouwers in moeilijkheden of in reconversie. De centra ontvangen per bedrijfsbegeleiding 2.000 euro. Hiervoor dient het centrum volgende stappen te ondernemen:

- een doorlichting maken van het bedrijf;
- een streefplan opstellen en een voorstel van intensieve begeleiding uitwerken;
- de bedrijfsbegeleiding uitvoeren mede onder de vorm van bedrijfsbezoeken, met een maximum van zes bezoeken, gespreid over een jaar;
- een eindevaluatie maken van de begeleiding.

Daar na 3 jaar werking de impact van de maatregel op de sector eerder beperkt bleef, werd eind 2005 beslist om de maatregel af te bouwen in 2006. Om alle dossiers ook tijdig te kunnen vastleggen, werd 1 juni 2006 als einddatum voor de indiening van nieuwe dossiers vooropgesteld. Alle dossiers werden beslist en budgettair vastgelegd voor eind 2006.

Ook juridisch worden de nodige stappen ondernomen om de regelgeving definitief in te trekken.

Van de 10 erkende centra zijn er 8 die effectief dossiers indienden. Het aantal dossiers dat ingediend wordt, neemt wel ieder jaar af: van 37 steunaanvragen in 2003, 17 in 2004 en 14 in 2005 naar 10 in 2006. De verdeling van het aantal dossiers over de verschillende centra wordt weergegeven in tabel 10.5. Hieruit blijkt dat niet over alle ingediende aanvragen gunstig beslist wordt. Een aantal dossiers was niet ontvankelijk omdat de landbouwer niet voldeed aan de voorwaarden. Andere dossiers werden door de centra zelf niet verder aangehouden.

Voor iedere gunstige beslissing werd een bedrag van 2.000 euro voorzien en ook uitbetaald als alle stappen van de begeleiding zijn uitgevoerd. De begeleiding loopt over een periode van één jaar. Dit houdt in dat de laatste dossiers die eind 2006 werden goedgekeurd, nog in de loop van 2007 zullen worden uitbetaald.

Tabel 10.5 Verdeling dossiers over de verschillende centra

Centrum	2003		2004		2005		2006	
	Ingediend	Gunstig beslist	Ingediend	Gunstig beslist	Ingediend	Gunstig beslist	Ingediend	Gunstig beslist
VAC	16	15	3	2	4	3	5	3
CCAB	5	5	2	0	3	3	1	1
SBB	12	5	6	5	0	0	0	0
BB	2	0	1	1	0	0	0	0
LIBA	1	1	3	3	2	2	1	1
ILT	0	0	2	2	2	1	0	0
DLV	1	1	0	0	2	2	3	2
AABS	0	0	0	0	1	1	0	0
Totaal	37	27	17	13	14	12	10	7

10.3 Afbouw veestapel

10.3.1 Situering maatregel

Op 9 maart 2001 werd het decreet tot regeling van de vrijwillige, volledige en definitieve stopzetting van de productie van alle dierlijke mest afkomstig van een of meerdere diersoorten goedgekeurd (het stopzettingsdecreet). Dit decreet biedt de mogelijkheid een financiële ondersteuning te geven aan veehouders die vrijwillig een einde stellen aan hun exploitatie, en in ruil voor deze financiële vergoeding hun milieuvergunning en hun nutriëntenhalte inleveren.

Deze maatregel heeft twee doelstellingen:

- een supplementaire afbouw realiseren boven op de natuurlijke afvloei, zodat een bijdrage geleverd wordt tot de vermindering van de mestoverschotten;
- een antwoord bieden op de sociaal-economische problemen die rijzen tengevolge van een verstrengd en consequent doorgevoerd mestbeleid.

Door deze maatregel kunnen landbouwers die wensen te stoppen met hun activiteit, dit doen op een sociaal-economisch verantwoorde wijze.

Om het voorgesteld doel van deze maatregel te bereiken, nl. 10% van de mestoverschotten te verminderen, werd 99,2 miljoen euro voor de periode 2001 - 2004 voorzien.

In 2001 en 2002 was deze maatregel enkel van toepassing voor de varkenshouderij. Op vraag van de sector werd in 2003 de maatregel uitgebreid naar rundvee en pluimvee. De laatste indieningsronde dateert van het najaar 2004 en was toegankelijk voor alle sectoren. Nadien konden geen nieuwe dossiers meer ingeleid worden.

Bij de laatste indieningsronde werd vastgesteld dat voor een aantal bedrijven de berekende vergoeding vrij laag was. Meer in het bijzonder voor bedrijven die om redenen onafhankelijk van hun wil, in het jaar voorafgaand aan de indiening van de aanvraag voor het bekomen van een stopzettingsvergoeding, een lagere veebezetting hadden (vb. vogelpest). Om dit te verhelpen, werd het stopzettingsdecreet gewijzigd (BS van 30 december 2005) en werd er een andere berekeningsmethode geïntroduceerd voor bedrijven die werden geconfronteerd met overmacht tijdens het laatste aanslagjaar van de Mestbankaangifte. Voor drie pluimveebedrijven en één rundveebedrijf werd de steun herberekend.

10.3.2 Overzicht resultaten maatregel

In tabellen 10.6, 10.7 en 10.8 wordt een overzicht gegeven van het aantal gestopte varkens-, rundvee- en pluimveebedrijven per indieningsronde, en van de verminderde N en P₂O₅. De stopzetting resulteert in een inkorting van de nutriëntenhalte met 7,11 miljoen kg stikstof en 3,06 miljoen kg fosfaat.

Tabel 10.6 Aantal gestopte varkensbedrijven (2001-2004) en vermindering (kg) N en P₂O₅

	2001	2002	2003	2004	2001-2004
Aantal varkensbedrijven	748	205	230	49	1.232
Zeugen					
Aantal dieren	17.397	9.739	12.630	2.395	42.161
Vermindering N (kg)	417.528	233.736	303.120	57.480	1.011.864
Vermindering P ₂ O ₅ (kg)	252.257	141.216	183.135	34.728	611.336
Mestvarkens					
Aantal dieren	221.295	38.421	76.670	7.954	344.340
Vermindering N (kg)	2.876.835	499.473	996.710	103.402	4.476.420
Vermindering P ₂ O ₅ (kg)	1.179.502	204.784	408.651	42.395	1.835.332
Totale vermindering N (kg)	3.294.363	733.209	1.299.830	160.882	5.488.284
Totale vermindering P ₂ O ₅ (kg)	1.431.759	346.000	591.786	77.123	2.446.668

Tabel 10.7 Aantal gestopte rundveebedrijven (2003-2004)
en vermindering (kg) N en P₂O₅

	2003	2004	2003-2004
Aantal rundveebedrijven	466	45	511
Runderen < 1 jaar			
Aantal dieren	3.352	458	3.810
Vermindering N (kg)	110.616	15.114	125.730
Vermindering P ₂ O ₅ (kg)	33.520	4.580	38.100
Runderen 1-2 jaar			
Aantal dieren	3.747	473	4.220
Vermindering N (kg)	228.567	28.853	257.420
Vermindering P ₂ O ₅ (kg)	82.434	10.406	92.840
Melkkoeien/zoogkoeien			
Aantal dieren	5.417	539	5.956
Vermindering N (kg)	525.449	52.283	577.732
Vermindering P ₂ O ₅ (kg)	162.510	16.170	178.680
Andere runderen			
Aantal dieren	1.853	212	2.065
Vermindering N (kg)	179.741	20.564	200.305
Vermindering P ₂ O ₅ (kg)	55.590	6.360	61.950
Mestkalveren			
Aantal dieren	13.788	901	14.689
Vermindering N (kg)	144.774	9.461	154.235
Vermindering P ₂ O ₅ (kg)	49.636	3.244	52.880
Totale vermindering N (kg)	1.189.147	126.275	1.315.422
Totale vermindering P ₂ O ₅ (kg)	383.690	40.760	424.450

10.3.3 Financieel luik

De indieningsronden 2001, 2002 en 2003 werden intussen volledig uitbetaald. In tabel 10.9 wordt een overzicht gegeven van de betalingen.

Wat 2004 betreft, hebben alle dossiers intussen een eerste schijf van de stopzettingsvergoeding ontvangen. De resterende betalingen hebben enkel betrekking op bedrijven die ervoor opteerden om hun stopzettingsvergoeding in 2 of 3 schijven te laten uitbetalen.

Door de decreetswijziging van eind 2005, werden 4 dossiers herzien. Ook deze bedrijven zijn intussen gestopt en ontvingen een eerste schijf van de stopzettingsvergoeding.

Tabel 10.8 Aantal gestopte pluimveebedrijven (2003-2004)
en vermindering (kg) N en P₂O₅

	2003	2004	2003-2004
Aantal pluimveebedrijven	31	15	46
Legkippen			
Aantal dieren	120.335	46.179	166.514
Vermindering N (kg)	83.031	31.864	114.895
Vermindering P ₂ O ₅ (kg)	58.964	22.628	81.592
Opfokpoeljen legkippen			
Aantal dieren	117.259	79.815	197.074
Vermindering N (kg)	36.350	24.743	61.093
Vermindering P ₂ O ₅ (kg)	21.107	14.367	35.474
Slachtkuikens			
Aantal dieren	131.966	4.976	136.942
Vermindering N (kg)	81.819	3.085	84.904
Vermindering P ₂ O ₅ (kg)	38.270	1.443	39.713
Slachtkuikenouderdieren			
Aantal dieren	16.170	19.047	35.217
Vermindering N (kg)	19.404	22.856	42.260
Vermindering P ₂ O ₅ (kg)	11.481	13.523	25.004
Opfokpoeljen slachtkuikenouderdieren			
Aantal dieren	10.052	7.853	17.905
Vermindering N (kg)	4.322	3.377	7.699
Vermindering P ₂ O ₅ (kg)	2.513	1.963	4.476
Totale vermindering N (kg)	224.926	85.925	310.851
Totale vermindering P ₂ O ₅ (kg)	132.335	53.924	186.259

Tabel 10.9 Overzicht aantal uitbetaalde bedrijven en bedragen (euro)
voor de afbouw van de veestapel

Uitbetaald	Indienings- jaar 2001		Indienings- jaar 2002		Indienings- jaar 2003		Indienings- jaar 2004		Periode 2001-2004	
	Aantal	Bedrag (euro)	Aantal	Bedrag (euro)	Aantal	Bedrag (euro)	Aantal	Bedrag (euro)	Aantal	Bedrag (euro)
Varkens	748	32.781.914	205	7.962.652	230	13.879.887	49	1.863.063	1.232	56.487.517
Rundvee	0	0	0	0	466	15.410.106	45	1.412.791	511	16.822.897
Pluimvee	0	0	0	0	31	1.436.392	15	1.055.748	46	2.492.140
Totaal	748	32.781.914	205	7.962.652	727	30.726.386	109	4.331.602	1.789	75.802.554
Nog uit te betalen	-	-	-	-	-	-	-	39.282	-	39.282
Totaal te betalen	-	32.781.914	-	7.962.652	-	30.726.386	-	4.370.883	-	75.841.835

10.4 Europese en Vlaamse steun voor verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten

10.4.1 Inleiding

Voor de periode 2000-2006 werd de investeringssteun voor de sector van de verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten (agrovoedingssector) ingebouwd in het programma voor plattelandsontwikkeling (Verordening (EG) nr. 1257/99 van de Raad van 17 mei 1999, inzake steun voor plattelandsontwikkeling uit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de landbouw (EOGFL) en tot wijziging van een aantal verordeningen).

Na uitputting van de voorziene budgettaire Europese middelen (oorspronkelijk 18,9 miljoen euro, later teruggebracht tot 15,7 miljoen euro) voor een eerste indieningsronde in 2001, werden eind 2004 door een herschikking van de geldmiddelen binnen het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling bijkomende Europese financiële betalingsmiddelen toegewezen aan de agrovoedingssector. Hiermee werd in 2005 een tweede indieningsronde georganiseerd. De betalingen van deze tweede ronde gebeurde hoofdzakelijk in 2006.

10.4.2 Programmeringsdocument 2000-2006

De Europese steun uit het EOGFL wordt toegekend en uitbetaald als kapitaalpremie (directe steun) gebaseerd op het in aanmerking komende en gecontroleerde investeringsbedrag. De noodzakelijke cofinanciering van de lidstaat is thans afkomstig van het VLIF, ingevolge een reorganisatie van de steunverlening in Vlaanderen in 2005, waarbij de steunverlening aan investeringsprojecten uit de agrovoedingssector overgenomen werd van de administratie Economie.

10.4.3 Lopende dossiers 2006

De eerste indieningsronde voor de investeringsprojecten werd op 1 september 2001 afgesloten. Op 17 juni 2002 werd de ministeriële goedkeuring verkregen voor het steunoverzicht, zoals weergegeven in tabel 10.10.

De lineaire korting van de voorziene middelen (zie hoger), leidde tot een tekort dat bijgepast werd met gelden afkomstig van de reserves binnen de Europese overgangsmaatregelen van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds.

De tweede indieningsronde werd afgesloten op 31 maart 2005: 145 projecten werden ingediend, waarvan 115 projecten konden worden weerhouden voor subsidiëring (tabel 10.11).

10.4.4 Uitbetaalde steun

In de tabellen 10.12 en 10.13 wordt per sector de uitbetaalde steun voor 2006 weergegeven. Dit was tevens het laatste boekjaar van de programmaperiode 2000-2006. De betalingen uit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de landbouw op 15 oktober 2006 (Europees boekjaar 2005-2006) bedroegen voor de eerste (enkele achtergebleven dossiers) en tweede ronde samen, ruim 15,06 miljoen euro, wat nagenoeg overeen komt met het begrote bedrag van 15,19 miljoen euro (uitvoeringspercentage 99,16%). Een uitvoeringspercentage van 75% van het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling is noodzakelijk om boetes bij de Europese Unie te vermijden.

Tabel 10.10 Aantal projecten, toegekende steun uit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de landbouw en uitbetaling eerste indieningsronde

Sectoren	Aantal projecten	Maximale/ Aanvaardbare Investerings	Steun	EOGFL-steun
		Euro	%	Euro
Vlees	9	15.484.722	10	1.548.472
Kleinvee en eieren	5	15.272.963	10	1.527.296
Zuivelproducten	8	23.003.711	10	2.300.371
Groenten en fruit	24	79.987.843	10	7.998.784
Niet-eetbare tuinbouwproducten (NET)	0	0	15 ^(*)	0
Granen	1	175.211	10	17.521
Zaai- en pootgoed	0	0	10	0
Aardappelen	6	19.514.249	10	1.951.425
Industriële gewassen (vlas)	26	20.130.068	10	2.013.007
Biologische producten	1	567.676	15 ^(*)	85.151
Alternatieve producten	0	0	15 ^(*)	0
Totaal	80	174.136.443		17.442.028

(*) teneinde de ontwikkeling van een aantal sectoren te promoten, werd het EU-steunpercentage op 15% gebracht; de overeenkomende Vlaamse steun bedraagt 5%

Tabel 10.11 Aantal projecten, toegekende steun uit het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds en uit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de landbouw en uitbetaling tweede indieningsronde

Sectoren	Aantal projecten	Maximale / aanvaardbare Investerings	VLIF-steun	VLIF-steun
		Euro	%	Euro
Vlees	15	16.550.049	2,5	413.751
Vleeswaren	26	47.889.086	5 ^(*)	2.394.454
Kleinvee en eieren	5	8.049.529	2,5	201.238
Zuivelproducten	8	14.057.561	2,5	351.439
Groenten en fruit	21	39.936.935	2,5	998.423
Niet-eetbare tuinbouwproducten (NET)	1	14.220.192	5 ^(**)	711.010
Granen	4	1.200.205	2,5	30.005
Zaai- en pootgoed	0	0	2,5	0
Aardappelen	11	19.040.674	2,5	476.017
Industriële gewassen (vlas)	24	12.383.792	2,5	309.595
Biologische producten	0	0	5 ^(**)	0
Alternatieve producten	0	0	5 ^(**)	0
Totaal	115	173.328.021		5.885.933

(*) aanvankelijk was beslist om aan de vleeswarenssector louter (verhoogde) Vlaamse steun toe te kennen a rato van 5% aangezien er onvoldoende Europese middelen beschikbaar waren. Door een bijkomende herschikking van Europese gelden binnen het PDPO, kon bijkomend 10% EOGFL-steun aan de vleeswarenssector toegekend worden

(**) teneinde de ontwikkeling van een aantal sectoren te promoten, werd het EU-steunpercentage op 15% gebracht; de overeenkomende Vlaamse steun bedraagt 5%

Tabel 10.12 Uitbetalingen eerste indieningsronde per sector uit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de landbouw

Sectoren	Toegekende EOGFL-steun	Uitbetaalde EOGFL-steun 2006	Totaal uitbetaald 2000 - 2006	
	Euro	Euro	Euro	%
Vlees	1.548.472	232.337	1.443.273	93,2
Kleinvee en eieren	1.527.296	33.942	1.147.222	75,1
Zuivelproducten	2.300.371	0	2.134.394	92,8
Groenten en fruit	7.998.784	325.142	6.455.397	80,7
Niet-eetbare tuinbouwproducten (NET)	0	0	0	-
Granen	17.521	0	17.521	100,0
Zaaizaad en pootgoed	0	0	0	-
Aardappelen	1.951.425	38.971	1.751.085	89,7
Industriële gewassen	2.013.007	99.256	1.739.199	86,4
Biologische producten	85.151	0	81.404	95,6
Alternatieve producten	0	0	0	-
Totaal	17.442.028	729.649	14.759.494	84,6

Tabel 10.13 Uitbetalingen tweede indieningsronde per sector uit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de landbouw

Sectoren	toegekende EOGFL-steun	Uitbetaalde EOGFL-steun 2006	totaal uitbetaald 2000 - 2006	
	Euro	Euro	Euro	%
Vlees	2.068.756	1.475.695	1.993.425	96,4
Vleeswaren	4.788.909	4.266.117	4.266.117	89,1
Kleinvee en eieren	1.006.191	291.057	941.674	93,6
Zuivelproducten	1.757.195	1.037.622	1.651.273	94,0
Groenten en fruit	4.992.117	2.064.559	4.618.965	92,5
Niet-eetbare tuinbouwproducten (NET)	2.133.029	1.655.193	2.133.029	100,0
Granen	150.026	85.782	134.694	89,8
Zaaizaad en pootgoed	0	0	0	-
Aardappelen	2.380.084	926.070	2.222.318	89,8
Industriële gewassen	1.547.974	799.695	1.474.483	93,4
Biologische producten	0	0	0	-
Alternatieve producten	0	0	0	-
Totaal	20.824.280	12.601.788	19.435.978	93,3

In 2006 werd naast de steun uit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de landbouw 3,77 miljoen euro steun uit het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds uitbetaald, wat resulteert in een totale uitbetaling van steun uit het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds voor de tweede ronde van 5,14 miljoen euro.

10.5 Tuinbouwproeftuinen en -centra

De erkende tuinbouwproeftuinen en -centra verkrijgen subsidies uit het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds voor structuurverbeteringen. De subsidies bedragen maximaal 50% van het aanvaarde investeringsbedrag.

Tot eind 2004 werd de subsidiëring van investeringsdossiers van proeftuinen en -centra gefinancierd op basis van een begrotingsartikel binnen de begroting van de Administratie Land- en Tuinbouw. Vanaf 2005 gebeurt dit binnen het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds, tak omkadering land- en tuinbouwsector.

De opmaak van een organieke regelgeving voor de betoelaging van investeringen van proeftuinen en -centra werd in 2006 voortgezet. Het op 7 juli 2006 principiële goedgekeurde ontwerp van regelgeving, werd overgemaakt voor advies aan Europa. In afwachting van een definitieve goedkeuring van de nieuwe regelgeving, werden 8 investeringsdossiers in 2006 ad hoc goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het betreffen moderniseringsinvesteringen die moeten toelaten de kwaliteit van het onderzoek te handhaven en te verbeteren. Bijkomend besliste de Vlaamse Regering, mede in relatie tot het Limburgplan, steun te verlenen aan een nieuwbouwproject, te realiseren door het Proefcentrum Fruitteelt vzw te Sint-Truiden, dat moet toelaten de onderzoeksactiviteiten in de fruitsector te bundelen.

Nieuwe dossiers

In tabel 10.14 wordt een overzicht gegeven van de steun aan investeringsdossiers van proeftuinen en -centra, die werd vastgelegd op de begroting 2006.

Tabel 10.14 Nieuwe investeringsdossiers proeftuinen en -centra in 2006

Proeftuin / proefcentrum	Dossier	Aanvaard investeringsbedrag	Toegezegde steun	Reeds uitbetaalde steun in 2006
Proefcentrum voor Sierteelt	P2005 02	554.150	277.075	207.806
Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt Oost-Vlaanderen	P2006 01	109.500	54.750	13.688
Koninklijk Belgisch Instituut tot Verbetering van de Biet	P2006 02	9.450	4.725	1.181
Proefcentrum Fruitteelt - Proeftuin Pit- en Steenfruit	P2006 03	50.000	25.000	6.250
Proefcentrum Hoogstraten	P2006 04	545.803	272.902	204.676
Proefcentrum Fruitteelt - Proeftuin Aardbeien en Houtig Kleinfruit	P2006 05	120.000	60.000	15.000
Interprovinciaal Proefcentrum voor de Aardappelteelt	P2006 06	80.000	40.000	10.000
Interprovinciaal Proefcentrum voor de Biologische Teelt	P2006 07	48.000	24.000	6.000
Centrale Locatie Fruit				
Proefcentrum Fruitteelt	P2005 03	4.052.134	1.418.247	354.562

Lopende dossiers

In totaal waren in 2006 nog 6 dossiers (vastgelegd op de begrotingen 2003-2005) lopende; hiervan werden 3 dossiers afgesloten in 2006. In tabel 10.15 wordt een overzicht gegeven van deze dossiers.

Tabel 10.15 Lopende investeringsdossiers proeftuinen en -centra in 2006

Proeftuin / proefcentrum	Dossier	Aanvaard investeringsbedrag	Toegezegde steun	Uitbetaalde steun	Afgesloten in 2006
Proefcentrum Fruitteelt - Proeftuin Aardbeien en Houtig Kleinfruit	P2003 03	197.500	98.750	24.688	-
Proefstation voor de Groenteteelt	P2003 04	79.630	39.815	39.815	x
Proefcentrum Hoogstraten	P2003 05	126.500	63.250	63.250	x
Proefcentrum Fruitteelt - Proeftuin Pit- en Steenfruit	P2004 01	121.500	60.750	53.347	x
Nationale Proeftuin voor Witloof	P2004 02	30.000	15.000	11.250	-
Proefstation voor de Groenteteelt	P2005 01	9.903.279	3.903.279	1.756.476	-
Totaal	-	10.458.409	4.180.844	1.948.825	-

10.6 Gemeenschappelijke Marktordening Groenten en Fruit

10.6.1 Inleiding

Sinds begin 1997 is een gemeenschappelijke ordening van de markten (GMO) in de sector groenten en fruit (Verordening (EG) nr. 2200/96) van toepassing. Het belangrijkste objectief is de productie af te stemmen op de markt. Dit gebeurt door de financiering van operationele programma's, ingediend door erkende telerverenigingen en betrekking hebbend op diverse clusters: programmering van de productie, de commerciële structuur, de kwaliteit, het onderzoek, de promotie, de telerbegeleiding en milieuvriendelijke teelten/-technieken. De steun bedraagt 50% van de totale uitgaven, en wordt gefinancierd door de Europese Gemeenschap. Het overige gedeelte van de uitgaven wordt bekostigd door de telersvereniging zelf.

De dossierbehandeling betrof in 2006 hoofdzakelijk de inhoudelijke controle van de ingediende uitgaven 2005, de goedkeuring van de operationele programma's 2007 en de controle van de erkenningsvoorwaarden van telersverenigingen.

10.6.2 Goedkeuring programma's

De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid staat in voor de coördinatie van de Gemeenschappelijke Marktordening Groenten en Fruit in Vlaanderen. De afdeling Structuur en Investerings brengt advies uit voor de acties waarvoor zij als adviserende en controlerende instantie fungeert: commerciële structuren, promotie en investeringen (ministerieel besluit 18 maart 2005).

In 2006 werden de wijzigingsaanvragen van de operationele programma's 2006 evenals de operationele programma's 2007 van de diverse telersverenigingen goedgekeurd. De nieuw erkende telersvereniging Ingro en de bestaande telersvereniging Greenbow dienden een nieuw operationeel programma in voor de periode 2007-2011.

10.6.3 Inhoudelijke controle ingediende uitgaven

In tabel 10.16 zijn de door de afdeling Structuur en Investerings aanvaarde bedragen per telersvereniging (controle uitgaven operationeel programma 2005) weergegeven voor de acties m.b.t. commerciële structuur, promotie, en milieuvriendelijke investeringen, waarvoor de afdeling Structuur en Investerings de controlerende dienst uitmaakt.

In het kader van de Gemeenschappelijke Marktordening Groenten en Fruit, vervult het Belgisch Interventie- en Restitutie Bureau (BIRB) de rol van betaalorgaan voor Vlaanderen. De inbreng van het Vlaamse Gewest van de afdeling Structuur en Investerings en de afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling (elk voor de acties onder hun bevoegdheid), betreft een inhoudelijke controle van de acties. Voor de afdeling Structuur en Investerings werd per 20 juni 2006 de controle van de uitgaven 2005 afgerond.

10.6.4 Controle van de erkenningsvoorwaarden van de telersverenigingen

Bij het ministerieel besluit van 18 maart 2005 betreffende de gemeenschappelijke ordening van de markten in de sector groenten en fruit, is de controle van de erkenningsvoorwaarden van de telersverenigingen, voorheen een bevoegdheid van het federale ministerie van Landbouw, toegewezen aan de afdeling Structuur en Investerings.

Jaarlijks dient 30% van de erkende telersverenigingen of van de voorlopig erkende telergroepen door de Lidstaat gecontroleerd te worden, waarbij elke telersvereniging of elke telergroep minstens één keer om de vijf jaar gecontroleerd moet worden.

Tabel 10.16 Aanvaard bedrag per telersvereniging voor de clusters commerciële structuur, promotie en milieuvriendelijke investeringen (2005)

Telersvereniging	Operationeel Programma (OP)	Aanvaard bedrag O.P. 2005 (euro)
LAVA	2004-2008	28.438.225
Fruitbiz.be	2004-2008	6.047.925
EFC (Veiling Haspengouw)	2004-2008	1.889.270
Greenbow	2002-2006	1.379.655
VOC	2004-2008	340.853
Rijke oogst	2000-2004	174.212
BND	2004-2008	81.381

De controles, zowel administratief als bij de telersvereniging ter plaatse, met het oog op een organisatie overeenkomstig Verordeningen (EG) nr. 2200/96 en nr. 1432/2003, hebben betrekking op:

- de statuten en het huishoudelijk reglement;
- de ledenlijsten; minimum aantal leden, uniek lidmaatschap, aanwezigheid van niet-actieve leden en gastveilers, controle opzegging van lidmaatschap, ...;
- de leveringsplicht; verkoop van de volledige productie via de telersvereniging tenzij toelating van de telersvereniging verkregen werd om een gedeelte (max. 20% of 25%, naargelang de categorie) direct aan de consument of aan een andere telersvereniging te verkopen;
- de democratische besluitvorming; elk lid heeft één stem of een gewogen stemaantal in functie van het aantal aandelen en m.b.t. de Gemeenschappelijke Marktordening Groenten en Fruit dient de besluitvorming democratisch genomen te worden.

In 2006 werden de erkenningsvoorwaarden van volgende telersverenigingen gecontroleerd: veiling Hoogstraten cv (Hoogstraten), REO Veiling (Roeselare), BND cvba (Bree) en VOC cvba (Pittem).

10.7 Bedrijfsbeheer

In 2006 werden subsidies toegekend aan land- en tuinbouwers die een beroep doen op een door de minister erkende bedrijfsleidingsdienst voor bedrijfseconomisch en milieukundig advies. Elk van deze subsidies wordt verleend voor maximaal vijf opeenvolgende boekjaren. De subsidie voor bedrijfseconomisch advies bedraagt 400 euro per jaar. Voor milieukundig advies is dat 325 euro per jaar; dat bedrag wordt verminderd tot 225 euro gedurende de jaren dat ook een subsidie voor bedrijfseconomisch advies genoten wordt.

2006 was een scharnierjaar voor deze bedrijfsbeheersubsidies. Niet alleen werden deze subsidies voor het eerst rechtstreeks betaald aan de land- en tuinbouwbedrijfshoofden i.p.v. aan de bedrijfsleidingsdiensten, maar bovendien was 2006 het laatste jaar waarin kon worden gestart met een vijfjarige subsidieperiode in het kader van deze subsidieregelingen. Vanaf 2007 treedt namelijk het bedrijfsadviesysteem in werking, een meeromvattend adviessysteem dat inzonderheid zal focussen op advisering inzake de randvoorwaarden en de arbeidsveiligheid, maar zich ook verder zal richten op de bedrijfseconomische en milieukundige aspecten van de bedrijfsvoering.

Een overzicht van de betalingen voor bedrijfsbeheer van 2005 en 2006 wordt weergegeven in tabel 10.17, terwijl het aantal overeenkomsten met startjaren 2005 en 2006 wordt voorgesteld in tabel 10.18.

Tabel 10.17 Aantal producenten en betaalde subsidies voor bedrijfsbeheer (2005 en 2006)

Subsidies voor...	2005		2006	
	betaald (euro)	# producenten	betaald (euro)	# producenten
Bedrijfsleidingsadvies	541.050	1.416	419.050	1.089
Milieuvadvis	591.550	1.983	718.625	2.418
Totaal	1.132.600	3.399	1.137.675	3.507

Tabel 10.18 Het aantal overeenkomsten met startjaren 2005 en 2006

	Aantal overeenkomsten met startjaren	
	2005	2006
Bedrijfsleidingsadvies	406	752
Milieuvadvis	532	680

11 Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM)

VLAM staat voor het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing vzw. Het is een privaatrechtelijke organisatie die de afzet van de Vlaamse landbouw-, tuinbouw- en visserijproducten bevordert in binnen- en buitenland. Opdrachtgever is de Vlaamse overheid en er is een nauwe samenwerking met het bedrijfsleven.

In hoofdzaak wordt het VLAM-promotiebudget samengesteld uit promotiefondsen die geïnd worden bij de verschillende geledingen uit de land- en tuinbouwsectoren en de visserijsector. Ook subsidieert de Vlaamse overheid de algemene werking en sectoroverstijgende en sectorondersteunende promotiewerking van het centrum. Daarnaast is er financiële steun van de Europese Unie voor bepaalde promotieprojecten.

11.1 Samenwerking met de sector

Nauw contacten onderhouden met de land- en tuinbouwsector en de visserijsector is essentieel voor VLAM. Tien Sectorgroepen met vertegenwoordigers uit de verschillende sectorgeledingen zorgen voor een vlotte samenwerking met de diverse landbouwsectoren. Deze sectorgroepen stippen autonoom hun koers uit. Zij beslissen over de bijdragesystemen en bepalen zelf de strategie en doelstelling, die dan uitmonden in concrete promotieactiviteiten. Overkoepelend is er een Raad van Bestuur waarin, naast de afgevaardigden van de Sectorgroepen, de vertegenwoordigers van de belangrijkste beroepsorganisaties uit de land- en tuinbouw, handel en distributie zetelen.

11.2 Tien productgroepen

Een 'horizontaal' programma voorziet in afzetbevorderende activiteiten die de land- en tuinbouw en de zeevisserij in hun geheel ten goede komen. Daarnaast beschikt elk van de volgende sectoren over een eigen budget en programma:

- akkerbouw;
- groenten en fruit;
- sierteelt;
- runderen, kalveren, schapen, geiten en paarden;
- varkens;
- pluimvee, eieren en kleinvee;
- zuivel;
- zeevisserij;
- brood en banket;
- bio-, hoeve- en streekproducten.

11.3 De markt bepaalt de koers

De promotiecampagnes die VLAM voert, zijn onderbouwd met marktstudies en marktanalyses. Een permanente opvolging van het thuisverbruik bij 3.000 Belgische gezinnen is een belangrijk instrument voor de binnenlandse promotie. In 2006 werd beslist om ook het buitenshuisverbruik in kaart te brengen. Vanaf 1 januari 2007 start VLAM met een combinatie van online en telefonische bevraging om beter zicht te krijgen op het totale consumptiepatroon. Het promotiebeleid wordt afgestemd op de vraag van de consument, die steeds kwaliteitsbewuster wordt. VLAM stimuleert het streven naar integrale kwaliteitszorg door keurmerken en labels in te voeren. Deze worden geschraagd door gedetailleerde lastenboeken en nauwgezette controles.

De gevoerde campagnes worden uitgebreid geëvalueerd en getoetst aan de doelstellingen. Waar nodig worden de campagnes bijgestuurd.

VLAM kent ook graag het imago van onze producten bij de aankoopverantwoordelijken in het buitenland. In 2006 werden in Frankrijk en Duitsland imagostudies opgezet voor groenten en fruit en voor sierteeltproducten. De resultaten waren voor de sierteeltsector bijvoorbeeld de aanleiding om een volledig nieuw communicatieconcept uit te werken en de promotie-inspanningen in het buitenland stevig op te drijven in 2007.

11.4 Promotie binnenland

De consument staat centraal in de binnenlandse promotie. Om deze doelgroep krachtadig te bereiken, maakt VLAM uitgebreid gebruik van de massamedia. Door reclamespots op radio en televisie, in de bioscoop, via publiciteit in kranten en tijdschriften,... bereikt de VLAM-boodschap miljoenen consumenten. Daarnaast wordt de kwaliteit van de Vlaamse land- en tuinbouwproducten ook onder de aandacht van de verbruiker gebracht in de winkels en in het straatbeeld. Door middel van brochures, receptenfolders, kookboeken, affiches, enz. wordt dit bewerkstelligd. Deelname aan (vak)beurzen en tentoonstellingen verhoogt eveneens de uitstraling van de Vlaamse producten.

De webwinkel van VLAM zorgt voor de verdere doorstroming van promotiemateriaal naar consument en handel. De persdienst ondersteunt de promotie via voorlichting naar de media. Een belangrijk communicatiekanaal is de website www.vlam.be, de koepsite van alle VLAM-websites.

11.4.1 Overkoepelende activiteiten

In 2006 plaatste VLAM in de binnenlandse communicatie het thema “van bij ons” op de voorgrond. Vooreerst duikt deze herkomstbenadering steeds als onderschrift bij het VLAM-logo op en wordt bij elke campagne dus duidelijk dat VLAM staat voor de producten van eigen bodem. Daarnaast startte VLAM op Vitaya een samenwerking aan het kookprogramma “Lekker van bij ons”. Hier wordt steeds de klemtoon gelegd op de producten waar VLAM voor staat. In 2006 werd ook druk getimmerd aan de bijhorende website www.lekkervanbijons.be met kook filmpjes, die begin 2007 gelanceerd werd op Agriflanders.

Specifiek voor leerkrachten startte VLAM in 2006 met een educatief project. Op de site www.lessenpakket.be vinden leerkrachten van kleuter- en basisonderwijs aangepaste lessenspakketten die de eindtermen respecteren en verschillende productgroepen aan bod laten komen. Jaarlijks worden drie nieuwe thema's uitgewerkt, zodat na drie jaar alle VLAM-productgroepen behandeld zijn.

11.4.2 Promotiecampagnes sectoren

De verschillende sectoren binnen VLAM hebben ook niet stilgezeten in 2006. Promotiecampagnes lopen in het algemeen over meerdere jaren. Voor enkele producten en sectoren waarvoor VLAM actief is, betekende 2006 een vervolg op het vorige campagnejaar.

De sierteeltcampagnes “Vrijdag Bloemendag” en “Uw tuin, uw vrijheid” vervolgden de reeds ingeslagen weg en mikten op een bredere verspreiding van de boodschap.

Ook de tv-campagne “Melk. En je kan tegen een stootje” werd hernomen en uitgebreid met een sponsoring van het populaire loopprogramma “Start to Run®”. De kaascampagne “Belgische kazen. Zo de streken, zo de kazen” werd eveneens opnieuw uitgezonden. In het najaar pakte de zuivelsector bijkomend uit met een nieuwe website www.belgischekazen.be, die grootschalig aangekondigd werd in de media en met een succesvolle wedstrijd.

De fruitsector bracht een vervolg op de campagne “Fruit van bij ons, verleidelijk van nature”. Het nieuwe tv-spotje voor aardbeien volgde wel het reeds bekende thema.

Ook de campagne “Wakkere Bakker. Zo goed dat je er alles voor doet” kreeg een vervolg met nieuwe tv-spotjes en met aangepast winkelmateriaal.

De vissector richtte zich begin 2006 naar de jongeren met een viswedstrijd.

De promotie van hoeveproducten werkte verder rond het label “Erkend verkooppunt Hoeveproducten”. In mei overhandigde de minister-president een gevelbord aan het 100ste Erkend Verkooppunt. Daarbovenop werd de website www.hoeveproducten.be verder uitgewerkt en kwam de advertentiecampagne ook tot leven via de hoevewinkelkar die op ware grootte aangemaakt werd en ter beschikking staat voor acties van de erkende hoeveverkooppunten.

De rundvleessector liet voor de laatste keer de vier animatiefilmpjes, met als slogan ‘Rundvlees van hier versieren we met plezier’, los op de Vlaamse consumenten. De spotjes plaatsten de diversiteit van het rundvleesaanbod (steak, américain, brochette en carpaccio) op een speelse manier in de kijker.

De kalfsvleescampagne met als slogan “Kalfsvlees, een lekker stuk” legde het accent net als in 2005 op de subjectieve kwaliteiten van kalfsvlees: lekker, licht en mager. Bovendien waren de tv-spotjes overgoten met een verleidelijk en trendy sausje.

Enkele sectoren kozen resoluut voor nieuwe acties. Zo kozen de vleessectoren in 2006 voor een emotionelere boodschap, in tegenstelling tot de vooral rationele boodschap die vroeger gecommuniceerd werd. Voor Certus-varkensvlees werden enkele nieuwe tekenfilmspots uitgewerkt die naadloos aansloten op de vorige campagne, onder de slogan “Certus. Uw garantie voor het beste varkensvlees”. Ook de campagne voor Meesterlyck-vleeswaren kreeg een nieuwe wending. Onder het motto “Meesterlyck. Teken van eerlijke charcuterie.” gaven drie ludieke tv-spotjes aan dat Meesterlyck-charcuterie een zuiver en eerlijk product is dat men helemaal kan vertrouwen. Meritus-rundvlees was eveneens op een punt gekomen waarop de kwaliteiten op een zachtere manier overgebracht konden worden. Het label werd onder de aandacht gebracht met drie tv-spotjes die genieten centraal plaatsten, met als hoofdboodschap “Meritus. Dan is het goed.”

2006 betekende ook voor de groentesector een nieuwe start. Onder de noemer “Flandria, veldverse groenten en fruit.” werd een reeks ludieke radio- en tv-spotjes uitgezonden met enkele topgroenten in de hoofdrol.

VLAM pakte vorig jaar ook uit met een nieuwe campagne om onze tuin, ons terras of balkon te verfraaien met groen. Met de slogan “Ik draag groen dit seizoen” werd aanbevolen de exterieurbepplanting eens in een nieuw kleedje te steken.

De aardappelsector werkte samen met Wallonië, Nederland en Frankrijk een Europese campagne uit: “Potatomania. In de ban van de aardappel.” De originele recepten moeten de jonge verbruikers wijzen op snelle en trendy bereidingswijzen en hen duidelijk maken dat aardappelen perfect passen binnen de moderne keuken.

De biocampagne bleef binnen het thema “Bio. Mijn natuur” maar pakte wel uit met een nieuwe Europese campagne op tv, in magazines en met een gloednieuwe website. Bovendien organiseerde de biosector een grote soepactie ter afsluiting van de Week van de Smaak.

Helemaal nieuw waren de acties voor verwerkte groenten. Deze sector sloot zich in 2006 pas aan bij VLAM. De Europese campagne “Groenten vriesvers of in blik. Zó heerlijk makkelijk” richtte zich naar opiniemakers en voedingsdeskundigen en moest hen overtuigen van de troeven van verwerkte groenten.

Verschillende acties konden ook op heel wat persaandacht rekenen. Traditioneel krijgen de nieuwe streekproducten veel aandacht bij hun erkenning voor het label STREEKPRODUCT.BE. In 2006 kwamen er 26 erkende traditionele Vlaamse streekproducten bij. Enkele producentenverenigingen werken aan een Europees dossier – Geraardsbergse mattentaarten kregen als eerste ook een Europees label voor beschermde oorsprongsbenaming. Naar de horeca werd het streekproductenproject EUrokeuken een eerste maal gelanceerd als een onderdeel van de Week van de Smaak in Vlaanderen.

Ook de frietcampagne rond de ‘Week van de Friet’ krijgt steeds de volle media-aandacht. Dit jaar was dat niet anders met een evenement dat opgebouwd was rond creatieve ontwerpen van 3D-frietzakken in reuzenformaat.

De aardappelsector reikte voor de derde keer de Belgian Potato Quality Awards uit. Met dit evenement wil het enerzijds de aardappelproducenten motiveren aan hun kwaliteit te werken, maar ook de persaandacht rond deze wedstrijd is van belang voor het imago van de sector.

Traditiegetrouw werd ook een nieuwe “vis van het jaar” voorgesteld. Schelvis was het prijsbeest in 2006 en kon rekenen op heel wat aandacht van culinaire journalisten.

11.4.3 Europese middelen

VLAM ijvert steeds om de beschikbare promotiefondsen aan te sterken met Europese middelen en dient hiervoor heel wat dossiers in. Ook vorig jaar konden flink wat campagnes rekenen op de steun van de Europese Unie, waardoor ze meer slagkracht kregen om hun boodschap te verspreiden. In 2006 werkte VLAM voor zowel de aardappelsector als voor de verwerkte groenten een drielandencampagne uit die gesteund werd door de EU. Ook de campagnes voor fruit, melk, vis, bio- en streekproducten kregen extra Europese middelen. De sierteeltsector had vorig jaar nog twee Europese campagnes lopen: ‘Vrijdag Bloemendag’ zette de binnenplanten in de kijker en ‘Ik draag groen dit seizoen’ promootte de buitenplanten.

11.5 Promotie buitenland

De promotie in het buitenland is eerder handelsgericht en spitst zich vooral toe op contacten met de distributie. Samen met hen worden winkelacties opgezet om de Vlaamse producten op de voorgrond te plaatsen. De Vlaamse producten meer naambekendheid geven, bereiken we door berichten en redactionele bijdragen in buitenlandse vaktijdschriften. Buitenlandse

inkopers en handelscontacten worden ook rechtstreeks benaderd via nieuwsbrieven, pr-acties en tijdens contactdagen.

Zo organiseerde het Belgian Meat Office van VLAM voor de Nederlandse vleesaankopers de derde editie van een golfinitiatie, samen met de Vlaamse leveranciers.

Buitenlandse vakjournalisten vormen ook een belangrijk kanaal om de troeven van onze producten in de kijker te plaatsen. Zij krijgen regelmatig persberichten over nieuwe producten uit de sierteeltsector, ontvangen de nieuwsbrieven en worden rondgeleid voor bezoeken aan Vlaamse bedrijven. De Duitse journalisten van vleesvakbladen werden in 2006 ook uitgenodigd op een eerste rondetafeldiscussie met als thema de structuurverandering in de Europese vleesbranche.

Onze buurlanden Duitsland en Frankrijk vormen onze twee belangrijkste afzetmarkten. Voor de exportpromotie naar die twee landen werkt VLAM vanuit een eigen kantoor in Parijs en Keulen. Deze buitenlandse antennes nemen ook de Zwitserse en de Oostenrijkse markt voor hun rekening. Om ook de andere exportmarkten te bespelen, werkt het centrum vaak samen met Flanders Investment and Trade.

VLAM is voortdurend op zoek naar nieuwe afzetmarkten. Daarom wordt regelmatig op prospectie gegaan. Ook neemt VLAM deel aan belangrijke internationale vakbeurzen. Hiervoor wordt samengewerkt met de exportgerichte beroepsorganisaties en het bedrijfsleven. Trefdagen in het buitenland brengen de Vlaamse producten eveneens voor het voetlicht.

11.6 Know-how inzake kwaliteitsbeheer

In de promotie legt VLAM het accent op kwaliteit en productdifferentiatie. De organisatie heeft ruime ervaring met de realisatie van kwaliteitslabels en systemen van integrale ketenbewaking. Daardoor komen onze Vlaamse producten tegemoet aan nagenoeg alle veeleisende wensen van binnen- en buitenlandse afnemers. Ons land staat bovendien garant voor strenge controles in alle onderdelen van de productie- en commercialisatieketen. Dit biedt de beste garanties voor de klant en de eindverbruiker dat het voedsel veilig is. De kwaliteit wordt gegarandeerd. Vlaanderen bekleedt op dit vlak een voortrekkersrol in Europa.

Gespecialiseerde medewerkers ontfermen zich dagelijks over het reilen en zeilen ervan en verfijnen ook waar nodig.

Kwaliteitborgingsprogramma's bestaan voor kalfsvlees, varkensvlees, vleeswaren, rundvlees, melk, kip en groenten.

In 2006 kregen de kwaliteits-vzw's binnen VLAM een erkenning als centrum voor duurzame landbouw. Dit zijn Belbeef vzw (Meritus-rundvlees), Belplume vzw (Belplume-braadkippen), Belpork vzw (Certus-varkensvlees en Meesterlyck-vleeswaren) en IKM-Vlaanderen vzw (IKM-melk).

Verder lanceerde Belpork ook het online traceringsysteem voor Certus-varkensvlees 'Tracy' en kreeg hiervoor een nominatie voor de eerste Kafka Award.

12 Vlaams Informatiecentrum over Land- en Tuinbouw (VILT)

VILT wil door middel van informatie en communicatie de sector in een gunstig daglicht stellen en goodwill en vertrouwen wekken bij stakeholders waarmee de landbouwsector een afhankelijkheidsrelatie heeft. De voornaamste doelgroepen voor de land- en tuinbouwsector zijn de boeren zelf, de consumenten, de overheid, de financiële wereld, de publieke opinie, het onderwijs...

12.1 Elektronische communicatie

Een belangrijk communicatiemedium van VILT is de website. Die lokte maandelijks gemiddeld 350.000 pageviews. www.vilt.be draait voornamelijk op het succes van de dagelijkse nieuwsberichten en de wekelijkse editie van geVILT, een elektronisch magazine waarbij telkens één thema wordt uitgespit in een interview en een redactioneel artikel. De website richt zich vooral naar mensen die beroepshalve actief zijn in de voedselketen: land- en tuinbouwers, mensen tewerkgesteld in de toeleveringsindustrie, journalisten, ambtenaren, politici, mensen uit belangengroepen,...

Zeven dagen op zeven publiceert VILT het landbouwnieuws, waarvoor het beschikt over een brede waaier aan bronnen. Het gaat zowel over regionaal, nationaal, Europees als internationaal nieuws. Het nieuwsoverzicht wordt alle dagen, met uitzondering van zondag, gratis naar alle abonnees gestuurd. Zo werden er in 2006 meer dan 3.700 nieuwsartikels gepubliceerd en verstuurd naar ruim 5.000 abonnees.

GeVILT is een elektronisch magazine dat iedere maandag, uitgezonderd in juli en augustus, wordt verstuurd naar meer dan 8.000 abonnees. GeVILT bestaat uit een interview, een redactioneel artikel en een poll die duiding brengen bij een actueel of minder actueel thema. Thema's die in 2006 aan bod zijn gekomen zijn o.a. biobrandstoffen, dierenwelzijn, samenwerking, verjonging, GMO, slachthuizen, ILVO, Belgian Dairy Board, bedrijfsovername, klimaatverandering,...

12.2 Landgenoten

In 2006 gaf VILT voor het tweede jaar op rij het magazine Landgenoten uit. Het is een magazine voor land- en tuinbouwers en verschijnt vier keer per jaar op 51.000 exemplaren. Landgenoten wil:

- de beroepsfierheid van land- en tuinbouwers verhogen;
- verjonging, samenwerking en innovatie stimuleren;
- land- en tuinbouwers mobiliseren om zelf aan imago te werken;
- dynamisch ondernemerschap promoten en de kwaliteit van de producten en het vakmanschap in de sector benadrukken.

Naast alle Vlaamse land- en tuinbouwers krijgen ook heel wat journalisten, ambtenaren, onderzoekers, politici,... het magazine gratis in de bus. Zij kunnen over de schouder van de land- en tuinbouwers meekijken om te zien wat er in de sector leeft. Het magazine werd ingedeeld in strak afgelijnde rubrieken, elk met een eigen karakter.

Aan het magazine worden regelmatig ook campagnes gekoppeld. Die campagnes moeten land- en tuinbouwers ertoe aanzetten om zelf aan hun imago te werken. Een aantal onderwerpen die in 2006 aan bod kwamen, zijn: samenwerking, nieuwe teelten, mestverwerking, ontpoldering, werking van VLAM, Sanitel, suikerhervorming, melkquota, hormonen,...

12.3 Buiten Adem

Naast Landgenoten werd ook Buiten Adem voor het tweede jaar op rij uitgegeven. Buiten Adem is een nieuwsbrief die de lezer laat kennis maken met de vele voordelen die de land- en tuinbouw te bieden heeft. De verspreiding gebeurt vooral via land- en tuinbouwers. Zij kunnen Buiten Adem gratis aanvragen in een oplage die ze zelf kunnen kiezen. Op die manier kunnen ze de nieuwsbrief uitdelen aan familie, vrienden, burens, bezoekers of klanten. Daarnaast worden er ook een aantal andere verspreidingskanalen gebruikt: plattelandsevenementen zoals Dag van de Landbouw, Landelijke Gilden, KVLV, centra voor milieueducatie,...

Op een eerste niveau staan in Buiten Adem alle kwaliteitsvolle landbouwproducten en -diensten centraal. Die vormen namelijk de aanleiding om de lezer achter het decor van de land- en tuinbouw te laten kijken. Op die manier komen we bij een tweede niveau, waar we de lezer laten kennismaken met de land- en tuinbouw als een sector die maatschappelijk verantwoord onderneemt en innoveert.

In totaal werden er in 2006 om en bij de 31.000 exemplaren van Buiten Adem aangevraagd door landbouwers. Het gemiddeld aantal aangevraagde exemplaren per boer of tuinder ligt daarmee op 65 exemplaren. Daarnaast wordt Buiten Adem ook uitgedeeld op plattelandsevenementen. De oplage schommelt tussen de 32.000 en 40.000 exemplaren per nummer.

12.4 *Cursus landbouw-natuurgids*

Samen met de cel NM&I (Natuur- en Milieueducatie en Informatie) van AMINAL en het Centrum voor Natuureducatie (CVN) is VILT in 2005 gestart met het uitschrijven van een cursus landbouw-natuurgids. Die cursus dient als handboek voor de opleiding landbouw voor natuurgidsen.

Vlaanderen telt heel wat natuurgidsen die rondleidingen geven in educatieve centra of in plaatselijke natuurgebieden. Vaak komen zij tijdens die rondleidingen in contact met de landbouw. Omdat het hen ontbreekt aan kennis over de sector durven zij al eens informatie te geven die ingegeven is door vooroordelen. Om dit probleem de wereld uit te helpen, werd er een cursus landbouw ontwikkeld door VILT en CVN. Iedereen die de opleiding natuurgids achter de rug heeft of die door ervaring een gelijkaardige kennis heeft, kan de vervolgcursus landbouw volgen.

Het project loopt over twee jaar. De start vond plaats op 1 januari 2005 en het project is geëindigd op 31 december 2006. In 2006 werden nog twee nieuwe cursusreeksen gegeven. Alle cursisten moesten een examen afleggen. Dit bestond uit een schriftelijk en mondeling gedeelte. Al de cursisten die een voldoende behaalden, kregen een diploma.

Afkortingen

AMINAL	Administratie Milieu-, Natuur-, Land- en waterbeheer
AROHM	Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en landschappen
ALT	Administratie Land- en Tuinbouw
BBB	Beter Bestuurlijk Beleid
BGA	Beschermde Geografische Aanduiding
BIRB	Belgisch Interventie- en Restitutiebureau
BOB	Beschermde Oorsprongsbenaming
BTR	Braakleggingstoelagerechten
BS	Belgisch Staatsblad
CAC	Conformitas Agraria Communitatis
CGW	Cultuur en gebruikswaarde
CLE	Centrum voor Landbouweconomie
CMDB	Configuratie Management Database
CVN	Centrum voor Natuureducatie
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DG Sanco	Directoraat Generaal Gezondheid en Consumentenbescherming
E-ID	Elektronische identiteitskaart
ECE	Economic Commission for Europe
EFTA	European Free Trade Association
ELFPO	Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling
ELGF	Europees Landbouwgarantiefonds
EOGFL	Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw
EPR	Eenmalige Perceelsregistratie
EU	Europese Unie
FAVV	Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
FIOV	Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij
FIVA	Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij en Aquicultuur
GBCS	Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem
GIS	Geografisch Informatie Systeem
GLB	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
GMO	Gemeenschappelijke Marktordening
GPS	Global Positioning System
HRM	Human Resource Management
ICCF	Interdepartementale Commissie voor de Coördinatie van de Fraudebestrijding
ICT	Informatie Communicatie Technologie
IEC	International Electrotechnical Commission
ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
IPO	Interbestuurlijk Plattelandsoverleg
ISMS	Information Security Management System
ISO	International Standards Organisation
ISTA	International Seed Testing Association

ITIL	Information Technology Infrastructure Library
IVB	Interprofessionele Vereniging voor het Belgisch Vlees vzw
IWT	Instituut voor de aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie
KHV	Kleine Herkauwers Vlaanderen vzw
KI	Kunstmatige Inseminatie
kton	Kiloton
KVLV	Katholiek Vormingswerk Landelijke Vrouwen
Kw-zeedagen	Kilowatt-zeedagen
KwaTra	Kwaliteit Traceren (informaticatoepassing)
LARA	Landbouwrapport
LMN	Landbouwmonitoringsnetwerk
MIRA	Milieurapport
MTR	Mid Term Review (hervorming van het GLB)
NCBL	Nationaal Centrum voor Beroepsvorming in de Landbouw
NM&I	Natuur- en Milieueducatie en Informatie
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OHB	Onderscheidbaarheid, homogeniteit, bestendigheid
PAK +	Plattelandsactie Kempen +
PCLT	Praktijkcentrum voor Land- en Tuinbouw
PDPO	Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling
PBB	Pépinière Belge – Belgische Boomkwekerij
PSTV	Potato Spindle Tuber Viroid (Aardappel Spoel Knol Viroïde)
RO	Ruimtelijke Ordening
RUP	Ruimtelijk uitvoeringsplan
SELES	Sectormodel van de Vlaamse landbouw
SLC	Speciaal Landbouwcomité
SLE	Steunpunt Levend Erfgoed
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats
TAC's	Total Allowable Catches (totaal toegestane vangsten)
TAIEX	Technical assistance information exchange office
UNECE	United Nations Economic Commission for Europe
VELT	Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze
VIVFN	Vlaams Interprovinciaal Verbond van Fokkers van Neerhofdieren
VKP	Vlaams Klimaatplan
Vlacoro	Vlaamse Commissie Ruimtelijke ordening
VLAM	Vlaams Centrum voor de Agro- en Visserijmarketing
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VMS	Vlaams Milieuplan Sierteelt
VRV	Vlaamse Rundveeteeltvereniging vzw
WAVI	West-Vlaams Agrarisch Vormingsinstituut
WKK	Warmte kracht koppeling
WTO	World Trade Organisation (Wereld Handelsorganisatie)

Colofon

Deze publicatie is een uitgave van de Vlaamse overheid, beleidsdomein Landbouw en Visserij.

Verantwoordelijke uitgevers:

J. Van Liefveringe
Secretaris-generaal, Departement Landbouw en Visserij

N. Van Ginderachter
Administrateur-generaal, Agentschap voor Landbouw en Visserij

Samenstelling:

Departement Landbouw en Visserij
Agentschap voor Landbouw en Visserij
VLAM
VILT

Coördinatie en eindredactie:

Communicatie Landbouw en Visserij

Beeldmateriaal:

Departement Landbouw en Visserij, Managementondersteunende Dienstverlening

Afronding getallen: aangezien dit verslag geen boekhoudkundige weergave van de activiteiten beoogt, werden de getallen waar nodig afgerond om de leesbaarheid te verbeteren.

Vormgeving en druk: Drukkerij Peeters N.V.

Nummer wettelijk depot: D/2007/3241/139

Overname van de teksten wordt toegestaan mits bronvermelding.

Het Jaarverslag is vrij te downloaden van de website:
www.vlaanderen.be/landbouw (Rubriek: Publicaties)

Of kan gratis besteld worden bij:
Departement Landbouw en Visserij
Managementondersteunende Dienstverlening
Mevr. Sonja Coopmans
Ellips, 5de verdieping
Koning Albert II-laan 35, bus 40, 1030 Brussel
Tel. 02 552 77 67
e-mail: sonja.coopmans@lv.vlaanderen.be

